

لوقانېن خوش خبرې

گېيڻ و سۆزىڻ باشې

۱ حرمتلې توفيل! كان انسانلار آرامېزدا بولېپ اوتان واقعلارېن تاريخېنې يازمانا باشلاډېلار. ۲ شول واقعلارې بيزه ايلكيياشدان گوزلري بيلان گوران شاهدلار و خودايېن خوش خبرېنېن خدمتكارې يتيردي. ۳ شونېن اوچين، اى، قدرلې توفيل، منين اوزيم هم بولېپ اوتان واقعلارېن آنېغېنا يتيپ، سانا هماسيني بير بيردن يازمانې قرار برديم. ۴ ايندي سن اوزيڻه اؤوراديلان زاتلارېن حقيقتلېغېنا گوز يتيراسين.

چومديريجي يحيانېن دنيا گلجگي اوزالېننان آيدېليور

۵ يھوديه پادشاسې هيروديسېن زمانېندا زكاريا اتلې بير كاھن بارتې. اول آييانېن كاھنلار تۇپاغېنناتې، اونېن عيالى اليزابت هم ھارونېن نسليننتې. ۶ بۇ ار-عيالېن ايكيسي خودايېن اؤنيڭدە دۇغرى انسانلار بولېپ، اولار اربابېن ھمە بۇيرېقلارېدېر فرضلارېنې بيركامسيز برجاى اديورتېلار. ۷ اما اولارېن فرزندې يۇقتې، چونكي اليزابتېن اۇغلان ياتاغې غۇرېپتې، و ايكيسي غاررېلېق ياشېنا يتيپتې.

۸ بير گون زكاريا اؤز تۇپاغېنېن نۇباتچېلېق گزاگيندە، خودايېن حضورېندا كاھنلېق خدمتېنې برجاى اديورتې. ۹ شۇندا كاھنلېق عادتې بويۇنچا، ياقېملې اېسلې تۇتاتگي تۇتامك اوچين، اربابېن عبادت خاناسېنا گيرمك اونېن قرعاسينە دۇشدي. ۱۰ تۇتاتگي تۇتامالي وقتې گلدي، ھمە مردم داشاردا خۇدايا دعا اديپ دۇرتې.

۱۱ شول وقت تۇتاتگييريڻ ساغېندا دۇران اربابېن بير فرشتاسي زكاريا گوريندي. ۱۲ زكاريا اونې گوريپ، اوزيني يتيردي، قورقې اونې غاپلادې. ۱۳ اما فرشتە اؤن شۇرقم دييدي: ”اى، زكاريا، قۇرقما، سببي سنيڭ خۇدايدان ادان دىلاگېن قۇل بولدي. عيالېن اليزابت سانا بير اۇغۇل دنيا گتيرپ برار، سن اونېن آدېنا يحيى داقارسېن. ۱۴ بۇ سانا كتتە بگانچليک گتيرار، اونېن دنيا گلانينە كۇپ انسانلار بگانرلر. ۱۵ چونكي اول اربابېن نظرېندا كتتە بۇلار. اول ھېچ حاجان آغزېنا شراب آلماز. اول حالا اناسينيڭ گۇوراسيندۇكى، مقدس رۇحدان دۇلار. ۱۶ اول اسرائيل مردمينن كۇپ انسانلارې اؤزليڻين خۇداى اربابا طرف اؤورار. ۱۷ اول آتالارې اۇغۇللارې بيلان ياراشدېرار، بويۇن انمازاكلري دۇغۇلارېن فكريڻە گۇنۇكديرمك اوچين، الياسېن رۇحېننان و قدرتېننان دۇلار، ارباب عيسى مسيحين اؤنيڻن يۇرير. اول خۇدايېن گۇونيننن تۇرجاق مردمي تيارلار. ۱۸ زكاريا فرشتا: ”من مۇنې ناھيلي بىلاين؟ من بير غاررې آدم، عيالېم غاررېلېق ياشېنا يتان“ دييدي. ۱۹ فرشتە اؤن: ”من - خۇدايېن حضورېندا دۇريۇن جبرائيل. من سنيڭ بيلان گېلاشېپ، سانا بۇ خوش خبرې قاوشۇرماق اوچين ايباريلديم. ۲۰ سن منين بللانان وقتدا عملە آشجاق سۇزلىمە اېناھادېن. شونېن اوچين ھم سنيڭ دىليڻ تۇتېلېپ گۇن بۇلارسېن. شۇ زاتلارېن عملە آشجاق گۇنيڻە چنلي گېلاپ بيلماسين“ دىيىپ جواب بردي.

۲۱ شول وقت زكاريا غاراشېپ دۇران مردم اونېن عبادت خانادا اگلانانينە گنگ غالدي. ۲۲ زكاريا داشارې چېقاندا، اولار بيلان گېلاشېپ بيلمادي. شۇندا اولار عبادت خانادا اونېن بير زات گۇرانليگينە گوز يتيرديلر، سببي زكاريا اولارا اشارت اديورتې، اما گېلاپ بيلمىورتې.

۲۳ خدمت اتمالي وقتې تۇكانانن سون، زكاريا اوييڻە گيتدي. ۲۴ ارادان كۇپ وقت اؤتمۇنكا، اونېن عيالى اليزابت گۇورالي بولدي. اول باش آيلاپ ھېچ يره چېقماډې، اوييڻە بولدي. ۲۵ اول: ”مۇنې منين اوچين ادان خۇدايدېر. ايندي اول مانا نظر سالېپ، ايل آراسېنداډې اؤتانچېمنان دېندېردې“ دىيىورتې.

عيسانېن دنيا گلجگي اؤنيڻن آيدېليور

۲۶ اليزابتېن گۇوراليگيڻين آلتېنجې آيندا خۇداى جبرائيل فرشتانې جليلاڻين ناصرە اۇباسېنا، ۲۷ داۋدېن نسلينن يۇسف اتلې آدمېن آداغلىسې بولان بير بۇ غېزېن يانېنا ايباردي. اول غېزېن آدې مريمتي. ۲۸ فرشتە اونېن يانېنا گليپ:

”سلام، ای، یالقانان غېز! ارباب سنین بیلادیر!“ دیدی. ^{۳۹}مریم بۇ سۆزلەر آسماننان گلیپ، بۇ سالامېن نامە معناسې بارقا دییپ فکره گیتدی. ^{۴۰}فرشته اۇنا یۆزلانیپ: ”قورقما، مریم، سن خۇدایېن نظرېندا مرحمت تاپدېن. ^{۴۱}سن گۇورالی بۇلېپ، بیر اۇغۇل دنیا گتیرارسېن. اۇنېن آدېنا عیسی داقارسېن. ^{۴۲}اۇل کتته بۇلار، اۇنا گۆیچلی خۇدایېن اۇغلې دیییلار. خۇدای اۇنا آتاسې داۋدېن تختېنې برار. ^{۴۳}اۇل یعقۇبېن نسلینېن اۆستینن ھمیشالیک شالبق سۆرار، و اۇنېن پادشالېغېنېن سۆنې تۆکاغز“ دیدی. ^{۴۴}مریم فرشتا: ”بۇ نأھیلی بۇلار؟ من حالا طوی ادام یوق“ دیدی. ^{۴۵}فرشته اۇنا: ”مقدس رۇح سنین اۆستینن اینار، گۆیچلی خۇدایېن قدرتې ساا سالا سالا. شونېن اۆچین ھم دنیا گلجک چاغا مقدس حسابلار، اۇنا خۇدایېن اۇغلې دیییلار. ^{۴۶}مانا، سنین غاربنداشېن الیزابتېن ھم غاربېلېغېنا غارامازدان، گۇوراسیندە چاغا بار. اۇغلان یاتاغې غۇرې دیییلیون بۇ عیال شییلا آلتې آلیق گۇورالیدیر. ^{۴۷}چونکی خۇدایېن یانېندا بۇلماجاق زات یوقدېر“ دییپ جواب بردی. ^{۴۸}مریم: ”من اربابېن کنیزیدیرین. غوی، مانا سنین آیدېشېن یانی بۇلسېن“ دیدی. اۇننان سۇن فرشته اۇنېن یانېننان گیتدی.

مریم الیزابتېن یانېنا گیدیور

^{۴۹}شۇل گۇنلردە مریم یۇل انجاملارېنې تۆتېپ، غېسدانېپ یھۇدیانېن داغېلقلارېنېن آراسېنداقې بیر شھرە گیتدی. ^{۵۰}اۇل یردە زکاریانېن اۆییننە بارېپ، الیزابتە سلام بردی. ^{۵۱}مریمین سلامېنې اشیدان بادېنا، گۇوراسیندأکی چاغا غېمېلداپ، الیزابت مقدس رۇحدان دۇلدی. ^{۵۲}اۇل بلند سس بیلان غېغېرېپ: ”سن عیالار آراسېندا یالقانانسېن، گۇوراندأکی چاغا ھم یالقاناندېر! ^{۵۳}اربابېمېن اناسی منین یانېما گلار یانی، من نادېپ بۇ رقم یالقاندېمقام؟ ^{۵۴}سالامېن غۇلاغېما گلیپ یتان بادېنا، گۇورامدأکی چاغا بگانجینن یاا غېمېلدادې. ^{۵۵}اربابېن آیدانلارېنېن عملە آشجاقلېغېنا ایمان گتیران غېز بختلېدېر!“ دیدی.

مریمین آیدېمې

^{۵۶}مریم شۇرقم دیدی: ”جانېم اربابی بیگالدیور، ^{۵۷}رۇحېمخلاصکاریم خۇدایا خۇش بۇلیور. ^{۵۸}اۇل من عاجز کنیزینن نظرېنې سالدې. مۇننان سۇن ھمە نسلر مانا بختلې دییارلر. ^{۵۹}قدرت-گۆیچلی منین اۆچین کتته ایشلر اتدی. اۇنېن آدې مقدس دیر. ^{۶۰}اۇل نسلربوې اۆزینن قۇرقیونلار مرحمت ادار. ^{۶۱}اۇل گۆیجی بیلان کتته ایشلری عملە آشېردې، کتته-گۇوون و اۆزلرینن اینانیون انسانلارې پیر-یېتراق اتدی. ^{۶۲}حکمدار انسانلارې تختېنن دۆشۇرېپ، عاجز انسانلارې بیگالتدی. ^{۶۳}آچلارې ناز-نعمتدان دۇیرېپ، بایلارې بۇلسا بۇش غایتاردې. ^{۶۴-۶۵}آتالارېمېزا سۇز بریشی یانی، ابراھیم بیلان اۇنېن نسلینن ھمیشالیک رحمدارلېق اتمگې هیچ اۇنۇتمان، غۇلې اسرائیل مردمە باقېشدې.“ ^{۶۶}مریم الیزابتېن اۆییندە اۆچ آیا غۇلای بۇلېپ، سۇن اۆییننە پس گیتدی.

چۆمديرىجي يحيى دىنا گليۇر

^{۵۷}اليزابتىن آيى-گۆنى دۆلەپ، بىر اوغۇل دىنا گتيردى. ^{۵۸}ھىمىسايالارېدېر دوغان-غارېنداشلارې اربابېن اۇنا كىتە مرحمت ادانلىگىنى اشىدىپ، اۇنېن بىلان خۇش بۇلدېلار. ^{۵۹}سكىزىنجى گۆن چاغانې سنت اتمانە گلىدىلر. اۇنا آتاسې زكارىانېن آدېنې داقجاق بۇلدېلار. ^{۶۰}اما اناسى مۇنا ضد بۇلېپ: ”يۇق، اۇنېن آدې يحيى بۇلمالېدېر“ دىيىدى. ^{۶۱}مردم اۇنا: ”سنىن غارېنداشلارېنېن آراسېندا يحيى آتلى يۇق“ دىيىدىلر. ^{۶۲}اۇننان سۇن اۇلار چاغانېن آتاسېنا اشارە بىلان دۇشىندىرىپ، اۇنېن آدېنا نامە داقېلېن دىيىپ سۇرادېلار. ^{۶۳}زكارىا ھىم يازار يانې بىر تىختاجېق تاپېپ، ”اۇنېن آدې يحيى“ دىيىپ يازدى. ھىمالر حىران غالىدى. ^{۶۴}شۇل دىقادا زكارىانېن دىلى آچېلېپ، خۇدايا آيدېم آيدېپ، گېلامانە باشلادې. ^{۶۵}ھىمىسايالارېن ھىماسىنى قۇرقې غاپلادې. يھۇدىيە داغلىغېنېن ھىمە يىرىندە بۇ بۇلان واقىلارېن بارېسې حىدا گۆررۇن ادىلدى. ^{۶۶}مۇنې اشىدانلرىن بارې بۇ زاتلار حىدا فكر ادىپ: ”بۇ چاغا كىم بۇلارقا؟“ دىيشيۇرتې. چۆنكى اربابېن گۆيىجي اۇنېن بىلاقى.

زكارىانېن پىغمبرلىگى

^{۶۷}چاغانېن آتاسې زكارىا مقدس رۇحدان دۆلەپ، شۇرقم پىغمبرلىك اتدى:

^{۶۸}”اسرائىلېن خۇدايې اربابا شىكرلر بۇلسېن!

چۆنكى اۇل اۇز مردىمىنە نظرىنې سالىپ، خلاص اتدى.

^{۶۹-۷۱}قدىم زماندا

مقدس پىغمبرلر آرقالى سۇز بريشى يانې،

دشمنلارېمېزدان بىزى خلاص اتمانە،

بىزلرېك يىك گۆريۇنلارېن ھىماسىنىن الينن دېندېرمانا،

اۇل بىزىن اۇچىن اۇز غۇلې داۋدېن نىلىنن

بىر گۆيچلى خلاصكار چېقاردې.

^{۷۲}اۇل مۇنې آتالارېمېزا رحىمدارلىق اتمىك اۇچىن،

اۇز مقدسپىمانېنې ياددا ساقلاماق اۇچىن اتدى.

^{۷۳}آتامېز ابراهيمىا قسم ايچىپ، شۇرقم سۇز برىدى:

^{۷۴-۷۵}دشمنلارېمېزېن الينن بىزى خلاص اتمانە،

عمرىمىز ھىمىشالىك حىزۇرېندا قۇرقۇسېز،

مقدسلىك ھىم دۇغرۇلېق بىلان

غۇلېق اتمانە عمر-وقت برىدى.

^{۷۶}اى، فرزندىم، سىن ھىم گۆيچلى خۇدايېن پىغمبرى دىيان آدې آلارسېن!

اربابا يۇل تيارلاماق اۇچىن، اۇنېن اۇئىنن يۇرىرسىن.

^{۷۷}گنلارېنېن باغېشلانېنې آرقالى

اۇلارېن خلاص بۇلجاقلىغېنې

اۇنېن مردىمىنە معلۇم ادارسىن.

^{۷۸}خۇدايېمېز مەر-شقىقتدان دۇلۇدېر:

اۇل آسماننان اۆستىمىزە گۆن شۇھلاسىنى دۇكىدىرار.

^{۷۹}ھىمىشالىك و اۇلۇم ساياسېندا اۇتۇرانلار نۇر ساچېلار،

آياقلارېمېز پاراخاتلىق يۇلېنا ايبارىلار.

^{۸۰}شۇنېن اۇچىن، چاغا اۋسىۇرتې و رۇھبگۆيچلانۇرتې. يحيى اسرائيل مردىمىنە گۆرىنمالي گۆنلرىنە چىلى چۇلدە ياشادې.

۲ شۇل گۇنلردە رۇم پادشاسى قىسراوغۇسۇس ھەمە امپراطۇرىدا ناچە انسان ياشايۇنلېغېنى بىلمەك اۆچىن ھەم چىقاردى. ۲ بۇ يېرىنچى مردم سانې ناچە بولۇپ، اۇل كىرىنيۇسېن سۇرىە ولايتېن ھەمكارلىق ادان زمانېدا اۇتدېرىلدى. ۳ مردمىن سرشمارلېقىدا سانې بىلىنمەك اۆچىن، ھەر كىم اۇز شەرىنە گىتدى. ۴ شۇنېن اۆچىن، يۇسۇف ھەم جىلاداكى ناصرە اۇباسېننان چىقىپ، داۋدېنھۇداقې بىت لىم اۇباسېنا گىتدى، سىبىي اۇل داۋدېن نىسلىننتى. ۵ يۇسۇف ادى يازىلماق اۆچىن اۇل يىرە گۇورالى اداغلىسې مېرىمى ھەم اېلېپ گىتدى. ۶-۷ اۇلار بىت لىمداقالار، مېرىمىن اېي-گۇنى دۇلېپ، يېرىنچى اۇغلىنې دىنا گىتدى. مېرىم اۇنې غۇنداى، بىر آخېردا ياتىردى، سىبىي اۇلار مسافر خانادان يىر تاپمانتېلار.

چۇپانلار و فرشتالار

۸ شۇل گىجە بىت لىمىن غۇلايېندا كايىر چۇپانلار سۇرۇلرىنى غۇرىيۇرتېلار. ۹ بىردن اۇلارېن اۇنېندە اربابېن بىر فرشتاسىتاپىلدى و اربابېن يالقېمې داش-تۇواراگى ياختىلدى. چۇپانلار كان قۇرقىلار. ۱۰ فرشتە اۇلار: ”قۇرقمان! من سىزە ھەمە مردمى بگاندىرچەك شادلىقلى خۇش خېرى اعلان ادىۇرېن: ۱۱ شۇ گۇن داۋدېن اۇباسېندا سىزىن اۆچىن خلاصكار دىنا گلدې. اۇل اربابېمىز مسىحدىر. ۱۲ مانا، بۇ سىزە بىر علامەت بۇلار: سىز غۇنداغا دۇلانېپ، آخېردا ياتان بىر چاغانى تاپارسېنېز“ دىدى. ۱۳ بىردن فرشتە بىلان بىرلىكدە آسماننان سان-ساجاقسېز عىسكىرلى گۇرىندى. اۇلار خۇدايى اۋويپ شەرتلاندىرىلەر: ۱۴ ”آسمانلاردا خۇدايا شەرت بۇلسېن!

خۇدايدان مەرھەمەت تاپان يىرداكى انسانلار پاراخاتلىق بۇلسېن!“ دىيۇرتېلار. ۱۵ فرشتالار چۇپانلارېن يانېننان آيرىلېپ، آسمانا گۇتارىلانلرىندە، چۇپانلار بىرى-بىرلىرىنە: ”يۇرىن، بىت لىمى گىدالىن. اربابېن بىزە عىان ادان بۇ واقىسىنې گۇرالىن“ دىيىدىلەر. ۱۶ شۇنېن اۆچىن، اۇلار غېسەنېپ گىدىپ، مېرىمى، يۇسۇف و آخېردا ياتان چاغانى تاپدىلار. ۱۷ اۇلار عىسانى گۇرانلرىندە، بۇ چاغا ھەمدا اشىدانلرىنى اۇلار گۇرۇن بىردىلەر. ۱۸ چۇپانلارېن گۇرۇنلرىنى اشىدانلرىن بارى ھىران غالىدى. ۱۹ مېرىم بۇلسا بۇ زاتلارېن گۇرۇننى اشىدىپ فەكرە گىدىپ، اۇلارې يۇراگىندە ساقلايۇرتى. ۲۰ چۇپانلار ھەمە گۇرىپ-اشىدانلرىننى اۋزلىرىنە آيدىلېشى يانې بۇلانېغى اۆچىن، خۇدايى شەرتلاندىرىلەر، آيدېم آيدېپ، اېزلارېنا گىتدىلەر.

چاغا آت غۇبىليۇر

۲۱ سىكىزىنچى گۇن چاغانى سىنتلامالى بۇلندا، اۇنېن آدېنا عىسى داقىلار. بۇ اۇنېن اناسىننى گۇوراسىندە غالمازدان اۇن، فرشتانىن اۇنا بران آدېتى.

عىسى عبادەت خانادا تەقدىم ادىليۇر

۲۲ مۇسانېنقانۇنى بۇيۇنچا گىچىرلىيۇن پاكلىنىش داپ-دستۇرلارېن برچاى ادىلمالى وقتى يىتىپ گلاندە، يۇسۇف بىلان مېرىماۋرلىمە گىتدىلەر. اۇلار عىسانى اربابا باغىش اتمەك اۆچىن، اۇنې ھەم يانلارېنا آلدېلار. ۲۳ قانۇندا: ”يېرىنچى دىنا گلان ھەر بىر ارکاك گۇباكىلى اربابا باغىش ادىلمالى“ دىيىپ يازىلاندېر. ۲۴ اۇلار قانۇندا يازىلېشى يانې، اىكى قۇمىرى يا كېۋىرتى ھەم قىربانلىق ھەمىندە ھۇدۇر اتمالىتىلەر. ۲۵ شۇل وقت اۋرلىمىدە شەمۇن آتلى بىر دۇغرى و تقوا آدم ياشايۇرتى. اۇل اسرايىل مردمىننى ازاد ادىلمىگىنە غاراشيۇرتى، مەقسەس رۇح اۇنېن اۋستىنداى. ۲۶ اۇنا اربابېن مسىحىنى گۇرمەزدن اۇن اۋماجىكلىگى مەقسەس رۇح تىرپىننان

عيان بولۇپتې. ^{۳۷} شمعۇن مقدس رۇحېن يۇل گۇركازماسي بيلان عبادت خانانېن حوالېسېنا گلدې. عيسانېن انە-آتاسې تۇرات كىتابدا يازىلان عادىتى برىجاي اتمك اوچىن، چاغانى اىچاري سالانلارېندا، ^{۳۸} شمعۇن اوڭنى غۇجاغېنا آلېپ، خۇدايا آلقيش اوڭىپ، شۇرقم دىيىدى: ^{۳۹} ”يا ارباب، اۆز بران سۆزىنە ورە، ايندى غۇلېن آرقايېن امانت جانېنى برىپ بىلار. مانا، سىنېن ھەمە مردملرېن اوڭىندە تيارلان خلاصكارىنې گۆزىم بيلان گۆردىم. ^{۴۰} بىگانە ملتەرھىيانلىق برىجك، اسرائيل مردمىنى شەرتلاندېرىجك نۆرې گۆردىم“.

^{۴۱} چاغا اوچىن آيدېلىون سۆزلەرە اوڭىن انە-آتاسې حيران غالدې. ^{۴۲} شمعۇن اۇلاراق پاتا برىپ، اناسى مريمە: ”بۇ چاغا خۇداي طرفېننان برىلان علامت بولۇپ، انسانلار اۇنا ضد چېقارلار. اۇل سىبىلى اسرائيل مردمىن اىچىنن كۆپ انسانلار ھلاک بۇلار، كۆپ انسانلار بولسا يالقانار. ^{۴۳} شۇندا كان يۇراكلرېن سىلې فكلرې عيان بۇلار. سىنېن يۇراگىنە ھەم غېلىچ يانې سانجىلار“ دىيىدى.

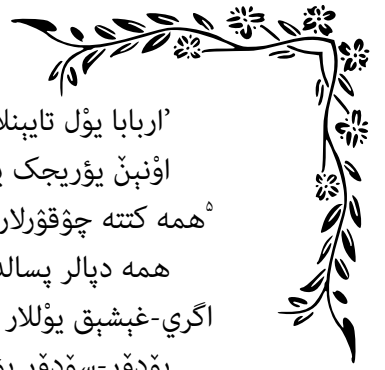
^{۴۴} اۇل ىردە سگسان تۇرت يىلدىن بۇرې دۇل ياشايون حىنا اتلې غاررې پىغمېر عىال ھەم بارى. اۇل اشېر تىراسىنن پانۇيلىن غېزىتې. اۇل طۇي اتمانن سۇن اۇرې بيلان يتدى يىل ياشاپ، دۇل غالىپتې. بۇ عىال ھەمىشە عبادت خانانېن حوالېسېندا بولۇپ، رۇزە تۇتېپ، دعا ادىپ، گىجە-گۆندىز خۇدايا عبادت اديۇرتې. ^{۴۵} حىنا ھەم عىنى شۇل وقت گلىپ، اربابا آيدېم آيدېپ، اۇرشلىمىن خلاص بولماغېنا غاراشيۇنلارېن بارېنا بۇ چاغا حقدا گۆررۇن بردى. ^{۴۶} يۇسەف بيلان مريمۇسانېنقانوڭى بويۇنچا ھەمە زادې برىجاي ادانلرېنن سۇن، جىللا، اۆزلىرىن ناصرە شەرىنە پس گلدىلر. ^{۴۷} چاغا اۇلاپ، گۆچىدە و عقلدا اۇسيۇرتې. خۇدايېن مرحمتى اوڭىن اۇستىنداى.

عيسى دىن معلملري بيلان

^{۴۸} عيسانېن انە-آتاسې ھەر يىل پىسح ھايدېندا اۇرشلىمە گىديۇرتېلار. ^{۴۹} عيسى اۇن اىكى ياشېنا يتاندە، اۇلار ھايت عادىتى بويۇنچا يەنە اۇرشلىمە گىتدىلر. ^{۵۰} ھايت تۆكانانن سۇن، اۇلار اۆلىرىنە پس گىتدىلر. ياش عيسى بولسا اۇرشلىمە غالدې، اما اوڭىن انە-آتاسېن مۇنانن خېرى يۇقتې. ^{۵۱} اۇلار اوڭى يۇلاغچىلارېن آراسېنداېر فكلر ادىپ، بىر گۆنلىك يۇلې اۆتدىلر. اۇنان سۇن اوڭى دۇغان-غارېنداشارېنېن، دۇست-يارلارېنېن آراسېننان گۆزلۇپ باشلادېلار. ^{۵۲} اوڭى گۆزلۇپ تاپمادېلار، اېزلارېنا اۇرشلىمە پس گىتدىلر. ^{۵۳} اۆچ گۆنن سۇن، اوڭى عبادت خانانېن حوالېسېننان تاپدېلار. اۇل دىن استادلارېنېن آراسېندا اۆتۇرېپ، اۇلارې دىنلاپ، سۇراغلار برىۇرتې. ^{۵۴} عيسانې دىنلايۇنلارېن بارې اوڭىن ھۇشېنا، برىون جوبلارېنا حىران غاليۇرتېلار. ^{۵۵} انە-آتاسې اوڭى گۇرانلرېندە گىگ غالدېلار. اناسى اۇنا: ”اۇغلىم! نامە اوچىن بۇ رىقم اتدىن؟ اتان اىكىمىز كان غايغې ادىپ، سنى گۆزلادىك“ دىيىدى. ^{۵۶} عيسى اۇلار: ”منى نامە اوچىن گۆزلادىن؟ سىز مىن آتامېن اۆيىندە بولماپلېغېمې بىلمىۇرتېنېمې؟“ دىيىدى. ^{۵۷} اما اۇلار اوڭىن نامە دىيىجك بوليۇنلېغېنا دۇشېنمادىلر. ^{۵۸} اۇنان سۇن عيسى انە-آتاسې بيلان ناصرە اۇباسېنا پس گىتدى، اۇلارېن سۆزىنە غۇلاق آسدې. اما اوڭىن اناسى بۇ گۆررۇنلرېن ھماسىنى يۇراگىندە ساقلايۇرتې. ^{۵۹} عيسى عقلدا، بويىدا اۇسىپ، خۇدايېن ھەم انسانلارېن گۆوۋىنى غازانيۇرتې.

يحيى چۆمدىرىجىنېن تېلىغلارې

۳ رۇمپادشاسې تىبارى قىصرىن حىكمدارلېغېنېن اۇن باشىنچى يىلېندا، پنىطوسىپىلاطسىھۇدىە ولايتېنېن حاكىمى زمانېندا ھىرۇدىس - جىلىلە ولايتېنې، اوڭىن دۇغانى فىلىپ - ايتۇرىا بيلان تراخونىتىس ولايتلارېنې، لىسانىياس آيلىنى، حىكمروانلىق اديۇرتېلار. ^۱ حىناس بيلان قايافا ھەم كىتھكاھنتېلار. شۇندا زكارىانېن اۇغلى يحيى خۇدايېن سۆزى عيان بۇلدى. اۇل چۆلدە ياشايۇرتې. ^۲ يحيى اۇردن درىاسېنېن تۇواراگىندەكى ھەمە يىلرە آيلانېپ، انسانلار گىنلارېنېن باغېشلامانى اوچىن تۇبە ادىپ، سۇوا چۆمدىرىلمىكلرىنى تېلىغ اديۇرتې. ^۳ اشىيا پىغمېر بۇ اوچىن اۇز كىتابىندا شۇرقم يازىپتې: ”چۆلدە بىر سس غېغېريۇر:

‘اربابا يۇل تايىنلان!’
 اۇنېن يۇرىچك يىرلىرىنى تيارلانار!
 ھەمە كىتتە چۇقۇرلار دۇلدېرلار،
 ھەمە دپالار پىسالىدىلر،
 اگري-غېشېق يۇللار دۇغرۇلانار،
 بۆدۆر-سۆدۆر يۇرىچك يىرلر دۇغرۇلانار.

‘شۇندا ھەمە انسانلار خۇدايېن خىلاص ادېشىنى گۇرارلر’.

بىر كىتتە جىمىيت سۇوا چۆمىدىرىلمك اۆچىن، يىحايېن يانېنا گىلدى. يىحى اۇلار شۇرقىم يۆزلاندى: ‘اي، يىلانلار نىسلى! گىچك غىزىدان غاچىپ غۇتېلېپ بىلاريس فىكر اديۇرسېنېزىمى؟’ مۇننان سۇن ادا تۇبانېزا مناسىب مىوھ بىرىن. اۆز-اۆزىنېزە: ‘بىزىن آتامېز ابراهيمدېر’ دىيىپ آيتمانى فىكرىنېزە ھەم گىتىرما. من سىزە شۇنى آيداىېن: خۇداى ابراهيم اۆچىن شۇ داشلاردان ھەم فرىزد يارادېپ بىلىۋىندېر. ‘مانا، پالتا درراو درختلارېن دۆيىنىدە ياتىر: ياغشى مىوھ برىمىۋ ھەر بىر درخت چاپىلېپ، اۇدا تاشلانار’.

‘مردم يىحىدان: ‘اۇندا، بىز نامە اتمالى؟’ دىيىپ سۇرادى. ‘يىحى: ‘ايكى كۇيناكلى بىرىنى كۇيناكسىزە برىسن. نانې بۇلان ھەم شۇنېن يانې اتىسن’ دىيىپ جواب برىدى. ‘مالىياتچىلار چۆمىدىرىلمك اۆچىن اۇنېن يانېنا گىلې: ‘استاد، بىز نامە اتمالى؟’ دىيىپ سۇرادىلار. ‘يىحى اۇلار: ‘اۆزىنېزە بۇيرىلاننان سۆشىك آلمان’ دىيىدى. ‘اۇننان سۇن عىسكىرلر: ‘بىز نامە اتمالى؟’ دىيىپ سۇرادىلار. اۇلار: ‘ھىچ كىمىن زۇرلىق بىلان پۇل آلمان، ناحق يىرە تھمت آتمان، اۆز حىقېنېزا قاىل بۇلېن’ دىيىدى.

‘مردم مىسېحە امىد بىلان غاراشىۋرتې و ھەمالر يىحى حىدا يۇراكلرىندە: ‘يىحى شۇل مىسېح بۇلماسېن؟’ دىيىپ اۇيلانىۋرتې. ‘يىحى اۇلار: ‘من سىزى سۇوا چۆمىدىرىۋىرېن، اما مننن حاص گۆيچىلى بىرى گلار، من حىتى اۇنېن كۆشىنېن باغېنې چۇزما نە مناسىب دالدىرىن. اۇل سىزى مقىدس رۇحا ھەم اۇدا چۆمىدىرار. ‘اۇنېن خرمن سۇۋۇرىۋون چارشاغى الىندادىر. اۇل خرمن يىرىنى سۇپۇرىپ، بۇغداىې انېرېنا اۋىشۇرار، سامانې بۇلسا اۋچماسىز اۇندا ياقار’ دىيىدى. ‘يىحى باشقا كۆپ يۇللار گۇركازىپ، مردمە خۇش خىرى تېلىغ اديۇرتې.

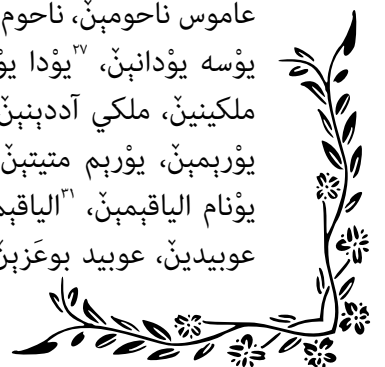
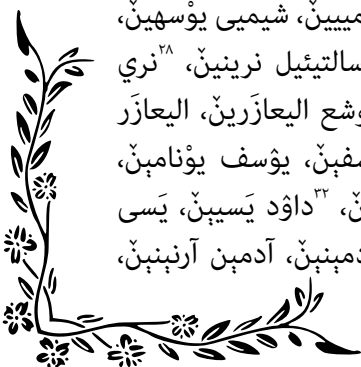
‘اما يىحى حاكىم ھىرۇدىسى، اۆز يىناسى ھىرۇدىا اۇيلاننى اۆچىن و باشقا كۆپ يامان ايشلىرى اداىنى اۆچىن، ملامت اتىدى. ‘اۇل يىحايى بنىدىخانا سالماق بىلان اۇنكى اداىن ھەمە يامان ايشلىرىنېن اۋستىنە يىنە بىر يامان ايش غۇشېدى.

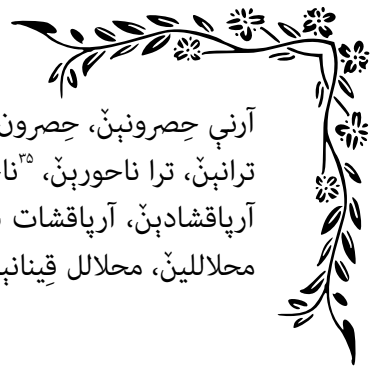
عىسى يىحايېن الىنن سۇوا چۆمىدىرىلىۋىر

‘ھەمە مردم سۇوا چۆمىدىرىلىپ چىقارېلاننان سۇن، عىسى چۆمىدىرىلىپ چىقارېلدى. اۇل خۇداىا دعا اديۇرقا، آسمان آچىلېپ، ‘مقىدس رۇح كېۋىرتىن شىكلىندە عىسانېن اۋستىنە ايندى. آسماننان بىر سىس گىلدى: ‘سن منىن ياغشى گۇرىۋون اۋغىلمىسېن. من سىنن كۆپ راضىدېرېن’ دىيىدى.

عىسانېن نىسلىرى

‘عىسى اۆز خىدمىتېنا باشلان وقتى اۋتۇز ياشلارېنداتې. اۇل يۇسۇفېن اۋغلى حسابلانىۋرتې. يۇسۇف الىيېن اۋغلى، ‘الىى مېتىدېن، مېتى لاوينېن، لاوى ملكىنېن، ملكى يانناىېن، يانناى يۇسۇفېن، ‘يۇسۇف مېتىيانېن، مېتىيا عاموسېن، عاموس ناحومېن، ناحوم حىسلىنېن، كان ناغايېن، ‘ناغاي ماحادېن، مات مېتىيانېن، مېتىيا شىمىيېن، شىمىي يۇسھىن، يۇسھە يۇدانېن، ‘يۇدا يۇخانانېن، يۇخانان رىسانېن، رىسا زىرۇبابېلېن، زىرۇبابېل سالتىئىلېن، سالتىئىل نرىنېن، ‘نرى ملكىنېن، ملكى آددېنېن، آددې كوسامېن، كوسام المادامېن، المادام ارىن، ‘ار يوشىنېن، يوشىع الىعارىن، الىعار يۇرېمېن، يۇرېم مېتىنېن، مېتى لاوينېن، ‘لاوى شىمىۋىنېن، شىمىۋىن يھۇدانېن، يھۇدا يۇسۇفېن، يۇسۇف يۇنەمېن، يۇنەم الياقېمېن، ‘الياقېم ملايانېن، ملايا مننانېن، مننا مېتىيانېن، مېتىا ناتانېن، ناتان داۋدېن، ‘داۋد يىسېن، يىسى عوبىدىن، عوبىد بوغزېن، بوغز سالانېن، سالا نىشونېن، ‘نىشون امىنادابېن، امىناداپ آدمېنېن، آدمېن آرنېنېن،

عیسی شیطان طرفینان سپنالیور

^{۳۰}اۇننان سۇن كىتابى ياپپ، اۇنى اېزىنا خىدمەتكەر بىرىپ اۇتۇردى. كىنىسادا قېلارېن باري عىسا گۇزلايۇرتېلار. ^{۳۱}عيسى اۇلار: "سىزىن اشيدان بۇ مقدس يازغېن شۇ گۇن برجاي بۇلدى" دىيىپ، گۇررۇنە باشلادى. ^{۳۲}ھمالر عىسانى اۇويپ، اۇنېن آغزېننان چىقان عجايب سۇزلەر حيران غالىپ: "بۇ يۇسفېن اۇغلې دالمى؟" دىيىپ سۇرادېلار. ^{۳۳}عيسى اۇلار: "سىزىن مانا: 'اى، طبیب، اۇزال اۇزىنە شفا بر!' دىيان نىقلى آيتجاقلېغېنېزې بىلىپ دۇرېن. سىز: 'كفرناحۇمدا ادىان ايشلىرىنى اشىتىدىك. اۇلارې شۇ ىردە، اۇز يۇردىندە برجاي ات' دىيارسىنىز" دىيىدى. ^{۳۴}اۇل ىنە شۇرقم دىيىدى: "سىزە دۇغرۇسېنى آيدىۇرېن، ھىچ بىر پىغمبر اۇز يۇردىندە قېۇل ادىلمىۇر. ^{۳۵}سىزە حىقىقېتى آيدىۇرېن: الياسېن زىمانىندا اۇچ ىيل آلتې آيلاپ آسماننان يىكاجە دامجا جالا داممان، ھمە يۇردە آيت آچلىق گلاندە، اسراىلدا كۇپ دۇل عياللار بارتې. ^{۳۶}اما الياس اۇلارېن ھىچ بىرىنىن يانېنا اىبارىلمان، فقط صىدۇنداقې صرّفە شىرىندە بۇلان بىر بىگانه دۇل عىالېن يانېنا اىبارىلدى. ^{۳۷}شۇرقم ھم، الیشع پىغمبرىن زىمانىندا اسراىلدا پۇست كىسلى كۇپ انسانلار بارتې. اما الیشع فقط سۇريالى بىگانه نىعمانېن يانېنا اىبارىلدى و اۇننان باشقا ھىچ كىم پاك بۇلمادى. ^{۳۸}بۇ سۇزلرى اشيدانلىرىندە، كىنىسادا قېلارېن باري قهر-غىضا مىدى. ^{۳۹}اۇلار آياغا غالىپ، عىسانى اۇبادان قۇودېلار. ناصره اۇباسى دپادە ىرلاشېۇرتې. اۇلار اۇنى شۇل دپانېن چۇر باشېنا چىقارېپ، آشاق تاشلاچاق بۇلدېلار. ^{۴۰}اما عيسى اۇلارېن آراسېننان اۇتېپ، اۇل ىردن چىقېپ گىتدى.

عيسى ارواح-جنى قۇويۇر

^{۴۱}اۇننان سۇن عيسى جىلانىن كفرناحۇم شىرىنە گلىپ، سبت گۇنى مردمە تىلىغ اتمانە باشلادى. ^{۴۲}مردم اۇنېن تىلىغېنا حيران غالىدى، سىبىي اۇل اختیارلېلىق بىلان گىلايۇرتې. ^{۴۳}كىنىسادا ارواح-جنى بىر آدم بارتې. اۇل باتلې سىس بىلان غىغېرېپ: ^{۴۴}"اى، ناصرالى عيسى! بىزىن بىلان نامە ايشىن بار؟ بىزى يۇق اتمانە گلىدىمى؟ من سىن كىملىگىنى بىلىۇرېن، سن خۇدايېن مقدسىسىن" دىيىپ غىغېردى. ^{۴۵}عيسى ارواح-جنى ملامتلاپ: "اىسىم بۇل! بۇ آدمنان چىق!" دىيىپ بۇيرىق بردى. شۇندا ارواح-جن اۇل آدمى ھمالرىن اۇتىندە ىرە ىپقېدى، ھىچ زىان ىتىرمان، اۇل آدمنان چىقېدى. ^{۴۶}ھمالر حيران غالىپ، بىرى-بىرلىرىنە: "بۇ ناھىلى سۇز؟ اۇل اختیار ھم قدرت بىلان ارواح-جنلار بۇيرىق برىۇر. اۇلار ھم چىقېپ گىدىۇرلار" دىيشىدىلر. ^{۴۷}عيسى حىقىنداقې خبر بۇ اطرافېن چىھار طرفېنا يايىرادى.

عيسى كۇپ كىسلرە شفا برىۇر

^{۴۸}عيسىكىنىسادان چىقېپ، شىمىۇنېن اۆىينە باردى. شىمىۇنېن غايېن-اناسىنى غېزدېرېپ ياتىرتې. مۇنا عىسادان كىمك سۇرادېلار. ^{۴۹}عيسى اۇنېن باشۇجېندا دۇرېپ، اىنى غېزدېرما بۇيۇردى، اۇنېن اىنى غېزىرماسى غۇيدى. اۇل عىال درراو ىرىنن تۇردى، اۇلار عزت اتمانە باشلادى. ^{۵۰}گۇن باتاندا، انسانلار ھر تۇرلى كىسلىلرى عىسانېن يانېنا گىتدىلر. عيسى ھم اۇلارېن ھر بىرىنىن اۆستىنە الىنى غۇيىپ شفا بردى. ^{۵۱}كۇپۇسىننن ارواح-جنلار: "سن خۇدايېن اۇغلېسېن!" دىيىپ غىغېرېشېپ چىقۇرتې. اما عيسى اۇلارې ملامت ادىپ، گىلامكلىرىنە اجازە برىمۇرتې، سىبىي اۇلار اۇنېن مىسحلىگىنى بىلىۇرتېلار.

^{۵۲}ارتاسى گۇن دان آتاندا، عيسى اۇيدان چىقېپ، بىر چۇل ىرە گىتدى. مردم ھم اۇنېن گۇزلامانە چىقېدى. اۇلار عىسانى تاپانلارېندا، اۇنى اۇز يانلارېندا آلىپ غالمانا كۇشش ادىۇرتېلار. ^{۵۳}عيسى اۇلار: "من خۇدايېن شالېغېنېنخۇش خىرېنى بىلاكى شىرلردە آىتمالى، خۇد شۇنېن اۇچىن ھم اىبارىلدىم" دىيىدى. ^{۵۴}شۇدېپ، عيسى يىھۇدىانېنكىنىسالارېنداخۇش خىرېنى آىتماغېنى دوام اتدىردى.

عيسانېن ىرىنجى شاگردلرى

۵ بىر گۈن عىسى جنىسارت دريانېن غېراسېندا تېلىغ ادېورقا، مردم خۇدايېن سۇزىنى دىنلامك اۆچىن، اۇنېن داشېنا اۆيشىدى. ^۲ شۇندا عىسى دريانېن غېراسېندا دۇران ايكي غايېغې گۇردى. بالېقچىلار غايىقلاردان دۆشىپ، تۇرلارېنې يۇوپ دۇرتېلار. ^۳ عىسى غايىقلارېن بىرىنە منىپ، غايېغېن اباسى شىمىئونان غېرادان بىراز اۇزاقلاشمانې خواھش اتدى. اۇننان سۇن عىسى غايىقدا اۇتۇران يىرىنن مردمە تېلىغ اتمانە باشلادې. ^۴ عىسى سۇزىنى تۇكادانن سۇن، شىمىئونان: "دريانىن چۇنئۇر يىرىنە گىدىن، بالېق تۇماق اۆچىن تۇرلارېنې سۇوا تاشلان" دىيدى. ^۵ شىمىئونان: "استاد! بۇتېن گىجە زىمت چىكىپ، هېچ زات تۇتېپ بىلمادىك، اما سىن سۇزىن خاىرىنا تۇرلارېنە تاشلايىن" دىيدى. ^۶ مۇنې آيدېلېشى يانې ادانلرىندە، اۇلار شۇرقم كۇپ بالېق تۇتدېلار، تۇرلارې يېرتېلېپ باشلادې. ^۷ شۇنا ورە اۇلار بىلاكي غايىقداقې يۇلداسلارېنېن گىلېپ كىمكلاشمىكلرى اۆچىن، اللرىنى بۇلاپ اشارت اتدىلر. اۇلار گىلېپ، ايكي غايىغې بالېقدان دۇلدېرېلار. غايىقلار تاسدان سۇوا باتېتې. ^۸ شىمىئون پىطۇس مۇنې گۇراندە، عىسانېن آياغىنا يېقىلېپ: "اى، اقام! مېن يانېمنان گىت، من بىر گىنالى آدم!" دىيدى. ^۹ تۇتان بالېقلارېنېن كۇپلىگىنە اۇنېن اۇزى و يانېنداقلارېنېن هماسى حىران غالىدې. ^{۱۰} شىمىئونېن يۇلداسلارې يعقۇب بىلان يۇحنا آتلى زىدادىيىن اۇغۇللارې هم مۇنا حىران غالىدېلار. عىسى شىمىئونان: "قۇرقما، سىن مۇننان سۇن بالېق دراگىنە انسانلارې تۇتارسېن" دىيدى. ^{۱۱} شۇنېن اۆچىن، اۇلار غايىقلارېنېن غېرا چىقارېپ، بار زادې تاشلاپ، عىسانېن اېزىنا دۆشدىلر.

عيسى پۇست كىسلىنى شفا بىرئور

^{۱۲} عىسى شىهرلرىن بىرىنداكا، بىر پۇست كىسلى بارتې. اۇل عىسانې گۇراندە، دېزېنا چۇكىپ، اۇنا: "اى، اقام! اگر ايسلاسان، مېن بۇ كىسلىن شفا بىرېپ بىلارسىن" دىيىپ يالباردې. ^{۱۳} عىسى هم الينې اۇزادېپ، اۇنا دگريپ: "ايسلايۇرېن، پاك بول!" دىيدى. پۇست كىسلى شۇبادا شفا تاپدې. ^{۱۴} سۇن عىسى اۇنا: "مۇنې هېچ كىمە آيتما. اما گىت، كاھنا اۇزىنى گۇركاز و پۇست كىسلىن شفا تاپانلېغېنېن همالره ثابت ادار يانې، مۇسانېن بۇيران سىدقاسېنېن بر" دىيىپ بۇيۇردې. ^{۱۵} اما عىسى حىقېندا قې خىرلار بارھا يايىرايۇرتې. عىسانې دىنلامك و كىسلىرىنە شفا تاپماق اۆچىن، اۇنېن يانېنا كىتتە جمىعت جمىعلايۇرتې. ^{۱۶} عىسى بۇلسا كۇپلانچ يىكە اۇزى چۇل يىرلرە گىدىپ، خۇدايا دعا ادېورتې.

عيسى بىر كىسل اېسمازې شفا بىرئور

^{۱۷} بىر گۈن عىسى مردمە تېلىغ ادېپ اۇتېرقا، جلىلە ولايتېن همە اۇبالارېننان، يھۇدىيە ولايتېدېراۋرلىم شىھردن گلان فرىسلىر بىلان تۇرات كىتاب استادلارې شۇل يىرداتىلر. عىسى ارىابېن قىدرتې آرقالې كىسلىرە شفا بىرئورتې. ^{۱۸} شۇل وقت بىرناچە آدم بىر اېسماز كىسلى دۇشاگى بىلان گۇتارىپ گىتدې. اۇلار اۇنې عىسانېن يانېنا گىتچىك بۇلدېلار. ^{۱۹} اما اۇشان جمىعتىدن يانې اۇنې اىچارى سالمانا يۇل تاپمادېلار، جايېن اۇستىنە چىقېپ، بالارلارېنې سۇكىپ آچدېلار. اۇننان سۇن اېسماز كىسلى دۇشاگى بىلان ساللاپ، عىسانېن اۇننە دۆشۇردىلر. ^{۲۰} عىسى اۇلارېن ايمانېنې گۇرىپ، اېسماز كىسلە: "دۇست، سىنېن گىنلارېن اۇتلىدى" دىيدى. ^{۲۱} تۇرات استادلارې بىلان فرىسلىر: "خۇدايا دىل يىتريۇن بۇ آدم كىم؟ گىنلارې يىكە-تاك خۇدايدان باشقا كىم اۇتېپ بىلار؟" دىيىپ، اىچى بىلان گىلاتمانە باشلادېلار. ^{۲۲} اما عىسى اۇلارېن نامە فكر ادېۇنلېقلارېنې بىلېپ، اۇلار: "نامە اۆچىن خىيالېنېزدا بۇيلە فكرلر ادېۇرسېنېز؟" ^{۲۳} هايسېنېن آيتماق آتسات: "گىنلارېن اۇتلىدى" دىيمىكى يا: "تۇر، يۇرى" دىيمىك؟ ^{۲۴} اما سىز انسان اۇغلىنېن يىر يۇزىندە گىنلارې اۇتمانە اختىارېنېن بارلېغېنېن بىلېپ غۇيېن" دىيدى. اۇننان سۇن اۇل اېسماز كىسلە: "سانا دىيىيۇرېن، تۇر، دۇشاگىنېن آل، اۇيىنە گىت" دىيدى. ^{۲۵} اۇل هم همانىن گۇزىنېن آلېندا درراو يىرىنن تۇردې و دۇشاگىنېن جمىعلادى، خۇدايې شىھرتلاندېرىپ، اۇيىنە گىتدې. ^{۲۶} همە انسانلار حىران غالىپ، خۇدايې شىھرتلاندېرىدىلر. اۇلارې قۇرقې غاپلاپ آلدې، اۇلار: "بۇ گۈن شۇرقم بىر كىنگ زاتلار گۇردىك" دىيىدىلر.

عيسى لاوي آتلى بىر كىشىنى چاغىرىۇر

^{۲۷} شۇننان سۇن عيسى داشارى چېقاند، ماليات جىمىلاپ اۇتۇران لاوينې گۇرىپ، اۇنا: ”مىنن اېزىما دۇش!“ دىيىدى. ^{۲۸} اۇل ھىم يىرىنن تۇرىپ، ھىمە زادې تاشلاپ، اۇنېن اېزىما دۇشدى. ^{۲۹} لاوي اۇز اۆيىندە عيسى اۆچىن بىر كىتە مەھماندارلىق بردى. ساچاغېن باشىندا اۇلار بىلان بىر كان مالىياتچىلار و باشقا كۆپ آدمىلار ايىپ-ايچىپ اۇتۇرتىلار. ^{۳۰} فرىسىلر بىلان اۇلارېن تۇرات كىتاب استادلارې اۇنېن شاگردلرىنە: ”نۇمە اۆچىن مالىياتچىلاردېر گناھكارلار بىلان بىلە ايىپ-ايچىۋرسىنېز؟“ دىيىپ ھۇنۇرداشدىلر. ^{۳۱} عيسى اۇلار: ”طىبب ساغلار دال، كىسلرە گراكىدىر. ^{۳۲} ”من دۇغۇلارې دال، گناھكارلارې تۇبا ائمانە چاغىرمانا گلىدىم“ دىيىپ جواب بردى.

رۇزە تۇماق اۆچىن سۇراغ

^{۳۳} اۇلار عيسى: ”يحيانېن شاگردلرې كاپىلا رۇزە تۇتېپ، دعا-دىلاگ اديۇرلار، فرىسىلرېن شاگردلرې ھىم شۇرقىم، اما سىنن شاگردلرېن ايىپ-ايچىۋرلار“ دىيىدىلر. ^{۳۴} عيسى: ”طۇيدا گىياو دۇستلارېنېن يانېندا، سىز اۇنېن مەھمانلارېن رۇزە تۇتدېرىپ بىلارسىنېزى؟“ ^{۳۵} اما گىياوين اۇلاردان اېلېنجا كۆنلرې گلار، شۇندا اۇلار رۇزە تۇتارلار“ دىيىپ جواب بردى.

^{۳۶} عيسى اۇلار شۇ مئالىيەتلىك بىر بىر: ”ھىچ كىم تازە كۆينىكەن يىرتىپ، كەنە كۆينىگە ياما سالماز. بۇماسا، تازە كۆينىك ھىم يىرتىلار، تازە كۆينىكەن اېلېننان ياما كەنە كۆينىگە ياراشماز. ^{۳۷} ھىچ كىم تازە شىرابى كەنە مىشكىلرە غۇيماز. بۇماسا تازە شىراب مىشكىلرې بۇسىپ، شىراب يىرە دۇكىلار، مىشكىلر زايالانار. ^{۳۸} تازە شىراب تازە مىشكىلرە غۇيىلمالېدىر. ^{۳۹} ھىچ كىم كەنە شىرابى اىچانن سۇن تازانى كۆيسامز. ”كەناسى ياغشى“ دىيار.“

سېت گۆنى ائمالىي ايشلرې عيسى گۆرۈنۈش بىرۇر

۶ ^۱ بىر سېت گۆنىيىسى بۇغدايلىغېن آراسېننان اۇتېپ بارىۇرتې. اۇنېن شاگردلرې بۇغداي باشلارېنې يۇلېپ، عىلارېندا اۇوېپ اىيۇرتىلار. ^۲ فرىسىلرېن كاپىرى اۇلاردان: ”نۇمە اۆچىن سېت گۆنى غاداغان ايشى اديۇرسىنېز؟“ دىيىپ سۇرادې. ^۳ عيسى اۇلار: ”داۋد بىلان يانېندا قىلار آچ غالانلارېندا، سىز داۋدېن نۇمە ادانلىگىنى ھىچ اوقىمادېنېزى؟“ ^۴ اۇل خۇدايېن اۆيىنە گىرىپ، ھۇدۇر نالارېنې اېلېپ اىيىدى، يانېندا قىلار ھىم بردى. بۇ اۇلار اۆچىن غاداغانى، فقط كاھىنلار اجازە بىرلانتى“ دىيىدى. ^۵ عيسى اۇلار يىنە: ”انسان اۇغلى سېت گۆنىنېن كىمدارېدىر“ دىيىدى.

^۶ باشقا بىر سېت گۆنىيىسىكىنىسا بارېپ، مەردمە تېلىخ ائمانە باشلادې. اۇل يىردە ساغ الى شىل بۇلان بىر آدم بارتې. ^۷ تۇرات كىتاب استادلارې بىلان فرىسىلر عىسانى عىيىلماقچې بۇلدېلار. سېت گۆنى كىسلە شفا بىرامىكا دىيىپ، اۇنېن پىلايۇرتىلار. ^۸ عيسى اۇلارېن فكىلرېنې بىلېپ، الى شىل آدم: ”يىرىنن تۇر، اورتا چىق!“ دىيىدى. اۇل ھىم يىرىنن تۇرىپ، اورتادا دۇردې. ^۹ اۇننان سۇن عيسى اۇلاردان: ”سىزە بىر سۇراغىم بار: ”قانۇن بۇيۇنچا سېت گۆنى ياغشېلىق اتمك دۇغۇمې يا يامانلىق؟“ يىرىنېن جانېنې خلاص اتمك دۇغۇمې يا ھلاك اتمك؟“ دىيىپ سۇرادې. ^{۱۰} عيسى تۇۋاراگىندا كىلرېن ھىماسىنە گۆز گزىدىرىپ چېقېپ، يانقې آدم: ”الىنې اۋزات!“ دىيىدى. اۇل ھىم الينې اۋزاتدې . شۇ بادا شفا تاپدې. ^{۱۱} اۇلار بۇلسا قەھر-غۇبىيا مىنىپ، عىسانى نۇمە ائمالىيلىگى اۆچىن اۋز آرالارېندا مصلحتلاشمانا باشلادېلار.

عيسى اۇن ايكى شاگردىنى سايلايۇر

^{۱۲} شۇل گۆنلردە عيسى دعا اتمك اۆچىن داغا چېقېدى و ھىمە گىجائى خۇدايا دعا ادىپ ارتېرە چېقېدى. ^{۱۳} گۆن دۇغاندا، شاگردلرېنې يانېن چاغېردې. اۇلاردان اۇن ايكى سانېسېنې سايلاپ، اۇلارې رسۇللىغا بللادى. اۇلار

شۇلاردېر: ^{۱۴-۱۶} شمعۇن (عيسى اۇنا پطرس لقېنې بردي)، اۇنېن دۇغانې آندېرس، يعقۇب، يۇحنا، فيليپ، بارتولۇمى، متى، توماس، آلفيىن اۇغلې يعقۇب، واطانچې شمعۇن، يعقۇبېن اۇغلې يھۇديه و عيسى خائىلىق ادان يھۇداس ايسقاريوت.

^{۱۷} عيسى اۇزىنىن اۇن ايكي شاگردي بىلان داغدان آشق دۇشيپ، بىر انداگان يردە دۇردې. اۇل يردە اۇنېن باشقا كآن شاگردلري اۇشيپ، ھەمە يھۇديادان، اۇرشليمىن، صۇر بىلان سيدۇنېتۇواراكلرىنن شۇنچا انسانلار گليپتي. ^{۱۸} اۇلار عيسانې دىئلامانە و كسلرىنە شفا تاپمانا گليپتيلر. ارواح-جنلاردان عذاب چكىۇنلار شفا تاپيۇرتيلار. ^{۱۹} ھەمە انسانلار عيسى ال دگىرجك بۇلپ كۇشش اديورتې، سببي اۇننان چېقيۇن گۇيچ اۇلارېن ھماسينە شفا بريورتې.

بختلېلار و بختسېزلار

^{۲۰} اۇننان سۇن عيسى شاگردلرينە گۇزلۇپ، شۇرقم ديدى:

”اى، غريبلار، سىز بختلېسېنېز،

چۇنكي خۇدايېن شالېغې سىزىنكىدېر!

^{۲۱} اى، شۇ وقت آچلىق چكىۇنلار، سىز بختلېسېنېز،

چۇنكي دۇيارسېنېز.

شىپىلا آغلايۇنلار، سىز بختلېسېنېز،

چۇنكي شادلېقدان گۇلارسېنېز.

^{۲۲} انسان اۇغلې سببلي باشغالار سىزي يىك گۇرپ، آرالارېننان قۇوان وقتې، سىزە سۇگىپ، آدېنېزې غارالان وقتې

بختلېسېنېز! ^{۲۳} شۇل گۇن خۇش بۇلېن، بگانچدن بۇكالان، سببي آسمانلاردا آلقاق سېلاغېنېز كىتادىر. اۇلارېن آتا-

بابالارې پيغمبرلرە شۇرقم اتدیلر.

^{۲۴} اما واى حالېنېز، اى، بايلار!

چۇنكي سىز درراو تسلينىزي آلانسېنېز.

^{۲۵} واى حالېنېز، اى، شۇ وقت دۇقلار!

چۇنكي سىز آچلىق چكارسيئىز.

واى حالېنېز، اى، شۇ وقت گۇليۇنلار!

چۇنكي سىز ياس تۇتېپ آغلارسېنېز.

^{۲۶} ھەمە انسانلار سىزي اۇوان محلې، واى حالېنېز!

چۇنكي آتا-بابالارې يالان پيغمبرلرە شۇرقم اتدیلر.

دشمنلارېنېزې ياغشې گۇرىن

^{۲۷} اما، اى، مني دىئلايۇنلار، سىزە شۇرقم دىيۇرېن: دشمنلارېنېزې ياغشې گۇرىن، اۇزىنىزي يىك گۇريۇنلار ياغشېلىق

ادىن. ^{۲۸} اۇزىنىزە غارغايۇنلار اۇچىن ياغشېلىق دىلان، اۇزىنىزي غېنايۇنلار اۇچىن خۇدايا دعا-دىلاگ ادىن. ^{۲۹} بىر

چكآنە اۇرانا بىلاكي چكآئي تۇت. دۇنېنې آلانا كۇيناگىنې ھەم غايغېرما. ^{۳۰} سنن دىلانە بر، اۇزىنن بىر زات

آلېنسا اېزېنا سۇراما. ^{۳۱} انسانلارېن اۇزىنىزە نامە اتمگىني حالايۇن بۇلسانېز، سىز اۇلار شۇرقم ادىن. ^{۳۲} سىز اۇزىنىزي

ياغشې گۇريۇنلارې ياغشې گۇريۇن بۇلسانېز، مۇنېن بىلان نامە حرمت غازانيۇرسېنېز؟ گناھكارلار اۇزلىني ياغشې

گۇريۇنلارې ياغشې گۇريۇرلار. ^{۳۳} سىز اۇزىنىزە ياغشېلىق اديۇنلار ياغشېلىق اديۇن بۇلسانېز، مۇنېن بىلان نامە حرمت

غازانيۇرسېنېز؟ گناھكارلار شۇرقم اديۇندېرلار. ^{۳۴} اېزېنا آلماق اميدې بىلان قرض بريۇن بۇلسانېز، مۇنېن بىلان نامە

حرمتا مناسبسېنېز؟ گناھكارلار دۇلې اېزېنا آلماق نيتي بىلان گناھكارلار قرض بريۇندېرلار. ^{۳۵} دشمنلارېنېزې ياغشې

گۇرىن، ياغشېلىق ادىن، بران زادېنېز اېزېنا آلماسېز قرض بريۇن. شۇندا سىزىن سېلاغېنېز كىتە بۇلپ، خۇدايېن

اوغۇللارې بۇلارسېئېز، سېبىي اۇل قدرېنې بېلمزله، يامانلارلا هم مهرباندېر. ^{۴۶} آسمانداقې آتائېزېن رحىمى بۇلېشې يانې، سىز هم رحىمى بۇلېن.

باشغالارې ملامت اتمك حقيندا

^{۴۷} باشغالارې ملامت اتسائېز، شۇندا سىز هم ملامت بۇلارسېئېز. هېچ كىمى گناھكارلامان، شۇندا سىز هم گناھكار بۇلارسېئېز. باغېشلان، سىز هم خۇداى طرفدان باغېشلانارسېئېز. ^{۴۸} برېن، سىزه برىلار. بران قابېئېزدا دۇلدېرېلېپ، پۇراپۇر ادېلېپ، غۇجاغېئېزې بران اۇلچاگېئېز بىلان دۇلدېرېلېپ برىلار. هايسې اۇلچاگ بىلان اۇلچاسائېز، سىزه شۇل اۇلچاگ بىلان اۇلچالار.

^{۴۹} عىسى اۇلارلا بىر مثال هم آيدېپ بردى: ”كۆر كۆرى ايدېپ بىلارمى؟ ايكىسى هم چۇقۇرا غاچمازمى؟! ^{۴۰} شاگرد اۇز معلمىنن يۇقارې دالدىر، اما اۇقۇنې توكادانن سۇن، هر شاگرد اۇز معلمى يانې بۇلار. ^{۴۱} نامە اۆچىن سن دۇغانېئېن گۇزىنداكى سامانېن بۇلاگىنى گۇرۇرسېن، اۇز گۇزىنداكى بالارې گۇرۇرسېن؟ ^{۴۲} نادىپ سن اۇز گۇزىنداكى بالارې گۇرمان، دۇغانېئا: ’دۇغان! گل، گۇزىنداكى سامانېن بۇلاگىنى چىقارايېن‘ دىيىچك؟ اى، ايكىيۇزلى، اۇزال اۇز گۇزىنداكى بالارې چىقار، شۇندا دۇغانېئېن گۇزىنداكى سامانېن بۇلاگىنى چىقارماق اۆچىن ياغشى گۇرارسىن.“

درخت و اۇنېن مىواسى

^{۴۳} ”ياغشى درختېن يامان مىوه برىمۇنې يانې، يامان درخت ياغشى مىوه برىمىز. ^{۴۴} درخت اۇز مىواسىنن تانىلىۇندېر. سېبىي يانداقدان انجىر، تىكانلى درختدان اۇزۇم آلېنۇن دالدىر. ^{۴۵} ياغشى انسان يۇراگىنېن ياغشىلىق خزىناسېنن ياغشىلىق چىقارايۇندېر، يامان انسان يۇراگىنېن يامانلىق خزىناسېنن يامانلىق چىقارايۇندېر. انسانېن دىلى يۇراگىنن چىقىۇنې گېلايۇندېر. ^{۴۶} نامە اۆچىن مانا: ’يا ارباب! يا ارباب!‘ دىيىپ، آيدانلارېمې اتمىۇرسېئېز؟ ^{۴۷} منىن يانېما گلىپ، سۇزلىرمى اشىدىپ، اۇلارې برجاي اديۇن انسانېن كىمە مئزايۇنلېغېنې سىزه آيدايېن: ^{۴۸} اۇل اوى سالماق اۆچىن يري چۇننۇر غازېپ، اۇنېن دويىيىنى داشېن اۇستىندە غۇرشان انسانا مئزايۇر. سيل گلاندە، دريا جۇشېپ، بۇ اويە اۇرېلسا، اۇنې سارسدېرېپ بىلمىز، سېبىي اۇل برىك سالېنېتې. ^{۴۹} اما منىن سۇزلىرمى اشىدىپ، برجاي اتمادىك كىشى چاگائېن اۇستىندە اوى غۇرشان انسان يانېدېر. دريا جۇشېپ، اۇل اويە اۇران بادېنا، اوى يېقېلار. اۇنېن يېقېلېشې قۇرقۇنچ بۇلار.“

صاحب منصبىن ايمانى

۷ عىسى اۇزىنى دىنلايۇن مردمه بۇ سۇزلىرىن هماسىنى آيدېپ بۇلاننان سۇن، كفرنحوم شھرىنە گىتدى. ^۱ بۇ يردە بىر صاحب منصب ياغشى گۇرۇن خدمتكارى كىسلأپ، اۇلماسىنە غۇلاى ياتىرتې. ^۲ صاحب منصب عىسى حېقېندا اشىداندە، اۇز خدمتكارىنە شفا برىگىنى سۇراپ، اۇنېن يانېنا بىرنأچە يھۇدىياشۇلۇلارېنې اىباردى. ^{۳-۴} اۇلار عىسانېن يانېنا گلىپ، اۇنا يۇراكدن يالبارېپ: ”بۇ آدم سىنېن كىمك اتمگىنە مناسب، سېبىي اۇل بىزىن مردىمىمىز ياغشى گۇرۇر، حتى بىزه كىسە هم غۇرشامانا كىمك اتدى“ دىيىدېلر. ^۵ شۇنېن اۆچىن، عىسى اۇلار بىلان گىتدى.

اۇلار صاحب منصبىن اويىنە غۇلايلاشانلارېندا، صاحب منصب دۇستلارېننان اۇنا شۇرقىم خبر اىباردى: ”استاد، آزارا زحمتە غالما، سېبىي سىنېن اويىمە گلمگىنە من مناسب دال. ^۶ شۇنېن اۆچىن هم من اۇزىمى سىنېن يانېنا بارمانا مناسب بىلمايدىم. فقط بىرنأچە سۇز آيتسان بس، منىن خدمتكارىم شفا تاپار. ^۷ من هم بۇيرىق آستېندا قې آدمدېرېن، اختىارېمدا عىسكلىرىم بار. بىرىسېنە ’گىت‘ دىيسام گىديۇر، باشغاسېنا ’گل‘ دىيسام گلىۇر. خدمتكارىمە ’شۇنې ات!‘ دىيسام اديۇر.“

عيسى بۇ سۆزلىرىنىڭ ئاشىدىيىپ، صاحب منصبىنىڭ حيران غالىدى. ئۇل ئېزىپنا دۆشىپ گىلۇن مردمە طرف اۋورىلىپ: ”سىزە شۇنىڭ ئايدىيىن: من حتى اسرائيلدا شۇرقم كىتتە ئيمانلى انسان گۇرمادىم“ دىيىدى. ”اۋنان سۇن ايبارىلان آدمىلار ئېزىپنا اۋورىلىپ بارانلارېندا، خدمتكار شفا تاپان اكان.

عيسى دۇل عىالېن اۋلان اۋغېلېنې دىرالىدور

”مۇننان بىر آزاراق مىلدىن سۇن عيسى ناين دىيان اۋبا گىتدى. شاگردلىرى بىلان كىتتە جمىعت هم اۋنېن ئېزىپنا دۆشىپ گىتدى.“ عيسى اۋبا دروازىسىنە غۇلايىلان وقتى بىر دۇل عىالېن يىكە اۋغېلېنې جايلامانا قىرستانا آلېپ بارىۋن اكانلر. اۋبادان گلان كىتتە جمىعت هم بۇ عىالېن يانېنداتى. ”ارباب عيسى بۇ عىالې گۇرىپ، اۋنا يۇراگى كۆيىدى. اۋل عىالا: ”اغلما!“ دىيىدى.

”اۋنان سۇن عيسى بارېپ، تابىدا الينى دگىردى، اۋنې گۇتارىپ بارىۋنلار دۇردىلار. عيسى: ”اى، ياش يىگىت، سانئا دىيىۋېن، تۇر!“ دىيىدى. ”شۇندا اۋلان ياش يىگىت تۇرېپ، گېلامانە باشلاىدى. عيسى اۋنې اناسىنە غايتارېپ بردى. ”همالرى قۇرقى باسدى. اۋلار: ”آرامىزا كىتتە بىر پىغمىر گلدى!“، ”خۇداى اۋز مردمىنە نظر سالىدى“ دىيىپ، خۇدايى شىرتلاندىرتىلر. ”عيسى باراداقى بۇ خبر همە يىھۇدىا و داش-تۇواراكداكى اطرافلار يايىراىدى.

عيسى بىلان يحيى چۆمدىرىجى

”يىحانېن شاگردلىرى بۇ واقىلارېن بارېنې اۋنا گۇرۇن بردىلر. يحيى اۋلاردان ايكىسىنى يانېنا چاغېرېپ: ”گىمالى شۇل سىمى يا بىز باشغا بىرىنە غاراشمالېمى؟“ دىيىپ، ارباب عىسادان سۇراماق اۋچىن اۋلارې ايباردى. ”اۋلار عىسانېن يانېنا گلىپ: ”بىزى يحيى چۆمدىرىجى ايباردى. اۋل سىنن: ”شۇل گىمالى سىمى يا بىز باشغا بىرىنە غاراشمالېمى؟“ دىيىپ سۇرايۇر“ دىيىدىلر.

”شۇل وقتلار عيسى كۆپ كىلىرى، يامان رۇح ابالانلرى شفا برىيتى، كان كۇرلرېن گۇزلىرىنى آچىپىتى. ”شۇنېن اۋچىن، عيسى خېرچىلار: ”بارېن، گۇرىپ-اشيدانلرېنيزى يحيى خېر برىن. كۇرلر گۇريۇر، آغساقلار يۇريۇر، پۇست كىلىلر شفا تاپيۇر، كرلر اشيدىۇر، اۋلۇلر دىرالىۇر، غرىيلار خۇش خېرتىلىغ ادىليۇر. ”منن يۇز اۋرميۇن انسان بختلېدېر!“ دىيىپ جواب بردى.

”يىحانېن ئاينىدالارې گىدانن سۇن، عيسى جمىعتە يحيى اۋچىن گۇرۇن برمانە باشلاىدى: ”چۇلە نامە گۇرمانە گىتدىنيز؟ شىمالا غېمېلدايۇن يىلغېنېمى؟“ نامە گۇرمانە گىتدىنيز؟ نفىس كۇيناكلر گيان آدمېمى؟ اما قىمتىھالى كۇيناكلرە بىسلانېپ، شادى-خىرملېقدا ياشايۇنلار شاھ كۇشكىرىندادىر. ”سىز نامە گۇرمانە گىتدىنيز؟ بىر پىغمىرىمى؟“ هاوا، من سىزە شۇنىڭ ئايدىيۇرېن، اۋل گۇران كىشىنيز حتى پىغمىردىن هم سۇشىكىدىر. ”اۋنېنن يۇل تيارلار يانې، مانا، من اۋز وكىلىمى ايبارىۇرېن“ دىيىپ يازېلان سۇزلر هم شۇ اۋچىندىر. ”سىزە شۇنىڭ ئايدىيۇرېن، عىالدىن دىنا گلانلرېن آراسېندا يىحادان كىتاسى يۇقدېر، اما خۇدايېن شالېغېندا اين كىچىسى هم اۋنان كىتادىر.“ ”همە مردم، حتى مالىاتچىلار هم يىحانېن سۇزلىرىنى اشيدىپ، يحيى طرفېننان سۇوا چۆمدىرىلمىك بىلان خۇدايېن يۇلېنېن دۇغۇلېغېنې تصدىقلادىلار. ”اما فرىسىلر دىرتۇرات كىتاب استادلارې يحيى طرفېننان سۇوا چۆمدىرىلمىكدن يۇز اۋرمىك بىلان خۇدايېن اۋزلىرى اۋچىن نىتلان مقصدېننان يۇز اۋوردىلر. ”عيسى سۇزىنى دوام اتدېردى: ”من بۇ نسلى كىمە مۇزادايىن؟ اۋلار كىمە مۇزايۇر؟“ اۋلار بازاردا اۋتۇرېپ، بىرى-بىرىلرېنە: ”سىزە تۇيدۇك چالدىق، اۋىنامادېنېز؛ ياس تۇتدىق، اغلادېنېز“ دىيىپ غېغېريۇن چاغالار مۇزايۇرلار. ”مانا، يحيى چۆمدىرىجى گلدى، اۋل نان ايبان يۇق-هم، شراب اىچان يۇق. سىز بۇلسا اۋنا ”جىلې“ دىيىۋرسېنېز. ”انسان اۋغلى گلدى، اۋل ايبىۋر-هم، اىچىۋر-هم، سىز اۋنا: ”مانا، بۇ خۇرانا، شراب اىچىۋنا گۇزلان! اۋل مالىاتچىلار و گناھكارلار بىلان دۇست بۇلدى!“ دىيىۋرسېنېز. ”اما دانالېغېن حقلېغې اۋنېن فرزندلرېنېن ھماسى طرفېننان تصدىقلانار.“

گنالى عيال عيسان آياغنا ياغ چاليور

^{۳۶} بىر گۆن فرىسلىردىن بىرى عيسانى دامغا چاغېردى. اۇل ھم فرىسلىنىڭ اۆيىنە بارىپ، ساقاق باشىدا اۇتۇردى. ^{۳۷} شۇل شەردە گناھكار بىر عيال بارتى. اۇل عيال عيسانىڭ فرىسلىنىڭ اۆيىدە مەھمانلىغىنى بىلىپ، شۆيشە غاپدا خۇشبوۋى اېسلى ياغ كىردى. ^{۳۸} عيال عيسانىڭ اۆيىدە دېزىنا چۆكىپ آغلاپ، گۆزىلاشلارى بىلان اۇنىڭ اياقلىرىنى يۇوماشاڭلايدى. سۇن اياقلىرىنى ساچى بىلان سىرىپ اۇقشايدى ۋ خۇشبوۋى اېسلى ياغ چالدى. ^{۳۹} عيسانى چاغېران فرىسى مۇنې گۆرىپ: "اگر بۇ آدم پىغمېر بۇلىۇن بۇلسا، اۆزىنى الايۇن عيالېن كىملىگىنى، ناھىيلىگىنى بىلارتي. بۇ عيال گناھكار" دىيىپ، اىچى بىلان گىلاشۇرتى. ^{۴۰} مۇنېن اۆچىن عيسى اۇنا: "شمعۇن، مېنىڭ سانا ايتمالى زادېم بار" دىيىدى. اۇل ھم: "ايدېر، استاد" دىيىدى. ^{۴۱} "بىر آدم ايكىي آدم قرض پۇل برىيىدىر: بىرىنە - باش يۆز كۆمۈش تىننە، بىلاكىسىنە - اللى كۆمۈش تىننە. ^{۴۲} برگىسىنى برمانە ھىچ پۇللارېنېن يۇقلىغى اۆچىن، اۇل بۇلارېن ايكىسىنىڭ ھم برگىسىنى اۆتپىدىر. مۇنېن اۆچىن اۇلارېن ھايىسېسى اۇنى حاص كۆپ ياغشى گۇرار؟" ^{۴۳} شمعۇن: "مېنىڭ فكىمچە، برگىسى كۆپ اۆتيلان آدم" دىيىپ جواب برىدى. عيسى: "دۇغرى فكىر اتىدىن" دىيىدى.

^{۴۴} اۇننان سۇن عيسى عيالا طرف اۋورىلىپ، شمعۇنا شۇرقم دىيىدى: "بۇ عيالى گۇرىورمېسېن؟ من سىنىڭ اۆيىنە گلىدىم، سىن بۇلسا اياقلىرىمى يۇوما سۇو برىمادىن، اما بۇ عيال اياقلىرىمى گۆزىلاش بىلان يۇوپ، ساچى بىلان سىردى. ^{۴۵} سىن مېنى اۇقشامادىن، اما بۇ عيال من اۆيە گىرائىمىن بارى اياقلىرىمى اۇقشاپ اۆتېر. ^{۴۶} سىن كلامە ياغ چالمادىن، اما بۇ عيال اياقلىرىمى خۇشبوۋى اېسلى ياغ چالدى. ^{۴۷} شۇنېن اۆچىن ھم من سانا ايدىيورېن: بۇ عيالېن كۆپ گىنلارې باغىشلاندىر. چۆنكى اۇنېن مانا سۇيگۇسى كۆپىدىر. گىنلارې آز باغىشلانلارېن بۇلسا سۇيگۇسى آزدېر. ^{۴۸} اۇننان سۇن عيسى اۇل عيالا: "سىنىڭ گىنلارېن اۆتلىدى" دىيىدى. ^{۴۹} عيسى بىلان بىر ساچاقدا اۇتۇرانلار اۋز آرالارېندا: "گىنلارې باغىشلايۇن بۇ كىمكا؟" دىيىشمانە باشلايدۇلار. ^{۵۰} عيسى بۇلسا عيالا: "سىنى ايمانېن خلاص اتىدى، آرقايىن گىدىيار" دىيىدى.

بۇغداي تخم مثالى

۸ 'سۇن عيسى شەرلىرى ۋ اۇبالارې آيلانېپ، خۇدايېن شالېغى باراداقې خۇش خىرىتبىلىغ اتمانە باشلايدى. اۇن ايكى شاگرىدى ھم اۇنېن يانېنداتى. ^{۲-۳} شۇرقم ھم، يامان رۇھلاردان ۋ كىسلردىن خلاص بۇلان بىرناچە عياللار، اىچىنن يىتى ارواح-جن چېقان ماغدالالى مريم ھم ھىرۇدىسېن بايلېغىنى مېسۇلى خۇزانېن عيالى يۇوانا، سۇزاننا، باشغا بىر آزاراق عياللار عيسانىڭ يانېنداتى. بۇ عياللار اۋز پۇللارې بىلان اۇلار كىمك اديۇرتىلار.

^۴ كىتتە بىر جمعيت اۆيشىپ، ھمە شەرلردىن انسانلار عيسانىڭ يانېن گلىدى. شۇندا عيسى اۇلار شۇ مثالى گۇررۇن برىدى: ^۵ "بىر دھقان بۇغداي اكمانە چېقىور. اكيپ يۇركا، تخملارېن بىرناچاسى يۇلېن اۆستىنە دۆشىپ، اياق آستېندا دپالانىور ۋ غۇشلار گلىپ، اۇنى ايبىيورلار. بىرناچە تخم داشلى يره دۆشيور. اۇلار گۇگاران بادېنا سۇوسېزلىقدان غۇرىپ گىدييورلار. بىرناچاسى تىكاناكلىگىن آراسېنا دۆشيور. تخم بىلان گۇگاران تىكانلر اۇلارې باسيور. ^۶ بىرناچاسى ياغشى تۇپرا دۆشيور. اۇلار گۇگارىپ چېقىپ، ھر بىرى يۆز برابر حاصىل برىور. بۇلارې گۇررۇن برانن سۇن، عيسى: "اشىتمانە غۇلاغى بار انسان اشىتسىن!" دىيىپ غېغېردى. ^۱ شاگرىلرى اۇننان: "بۇ مثالىڭ مەناسى نأمە؟" دىيىپ سۇرادىلار. ^۲ اۇل شۇرقم دىيىدى: "خۇدايېن شالېغىنىڭ سىلارېنا دۆشىنارېتىز ياناق سىزە برىلدى، اما باشغالار غاراپ گۇرماسىنلر، اشىدىپ دۆشىنماسىنلر" دىيىپ، اۇلار مثاللار آرقالى ايدىليور. ^۳ مثالىڭ مەناسى شۇرقم: تخم خۇدايېن سۇزىدىر. ^۴ يۇلېن اۆستىنە دۆشان بۇغدايلار سۇزى اشىديۇن انسانلارېر. اما شىطان گلىپ، ايمان كىتىرماسىنلر، خلاص بۇلماسىنلر دىيىپ، اۇلارېن يۇراگىنن سۇزى سۇغرىپ آليور. ^۵ داشلى يره دۆشانلر بۇلسا سۇزى اشىدانلرىندە، بگانيپ قېۇل اديۇن انسانلارېر. اما اۇلاردا دامار يۇقدېر. اۇلار آز وقت ايمانلى بۇلېپ، سېناق وقتى ايماننان دۇنيورلار. ^۶ تىكاناكلىگىن آراسېنا دۆشانلر بۇلسا سۇزى اشىديۇنلارېر، اما دىيانېن ياغى-غملارې بىلان، بايلېقلارې، كىفىي اۇلارې بارھا بۇغيور، اۇلار حاصىل برىيورلار. ^۷ ياغشى تۇپرىنا دۆشانلر بۇلسا، سۇزى اشىدىپ، اۇنى ياغشى

ھەم پاك يۈرەككە ساقلايۇنلاردىر. اۇلار صىرلىق بىلان ميوە بريۇندىرلار.

چېرا مثالي

^{۱۶} ھېچ كىم چېرانى ياقىپ، اۇنېن اۆستىنى غاپ بىلان بۇرايۇن دالدىر يا اۇنې چارپايانېن آشاغېندا غۇيۇن دالدىر. ايچاري گىرانلر اېشېغې گۇرار يانې، اۇنې چېرا پايانېن اۆستىندە غۇيۇندىر. ^{۱۷} البتە، اۆستى آچىلماچاق گىزلىن زات، بىلىنماچك، معلۇم بۇلماچاق گىزلىن زات يۇقدىر. ^{۱۸} شۇنېن اۆچىن ھەم ناھىلى دىئلايۇنلېغېنزا اۆنس برىن. كىمدە بار بۇلسا، اۇنا يەنە برىلار، اما كىمدە يۇق بۇلسا، اۆزىنىكى حساب اديۇن زادې ھەم اليننن آلېنار.

عيسانېن اناسى و اينىلاري

^{۱۹} عيسانېن اناسى بىلان اينىلاري اۇنې گۇرمانە گلدىلر، اما اۆيشان جمعىتىدن ياننا اۇنېن يانېنا گىرىپ بىلىمادىلر. ^{۲۰} اۇنا: ”انان بىلان دۇغانلارېن سنى گۇرمك اۆچىن داشاردا غاراشېپ دۇرلار“ دىيىپ خبر بردىلر. ^{۲۱} اما عيسى: ”منىن انام، دۇغانلارېم - خۇدايېن سۆزىنى دىئلاپ، اۇنې برجاي اديۇنلاردىر“ دىيىپ جواب بردى.

عيسى طۇفانى ياتېرىۇر

^{۲۲} بىر گۇن عيسى شاگردلري بىلان بىر غايىغا منىپ، اۇلار: ”گلىن، دريانېن بىلاكي طرفىنا اۆتلىن“ دىيىدى. شۇدىپ، اۇلار يۇلا دۆشدىلر. ^{۲۳} اۇلار غايىقىدا يۇزىپ بارىۇرقلار، عيسى اۇخا گىتدى. دريادا بىردىن گۆيچلي طۇفان تۇردى. غايىق سۇودان دۆلەپ باشلادى، اۇلار خۇوپلى ياغدايا دۆشدىلر. ^{۲۴} شاگردلر بارىپ، عيسانى اۇيادىپ: ”استادا! استاد، بىز ھلاك بۇلۇپ بارىۇرۇپس!“ دىيىدىلر. عيسى تۇرىپ، شىمالا ھەم موج آليۇن تۇلقۇنلار ھەم كىم گىنگ ايمىملىك بۇلدى. ^{۲۵} عيسى شاگردلرينە: ”سىزىن ايمانېنېز نىردە؟“ دىيىپ سۇرادى. اۇلار بۇلسا قۇرقىشېپ ھەم گىنگ غالىپ، بىري-بىرلىرىنن: ”بۇ آدم كىمكا؟ اۇل شىمالا ھەم سۇوا بۇيرىق بريۇر، اۇلار اۇنا غۇلاق آسيۇر!“ دىيىشدىلر.

عيسى ارواح-جن ايلان آدمى شفا بريۇر

^{۲۶} اۇلار جىلانېن آلېندا يرلاشيۇن گراسالېلارېن يۇردىنە گلدىلر. ^{۲۷} عيسى غېرادا غايىقىدان دۆشانە، اۇنا ارواح-جن ايلان بىر آدم دۆش گلدى. اۇل آدم كان محلدان بارى يالانچ و ھىچ ھىلى اگىن-باش گىميۇرتى، اۆيىندە ياشامان، قېرلارېن آراسېندا ياشايۇرتى. ^{۲۸} اۇل عيسانى گۇرانە، غېغېرېپ غۇيىردى. اۇنېن اۇئىندە يە يۇزىن يېقىلېپ، باتلې سس بىلان: ”اى، عيسى، كىتتە خۇدايېن اۇغلى! منىن بىلان نامە ايشىن بار؟ يالباريۇن، منى غېناما“ دىيىدى. ^{۲۹} چۆنكى عيسى ارواح-جنا اۇل آدمنان چېقىمانېنې بۇيرىپتې. ارواح-جن اۇنې ايلانىپ ھەمىشە غېنايۇرتى. مۇنېن اۆچىن اۇل آدمى زنجىرلاپ، غانداللاپ ساقلايۇرتىلار، اما اۇل زنجىرلىرىنى اۆزىپ تاشلايۇرتى، ارواح-جن اۇنې چۆلرە اكىدارتې. ^{۳۰} عيسى اۇننان: ”ادېن نامە؟“ دىيىپ سۇرادى. اۇل ھەم: ”ادېم لىشكر“ دىيىپ جواب بردى، سىبىي اۇنا حسابىسېز ارواح-جن گىرىپتې. ^{۳۱} ارواح-جنلار اۇزلىرىنە دۇخا گىتمىگى بۇيۇرماسېن دىيىپ، عيسى يالباردېلار. ^{۳۲} شۇل يىرداكى داغېن يۇقاربىسېندا بىر سۆري دۇنۇز اۇتلاپ يۇرتى. ارواح-جنلار دۇنۇزلارېن اىچىنە گىرمانە اجازە برىمىگىنى سۇراپ، عيسى يالباردېلار. اۇل ھەم اجازە بردى. ^{۳۳} اۇلار يانقى آدمنان چېقىپ، دۇنۇزلارېن اىچىنە گىردىلر. شۇننان سۇن سۆري يۇقاردان آشاق اينىپ، دريادا پىر-پىتراپ غرق بۇلدى. ^{۳۴} بۇلان زادى گۇرانلرىندە، چوپانلار غاچىپ، شەھىدىر اۇبالارا مۇنې خبر بردىلر. ^{۳۵} مردم بۇلان واقىغى گۇرمك اۆچىن گلدى. اۇلار عيسانى يانېنا گلانلرىندە، اىچىننن ارواح-جن چېقان آدمېن گىيىپ، عيسانىن آياغۇجېندا اۇتۇرانلېغېنى، عقلىنېن ھەم يىرىندالېگىنى گۇرېپ قۇرقىدېلار. ^{۳۶} بۇ واقىغى گۇرانلر بۇلسا، اۇلار ارواح-جن ايلان آدمېن ناھىلى ساغالانلېغى اۆچىن گۇرۇن بردىلر. ^{۳۷} اۇننان سۇن ھەم گراسالېلار و شۇل يىرېن مردمى عىسادان اۇز يانلارېننان گىتمىگىنى خواھش اتدىلر، سىبىي اۇلارې كىتتە قۇرقى غاپلاپ آلېپتې. عيسى ھەم غايىغا منىپ، اېزىنا گىتدى. ^{۳۸} ارواح-جننان خلاص بۇلان آدم عيسى گىتمىزدىن اۇن اۇننان اۇزى

بيلان گيتمانه اجازه سوراپ يالباردي. ^{۴۱} عيسى بولسا: "بار، اويته گيت، خۇدايېن ساڭا نامالار ادانليگيني گوررون بر" دىيىپ، اۇنى اۋوراتدى. اۇل ھم گىدىپ، عيسانېن اۋزىنە ادانلريني ھمە شەرە جار اتدى.

اۋلىپ دىرالان غېز و شفا تاپان عيال

^{۴۰} عيسى اېزىنا پس گلاندە، مردم اۇنى اېسېجاق عزت-حرمت اتدىلر، سببي ھمالر اۇنا غاراشيورتى. ^{۴۱} شۇل وقت كىيسە كىتالريننن يايروس اتلى بىر آدم گلىپ، عيسانېن آياغېنا يېقىلدى و اۇننان اۋيىنە بارماغېنى خواھش اتدى. ^{۴۲} مۇنېن سببي اۇنېن اۇن ايكي ياشلارېنداقې يىكاجە غېزې اۋلۇم ياستېغېندا ياتىرتى. عيسى اۇل يره گىدىپ بارىورقا، جمعيت اۇنى ھر ياننان غېسېپ-غۇورېپ بارىورتى. ^{۴۳} جمعيتنن ايجىندە اۇن ايكي يىلدان باري آل بۇلان خۇنرزي كسل بىر عيال ھم بارتى. اۇل باري-يۇغېنى لۇقمان-حكيم و طبيبلرە مصرف ادىپ، ھىچ زاتدان خىر تاپمانتى. ^{۴۴} اۇل عيسانېن ارقا طرفېننان بارېپ، اۇنېن دۇنېنېن سېيېنا اليني دگىردى، شۇبادا غان آقماسې دۇردى. ^{۴۵} عيسى: "مانا كيم اليني دگىردى؟" دىيىپ سۇرادى. ھىچ كيم بۇيۇن آمادى. سۇن پطرس عيسا: "استاد! مردم داشېنېن آلېپ، سني غېسېپ-غۇورېپ بارىور." دىيدى. ^{۴۶} اما عيسى: "مانا بىري اليني دگىردى، سببي من اۋزىمنن بىر گۇيچىن چىقانېنى بىليۇرېن" دىيدى. ^{۴۷} عيال ادان ايشىنېن تانيۇنلېغېنى بىلانن سۇن، تىتراپ گلىپ، عيسانېن آياغېنا يېقىلدى. ھمە مردمىن اۋزىنېن نامە اۋچىن عيسى اليني دگرانليگيني، شۇبادا ھم شفا تاپانلېغېنى گوررون بردى. ^{۴۸} عيسى اۇنا: "اي، عيال دۇغانېم، ايمانېن ساڭا شفا بردى. صاف-سلامت گىدىبار" دىيدى. ^{۴۹} عيسى بۇ سۇزلري آيدېپ دۇرقا، كىيسە كىتاسىنېن اۋيىننن گلان بىر آدم اۇنا: "غېزېن اۋلدى. استادى سۇشېك زحمتە غۇيما" دىيدى. ^{۵۰} اما عيسى مۇنى اشىدىپ، اۇنا: "قورقما، فقط ايمانېن بۇلسېن، غېزېن غۇتارلار" دىيدى. ^{۵۱} عيسى اۇنېن اۋيىنە گلاندە، پطرس، يۇحنا، يعقۇب و غېزېن انە-آتاسېننان باشغا ھىچ كىمە اۋزى بىلان اىچاري گىرمانە اجازه برمادى. ^{۵۲} ھمالر اغلاشېپ، ياس تۇتېپ اۋتېرتلار. اما عيسى: "آغلانمان، اۇل اۋلان يۇق، اۋخۇلاپ ياتىر" دىيدى. ^{۵۳} آدمالار غېزېن اۋلانليگيني بىليۇنلېقلارې اۋچىن عيسا گۆلدىلر. ^{۵۴} اما عيسى ھماني داشاري اىبارىپ، غېزېن الينن تۇتېپ، آيتدى: "غېزېم، تۇر!" دىيدى. ^{۵۵} غېزا جان گىرىپ، اۇل شۇبادا يريننن تۇردى. اۇننان سۇن عيسى غېزا داماق برىكلريني بۇيۇردى. ^{۵۶} غېزېن انە-آتاسې حيران غالدى. عيسى بولسا اۇلار بۇلېپ اۋتان زادى ھىچ كىمە آيتمان دىيىپ تابشېردى.

عيسى شاگردلريني مردمىن آراسېنا اىباريۇر

۹ ^۱ عيسى اۇن ايكي شاگردىنى يانېنا چاغېرېپ، اۇلار ھمە ارواح-جنلارې قۇومانا، ھر رقم كسللري شفا برمانە گۇيچ و اختيار بردى. ^۲ اۇننان سۇن اۇلارې خۇدايېن شالېغېنى تېليخ اتمانە و كسللرە شفا برمانە اىباردى. ^۳ عيسى اۇلار: "يۇل اۋچىن ھىچ زات آلمان: يانېنېزدا نە عصا، نە تۇرېا، نە نان، نە پۇل، نە سۇشېك كۇيناك - ھىچ زات بۇلماسېن. ^۴ ھايىسې اۋيە گىرسائىز، تا اۇل شھردن چىقىپ غايدىۇنچانېز، شۇل اۋيدە بۇلېن. ^۵ اگر انسانلار سىزي قبۇل اتماسالر، اۇلارېن شھرىننن چىقىپ غايدانېنېزدا، اۇلار ضد شاھدلىق حكىمىندە آياغېنېزېن تۇزېنى قاقېن" دىيدى. ^۶ شۇدىپ، اۇلار يۇلا دۇشدىلر، ھر بىر باران يريندە خۇش خېرىتېليخ ادىپ، كسللري شفا برىپ، اۋباما-اۋبا آيلاندېلار.

^۷ شۇل وقت ھىرۇدىس خان بۇلان واقىلارېنن بارېنى اشىدىپ، غاتى پرىشان بۇلدى. سببي كآبىر انسانلار: "يحيى دىرالىدېر!" دىيىورتېلار. ^۸ كآبىرلري: "الياستاپېلېدېر!"، باشغا بىرلري ھم: "قدىمې پىغمبرلرين بىري دىرالىدېر!" دىيشيورتېلار. ^۹ ھىرۇدىس بولسا: "من يحيانېنن كلاسىنى چاپدېردېم، اۇندا بۇ آدم كىمكا؟ اۇل حقدى بۇ گىلري اشيدىورېن" دىيدى. اۇل عيسانې گۇرمانە كۇشش ادىورتى.

عيسى باش مۆن ارکاگىن غاربىلارېنى دۇيۇرۇر

“رسۇللار اېزېنا گلانسۇن، اۆز ادان ايشلريني عيسا خبر برديلر. اۆل هم اۆلارې يانېنا آلېپ، بېت صيدا دييان شهره گيتدي. ^{۱۱} اما جمعيت مۆنې بېليپ، اۆنېن اېزېننان گيتدي. عيسى هم مردمي قبول اديپ، خۇدايېن شالېغې حقدا گۆررۆن بردې و محتاج انسانلارې شفا بردې. ^{۱۲} گۆن باتېپ بارىۇرقا، اۆن ايكي شاگردى عيسانېن يانېنا گليپ: ”بۇ جمعيتېن بۆردن گيتماسينه آيت، تۆواراكدأكي اۆبالارا گيديپ، ياتارا ير و نان تاپسېنلار، سببي بيز بير چۆل يردە“ ديديدلر. ^{۱۳} اما عيسى: ”اۆلارا اييمأنه زادې سيز بريّن“ ديددي. اۆلار هم: ”بيز مۆنچا جمعيت اۆچين نان ساتېن آمانا گيداليمي؟ بيزيّن باش نان بيلان ايكي بالېقدان باشغا زادېمېز يۇق“ ديديدلر. ^{۱۴} اۆل يردە باش مۆن غۇلاي ارکاكلر بارتې. اما عيسى شاگردلرينه: ”اۆلارې الي-اليدن تۇپاق-تۇپاق اديپ اۆتۆردېن“ دייپ تابشېردې. ^{۱۵} اۆلار هم شۇرقم اديپ، همالري اۆتۆرتدېلار. ^{۱۶} عيسى بۆلسا باش نان بيلان ايكي بالېغې آلېپ، گۆزلريني آسمانا تيكېپ شكر اتدي. سۆن بۆلارې مردمه پايلار يانې بۆليشديريپ شاگردلرينه بردې. ^{۱۷} همالر اييپ دۇيدېلار، سۆشيك غالان نان بۆلاكلريني جمعلاپ، اۆن ايكي سبدي دۆلدېردېلار.

پطرس عيسانېن مسيحليگيني قبول اديۇر

^{۱۸} بير گۆن عيسى يكاليكده خۇدايا دعا اديۇرتې، شاگردلري هم اۆنېن يانېنداتي. عيسى اۆلاردان: ”مردم مانا كيم دייيۇر؟“ دייپ سۇرادې. ^{۱۹} اۆلار: ”كأبيرلري يحيى چۆمديريجي، كأبيرلري الياس، باشغا بيريلري بۆلسا قديمي پيغمبرلردن ييري ديرالپدير دייيۇر“ دייپ جواب برديلر. ^{۲۰} عيسى اۆلاردان: ”سيز مانا كيم دייيۇرسېنېز؟“ دייپ سۇرادې. پطرس: ”سن خۇدايېن مسيحيسين“ دייپ جواب بردې. ^{۲۱} عيسى بۆلسا مۆنې هيچ كيمه آيتمازلبغې اۆلارا برک تابشېردې.

عيسى اۆليپ ديرالجگيني اۆزالېننان آيدىۇر

^{۲۲} اۆننان سۆن عيسى سۆزيني دوام اديپ: ”انسان اۆغلې كۆپ گۆرگي گۆرمالي، ياشۆلۆلار، كتته كاھنلار و تورات استادلارې طرفېننان رد اديلماي، اۆلديريلمالي و اۆچلنجي گۆن ديرالماليدير“ ديددي. ^{۲۳} عيسى اۆلارېن هماسينه شۇرقم ديددي: ”كيم منيّن اېزېما دۆشمك ايسلايۇن بۆلسا، اۆزينيّن جانېننان اۆتسين، هر گۆن صليبيني آلېپ، اېزېما دۆشسين. ^{۲۴} كيم جانېنې غۇرماق ايسلايۇن بۆلسا، اۆنې ييتيرار، اما كيم جانېنې منيّن اۆرېمدا ييتيرسه، اۆنې خلاص ادار. ^{۲۵} انسان همه دنيا مالي غازانېپ-هم، جانېنې غۇتارېپ بيلماسه، اۆنأ نامە فايداسې بار؟“ كيم مننن و منيّن سۆزليمنن اۆيالس، انسان اۆغلې اۆزينيّن، آتاسېنېن و مقدسفرشتالريشهرقي بيلان گلان محلې اۆننان اۆيالار. ^{۲۷} اما سيزه دۇغۇسېنې آيدىۇرېن: بۇ يردە دۆرانلارېن كأيري اۆلمزدن اۆن خۇدايېن شالېغېنېن گليۇنېنې گۆرارلر.

عيسانېن يۆزي دگيشيۇر

^{۲۸} بۇ سۆزلري آيدانېننان سكيز گۆن اۆتاننن سۆن، عيسى پطرسې، يۇحنانې و يعقۇبې يانېنا آلېپ، خۇدايا دعا اتمك اۆچين داغا چېقدې. ^{۲۹} دعا اديپ اۆتېرقا، اۆنېن يۆز كشي دگيشيپ، اگينباشې لۇوورداپ آپ-آق بۆلدې. ^{۳۰} مانا، ايكي آدم اۆنېن بيلان گۆررۆنلاشېپ دۆرتې. بۇ مۆسى بيلان الياستې. ^{۳۱} اۆلار شهرت اچينده تاپېلېپ، عيسانېن دنيادان آلېنمالي وقتې اۆچين گۆررۆن اديۇرتېلار. بۇ وقت اۆرشليمده عمله آسمالېتې. ^{۳۲} پطرس بيلان اۆنېن يانېندا قېلارې اۆخې باسيۇرتې، اما اۆلار اۆخۇدان آچېلېپ، عيسانېن شهرتيني هم اۆنېن يانېندا دۆران ايكي آدمې گۆزديلر. ^{۳۳} مۆسى بيلان الياس عيسانېن يانېننان آيرېلېپ بارىۇرقالار، پطرس نامە دייيۇنېنې اۆزي بيلمأن، اۆنأ: ”استاد! بيزه بۇ يردە بۇلماق ياقېملې، اۆچ خيمه تيكالي: ييري - سائا، ييري - مۆسا، ييري - الياسا“ ديددي. ^{۳۴} پطرس بۆلارې آيدېپ دۆرقا، بير بۆلۆت گليپ، اۆلارېن اۆستيني بۆرادې. اۆلار بۆلۆدېن اچينه گيراننن سۆن، غاتي قۇرقدېلار. ^{۳۵} بۆلۆتدان: ”بۇ منيّن اۆغلمدېر، سايلاپ-سچانيمدير! اۆنأ غۇلاق آسېن“ ديسان بير سس گلدي. ^{۳۶} بۇ سس كسيلان وقتې، عيسى يكه

غالدې. شاگردلر بۇلسا سىسسىز بۇلۇپ، گۇران زاتلارې اۆچين شۇل گۇنلردە هيچ كيمە گۇرۇنۇڭ برمايدىلر.

عيسى ارواح-جن ايلان اۇغلانې شفا بريۇر

^{۳۷} شۇل گۇنۇن ارتاسي داغدان آشاق دۇشان وقتې، بير كىتتە جمعيىت عيسا غاراشيۇرتې. ^{۳۸} جمعيىتىن ايجيننن بير آدم غېغېرېپ، شۇرقم دييدي: ”استاد! يالباريۇن، منين اۇغلېما نظرېنې سال، اۇل منين يىكاجە فرزنديم. ^{۳۹} مانا، اۇنې بير ارواح-جن ايلاليۇر، اۇل بيردن قېغېرېپ باشلايۇر. اۇل رۇح اۇنېن اۇغزېننن آق كۇپۇك گليۇنچا سيلتالايۇر، ير بيلان يىنسان اديپ، اۇننان زۇردان چېقيۇر. ^{۴۰} سىنن شاگردلرئە خواهش اتديم، اما اۇلار شفا بريپ بيلمادىلر. ^{۴۱} عيسى: ”اي، يۇلدان چېقان، ايمانسىز نسل! من حاجانا چنلي سيزين بيلان بۇلۇپ، سيزە چېدايىن؟ اۇغلېنې يانېما گتير“ دييدي. ^{۴۲} اۇغلان عيسانېن يانېما گليۇرقا، ارواح-جن اۇنې ايلالۇپ، يره اۇرۇپ، كۇپ سيلتالادي. اما عيسى ارواح-جنا حكم بريپ، اۇغلانا شفا بريپ، آتاسېنا قاوشۇردې. ^{۴۳} همالر خۇدايىن گۇيچ-قدرتېنا حيران غالدېلار.

عيسى اۇلۇپ ديرالجيگيني ينه آيديو

همالر عيسانېن ادان ايشلرئە گنگ غالدې، اما عيسى اۇز شاگردلرئە: ^{۴۴} ”بۇ سۇزلر غۇلاغېنېزدا غالسېن: انسان اۇغلې انسانلارېن يئە تابشېرېلار“ دييدي. ^{۴۵} اما اۇلار بۇ سۇزە دۇشينمادىلر، و اۇنېن معناسې اۇلار اۆچين گيلېن بۇلۇپ غالدې. اۇلار-هم بۇ اۆچين عيسادان سۇرامانا قۇرۇدېلار.

اين كىتتە كيم؟

^{۴۶} شاگردلرئە آراسېندا اۇلاردان كيمىن اين كىتتالىگي اۆچين كجاشمە بۇلدى. ^{۴۷} عيسى اۇلارېن يۇراگىندۇكى فكرلري بيلېپ، بير چاغانې آلېپ، يانېندا دۇرۇزدې. ^{۴۸} اۇننان سۇن اۇلار: ”كىم شۇنېن يانې بير چاغانې منين آدېمنان قېۇل اتسە، مني قېۇل اتليگيدىر. مني قېۇل ادان بۇلسا، مني ايلاراني قېۇل اديۇندېر. آرانېزدا كيم همادان كيژيىك بۇلسا، اين كىتتە شۇلدېر“ دييدي. ^{۴۹} يۇحنا عيسى يۇزلانېپ: ”استاد! بيز سىنن آدېن بيلان ارواح-جنلارې چېقاريۇن بير آدمې گۇزدىك، اما اۇنېن بيزين بيلان بيلە دأليگي اۆچين، اۇنېن آلېنا آلماق ايسلادىك“ دييدي. ^{۵۰} عيسى اۇنا: ”اۇنېن آلېنې آلمان! كيم سيزە ضد بۇلماسا، اۇل سيزين طرفېنېزداندىر“ دييدي.

سامرادا بير اۇبا عيسا ضد بۇليۇر

^{۵۱} عيسانېن آسمانا گىتمالي محلي غۇلايلاندا، اۇرشلیمە گىتمگي يۇراگىنە دۇويپ، يۇلا دۇشدي. ^{۵۲} اۇل اۇزىننن اۇن بيرنأچە نمايندانې يۇللادې. اۇلار هم اۇنېن گلماسىنە تيارلېق گۇرمك اۆچين، سامرالېلارېن بير اۇباسېنا گيردىلر. ^{۵۳} اما سامرالېلار عيسانې قېۇل اتمادىلر، سببي اۇنېن يۇلې اۇرشلیمە طرفتې. ^{۵۴} عيسانېن شاگردلري يعقۇب بيلان يۇحنا مۇنې گۇرېپ، اۇننان: ”اي، آقام! اۇلارې يۇق اتمك اۆچين آسماننان اۇت ياغدېرماغېمېزې ايسلايۇرسېنمې؟“ دييىپ سۇرادېلار. ^{۵۵-۵۶} اما عيسى اۇوريليپ، اۇلارې ملامت اتدي. اۇننان سۇن اۇلار باشغا اۇبا گىتدىلر.

عيسانېن اېزېنا دۇشمك

^{۵۷} يۇلدا بارىۇرقالار، بير آدم عيسى: ”نيره گىتسأن، من هم سىنن اېزېنا دۇشجك“ دييدي. ^{۵۸} عيسى اۇنا: ”تيلكىلرين و غۇشلارېن كىتاي باردىر، اما انسان اۇغلېنېنكلاسىني غۇيارا يري يۇقدېر“ دييدي. ^{۵۹} باشغا بيرىنە: ”منين اېزېما دۇش“ دييدي. اما اۇل: ”آقام، اجازە بر، اۇزال گىديپ، آتامې جايلايىن“ دييدي. اما عيسى اۇنا: ”غۇي، اۇلۇلريني اۇلۇلرين اۇزلري جايلابرىسىنلر، اما سن گيت، خۇدايىن شالېغېنېتبليغ ات“ دييدي. ^{۶۱} يئە بيرىسي: ”آقام! سىنن اېزېنا دۇشاين، اما اجازە بر، اۇزال فاميلېم بيلان خۇداي يارلاشاين“ دييدي. ^{۶۲} عيسى اۇنا: ”ير آغدارېپ يۇران انسان اېزېنا غاراسا، اۇل خۇدايىن شالېغېنا مناسب دألدېر“ دييدي.

^۱ شۇننان سۇن ارباب عيسى باشقا يتميش ايكي آدمى بللاپ، اولارې اۋزىنىڭ گىتمىچى بۇليۇن ھەم شەرلىرىنە ايكي-ايكىدىن اۋز اۋزىنىن يۇللادې. ^۲ اولارا شۇرقم دىيىدى: ”ھاسىل بۇل، اما مردكار آز. شۇنېن اۋچىن-ھەم ھاسىل جەمەلەمانە مردكار ايبارار يانې، ھاسىل اياسى اربابا يالبارېن. ”گىدىن! مانا، مەن سىزى مۇجاكلىرىن آراسىنا غۇزېلار يانې يۇللايۇرېن. ^۳ يانېنېزا غاپچېق، تۇرېا، كۇۋۇش آلما. يۇلدا ھېچ كىم بىلان سىلاملاشما. ^۴ ھايىسې اۋيە بارسائېز: گىرانىيىزدە سىلام بىرىن. ^۵ اۋل اۋيدە سىلحا طرف بۇليۇن انسان بار بۇلسا، سىزىن بران سىلامېنېز اۋنېن اۋستىنە اينار، يۇق بۇلسا، يەنە اۋزىيىزە دۇلنار. ^۶ اۋل اۋيدە غالىپ، اولارېن برانلىرىنى ايبىپ-ايچىن، سىبىي ايشىچى اۋز ھقېنا مەنسەبەر. اۋيدىن-اۋيە گىزىپ يۇرما. ^۷ بىر شەرھ بارانېنېزدا، قىۋل ادىلسائىز، اۋنېيىزدە نامە غۇيېلسا، شۇنې ايبىن. ^۸ اۋل يردا كىسلرە شفا بىرىن و اولارا: ”خۇدايېن شالېغې سىزە غۇلايلاي! دىيىن. ^۹ اما باشقا بىر شەرھ بارانېنېزدا، قىۋل ادىلماسائىز، اۋل يردىن چېقېن، اولارا: ^{۱۰} ”شەرھىيىزدە كىي آياغېمېزا ياپېشان تۇزانې سىزە ضد قاقىۋرېس. اما شۇنې بىلىن: خۇدايېن شالېغې غۇلايلايدىر! دىيىن. ^{۱۱} سىزە ايدىۋرېن: قىامت گۇنى اۋل شەرھىن ياغدايې سەدۇم شەرھىنېن ياغدايېننان ھاسىل بۇلار. ^{۱۲} دات گۇنىنە، اى، خۇرايىن! دات گۇنىنە، اى، بىت سىدا! سىزە گۇركازىلان قىدرتار سۇر بىلان سىدۇندا گۇركازىلان بۇلساتې، اۋندا اولار بىر ايام جۇل گىنىپ، كۇل اۋستىنە اۋتۇرېپ تۇبە ادارتېلر. ^{۱۳} اما قىامت گۇنى سىزىن ياغدايېنېز سۇر بىلان سىدۇنېن ياغدايېننان ھاسىل بۇلار! ^{۱۴} اى، گۇرناھۇم! سەن آسمانا گۇتارىلارېن فەر ايدىۋرېسېن؟ يۇق، سەن دۇزخا تاشلانارسېن. ^{۱۵} سىزى دىنلايۇن مەنى دىنلايۇندېر، سىزى رەد ادا مەنى رەد ادا. مەنى رەد ادا بۇلسا مەنى ايبارارې رەد ادا.“

^{۱۶} اۋننان سۇن شۇل يتميش ايكي شاگرد كىتە شادلىق بىلان پىس گلىپ: ”اى، استاد! سىنېن ادىنېن آغزانېمېزدا، ارواح-جىنلار ھەم بىزە بۇيۇن بۇليۇرلار“ دىيىدىلر. ^{۱۷} عيسى اولارا: ”مەن شىطانېنآسماننان يىلدېرېم يانې بۇلېپ آشاق اينانىنى گۇردىم. ^{۱۸} مەن سىزە يېلانلارې، چىيانلارې و دىشمېن ھەم گۇيچىنى دىپالامانە اختىار بىردىم، ھېچ زات سىزە زىيان يىتمىز. ^{۱۹} شۇرقم ھەم سىز يامان رۇھلارېن اۋزىيىزە بۇيۇن بۇلماغېنا خۇش بۇل، لىكن آسماندا اۋتارېنېزېن يازىلماغېنا ھاسىل گۇپ بگائىن“ دىيىدى. ^{۲۰} شۇل ۋەقت عيسى مەقسە رۇھ ارقالې خۇش بۇلېپ: ”اى، آتام، يىرىن و آسمانېن ھەكمدارې! سىنېن بۇ زاتلارې عقلېلاردا، ھۇشيارلاردا، گىزلاپ، چاغلاردا عىان ادايىن اۋچىن سانا شەر ايدىۋرېن! ھاۋا، آتام، بۇ سىنېن ايسلاگىنېتى.

^{۲۱} آتام ھەم زادې مانا تابشېردې. اۋغلى آتادان باشقا ھېچ كىم تانىيۇن دالدىر. آتاني اۋغۇلدا-ھەم و اۋغلىن اۋنې عىان اتمەك ايسلايۇن انسانلارېننان باشقا ھېچ كىم تانىيۇن دالدىر“ دىيىدى. ^{۲۲} سۇن عيسى شاگردلرىنە يۇزلانېپ، اولارا عىلى ھەدە آيتىدى: ”سىزىن گۇريۇن زاتلارېنېزې گۇريۇن گۇزلر ناھىلى بختلې! ^{۲۳} سىزە شۇنې ايدىۋرېن: كۇپ پىغىمىرلر و پادشالار سىزىن گۇريۇنلارېنېزې گۇرمەك ايسلايدىلر، اما گۇرمادىلر، سىزىن اشىدىۋنلارېنېزې اشىتمەك ايسلايدىلر، اما اشىتمادىلر“ دىيىدى.

بىر ياغشى سامرالى آدمېن قىساسى

^{۲۴} بىر دىندار عىسانې سېناماق اۋچىن، يىرىنن تۇرېپ: ”استاد! ھەمىشالىك ياشامانېنې مىراث آلماق اۋچىن مەن نامە اتمالى؟“ دىيىپ سۇرادې. ^{۲۵} عيسى اۋنېن اۋزىنە سۇراغ بىلان يۇزلانېپ: ”تۇراتدا نامە يازىلغې؟ سەن مۇنا ناھىلى دۇشنىۋرېسېن؟“ دىيىدى. ^{۲۶} اۋل آدم: ”اربابېنېز خۇدايې ھەم يۇراگىنېز، ھەم گۇيچىنېز و فەكرىيىز بىلان جان-تەنن ياغشى گۇرىن“. شۇرقم ھەم: ”ھەمسايانې اۋزىيىن ياغشى گۇرىشىن يانې ياغشى گۇر“ دىيىدى. ^{۲۷} عيسى اۋنا: ”دۇغرى جواب بىردىن، سەن ھەم شۇرقم ات، شۇندا ياشارسېن“ دىيىدى. ^{۲۸} اما اۋل اۋزىنى ياغشى انسان گۇركازجەك بۇلېپ، عىسادان: ”مەنېن ھەمسايام كىم بۇليۇر؟“ دىيىپ سۇرادې. ^{۲۹} عيسى اۋنا شۇرقم جواب بىردى: ”بىر آدم اۋرلىمىنن اريحا شەرھ بارىۇرقا، اۋغۇرلارېن اىنە دۇشېۋر. اولار اۋنېن كۇيناكلىرىنى سېپىرېپ اۋيۇرلار، اۋزى-ھەم يىنجىپ، چالاجان ھالدا تاشلاپ گىدىۋرلار. ^{۳۰} بىر كاھەن آدم شۇل يۇلدان اۋتېپ بارىۇرقا، اۋل آدمې گۇرىپ، يۇلېن اۋل طرفې بىلان

اۆتۈپ گىدىۇر. ^{۳۳} اۇننان سۇن لاويلې بىر آدم شۇل يره گلان وقتې اۇنې گۆرىپ، يۇلېن بىلاكي طرفې بىلان اۆتۈپ گىدىۇر. ^{۳۴} شۇل يۇلدان اۆتۈپ بارىۇن بىر سامرالى بۇلسا، بۇ آدمې گۆرىپ، اۇنلا يۇراگي اۆيۇر. ^{۳۵} اۇنېن يانېنا بارېپ، زيتۇن ياغې بىلان شراب غۇيېپ، يارالارېنې سارايۇر. اۇننان سۇن اۇل آدمې اۆز اشاگىنە مندىرىپ، بىر مېھمانخانا گتېرىپ، اۇنلا غاراشېق ادىۇر. ^{۳۶} شۇل گۆنېن ارتاسي مېھمانخانانېن اياسىنە ايكي كۆمۆش تىننە چېقارېپ برېپ: 'مۇنلا ياغشېجا غاراشېق ادىن. سۆشېك مصرف اتسان، اېزېما گليۇرقام براين' دىيىۇر. ^{۳۷} سىنېن فكرينچە، بۇ اۆچ آدمېن ھايىسېسې اۇغرېلارېن يىنە دۆشان آدمېن ھىمساياسې بۇليۇر؟' ^{۳۸} دىندار: 'اۇنلا رحم اءان آدم' دىيىپ جواب بردي. عىسى ھىم اۇنلا: 'بار، سىن شۇنېن يانې ات' دىيىدى.

عيسى مارتا آتلى عيال بىلان مريمىن اۆيىندە مېھمان بۇليۇر

^{۳۹} عىسى بىلان شاگردلري يۇللارېنې دوام ادىپ، بىر اۇبا يتدىلر. عىسى اۇبا گىراندە، مارتا آتلى بىر عيال اۇنې مېھمان آلدې. ^{۴۰} بۇ عيالېن مريم آتلى بىر غېز دۇغانې بارتې. اۇل ارباب عىسانېن آلقېمېنا بارېپ اۆتۈرېپ، اۇنېن سۆزلىرىنى دىنلايۇرتې. ^{۴۱} مارتا بۇلسا ايشلىرىنېن كۆپلىگىننن يانلا غايغې و تشويشلى بۇلېپ، عىسانېن يانېنا گليپ: 'ارباب! اۆيامېن مېن يىكە اۆزىمە خدمت ائدىرىپ اۆتۈرمانې سىنېن قساندا دالمې؟ اۇنلا آيت، مانا كىمكلاشسىن' دىيىدى. ^{۴۲} ارباب عىسى اۇنلا: 'واي، مارتا، مارتا! سىن كۆپ زاتلار اۆچىن تشويش ادىپ جگرخۇن بۇليۇرسېن. فقط بىر زات گراكلىدىر. مريم اين ياغشېسېنې سايلادې و بۇ اۇنېن يىننن ھىچ آلېنماز' دىيىپ جواب بردي.

عيسى مردمە نأديپ دعا-دىلاگ اتمانىني اۋورادىۇر

۱۱ بىر گۆن عىسى خۇدايا دعا ادىپ اۆتېرتې. اۇل مۇنې دعانى تۆكادان وقتې، شاگردلرينېن بىري اۇنلا: 'ارباب، يحيانېن اۆز شاگردلرينە اۋورادىشي يانې، سىن ھىم بىزە خۇدايا دعا اتمگي اۋوراتسان' دىيىدى. ^۱ عىسى اۇلار خۇدايا دعا ادانىنېدە شۇرقىم دىيىن:

'اى، آتامېز، آدېن مقدس بۇلسېن!

پادشالېغېن گلسىن!

^۲ گۆندالىك نانېمېزې بىزە گۆندە بر.

^۳ بىزە ضد گناه ادانلري باغشلايېشېمېز يانې،

سىن ھىم بىزىن گنلارېمېزې باغشلا.

بىزى سېناغا سالما' دىيىدى.

^۴ اۇننان سۇن عىسى اۇلار شۇرقىم دىيىدى: 'آيدالى، سىزىن بىرىنېزىن دۇستېنېز بار. سىن گىجە ياربىم شۇل دۇستېنېن يانېنا بارېپ: 'دۇست! مانا اۆچ نان قىز بر. اۇزاق يۇلدان غۇلاي دۇستېم گلدې. اۇنېن اۇنېندە غۇيارا زادېم يۇق' دىيىدى. ^۵ شۇندا دۇستېن اىچاردن: 'مانا مزاحم بۇلما! ايشىك قفلې، چاغلارېم، ھىمىز اۇخۇلاپ ياتتېرس. مىن تۇرېپ، سانلا ھىچ زات برىپ بىلجىك دال' دىيىپ جواب برىۇر. ^۶ سىزە شۇنې آيدايېن، اۇل آدم سانلا نانې دۇستلېغېن خاطرېنا برماسە-دە، اۆزىنېن آبراىې اۆچىن ھىم، حالايۇن سۇران زادېنې برار. ^۷ مىن سىزە دىيىۇرېن: دىلان، سىزە برىلار؛ گۆزلان، تاپارسېنېز؛ ايشىگي قاقېن، سىزە آچېلار. ^۸ ھاوا، دىلان آلا، گۆزلان تاپار، ايشىك قاقانا آچېلار. ^۹ سىزدىن ھايىسې آتا اۇغلې بالېق دىلانندە، بالېغا دراك اۇنلا يىلان برار؟ ^{۱۰} يا بۇلماسا يۇمۇرتا دىلانندە، اۇنلا چىيان برار؟ ^{۱۱} شۇنېن اۆچىن، سىز يامان بۇلېپ-ھىم اۆز چاغلارېنېزا ياغشې زاتلارې برمگي بىليۇن بۇلسانېز، اۇندا آسمانداقې آتائېز اۆزىننن دىلايۇنلار مقدس رۇحې حاص كۆپ برىمىزى؟'

عیسی و جنلارېښ کتتاسي

^{۱۴} گۆنلرېښ بیرینده عیسی بیر لال آدمنان ارواح-جنې قوودې. ارواح-جن چېقان بادېنا، لال آدم گېلامانه باشلادې، مردم مۇئا حیران غالدې. ^{۱۵} اما اولارېښ کأبیری: ”اول ارواح-جنلارې جنلارېښ کتتاسي بیالزابل ارقالې قووپ چبقاریور“ دیدیلر. ^{۱۶} بیلاکیلر هم اونې سېناماقچې بولېپ، آسماننان بیر قدرتلې علامت گۆرکازمگینی طالب اتدیلر. ^{۱۷} اما عیسی اولارېښ فکرلرینی بیلیپ، شۆرقم دیدی: ”ایچینده آغېز-دیل بیرچیلیک بولمىون پادشالبق تۇزار، ایچینده آغېز-دیل بیرچیلیک بولمىون اوۋ یېقبیلر. ^{۱۸} شیطان اوۋ ایچینن بولینسه، پادشالبغې دۇرارمې؟ مۇنې سیزین مانا ارواح-جنلارې بیالزابل ارقالې قوویور دییونېڭېز اوچین آیدیورېن. ^{۱۹} من ارواح-جنلارې بیالزابل ارقالې قوویون بولسام، اۇندا سیزین آدملاڭېڭېز اولارې کیم ارقالې قوویورلار؟ شۆرقم دییونېڭېز اوچین سیزی اوۋ آدملاڭېڭېز حکم ادار. ^{۲۰} من ارواح-جنلارې خۇدايېڭېز گۆیجې بیلان قوویون بولسام، اۇندا خۇدايېڭېز شالبغې سیزه گلاندیر. ^{۲۱} اگر بیر گۆیچلې آدم دپاسینن دېرناغېنا چنلې یاراغلانېپ، اوۋ ایچینی غوریون بولسا، اوڭېڭېز مال-ملکې اماندادېر. ^{۲۲} اما اوۋینن گۆیچلې آدم تاپېلېپ هجۇم ادیپ، اوڭېڭېز یېقسا، اۇندا اوڭېڭېز تکیه ادیون همه یاراغلارېڭېز الینن آلېپ ایالانار. ^{۲۳} منین بیلان بولمادېق مانا ضددیر، منین بیلان سۆرۆنی جمعلامادیک اوڭېڭېز پېترادیوندېر.

^{۲۴} ارواح-جن انساننان چېقاننان سۇڭ، چۆللرده آیلانېپ، دېنچلبق گۆزلايور، اما تاپمىور. شۇندا اول: ”چېقان اوۋیمه پس گیداین“ دییور. ^{۲۵} پس گلانده، اوۋین ایچې پاكلیگینی، همه زادېڭېز یریندالیگینی گۆریور. ^{۲۶} اۇننان سۇڭ گیدېپ، اوۋینن هم یامان یتدی رۇحې یانېنا آلیور، شۇل یره بارېپ، مسکن تۇتیور. شۇنېڭېز اوچین، اول انسانېڭېز سۇنقى یاغدايې اۇنکسیینن هم بدتر بولیور. ^{۲۷} عیسی بۇ زاتلارې آیدېپ دۇرقا، جمعییتین آراسېننان بیر عیال بلند سس بیلان: ”سني دنيا گتیران، سني امیدیران انه نأهیلی بختلې!“ دیدی. ^{۲۸} عیسی بولسا: ”هاوا، خۇدايېڭېز سۆزینی اشیدېپ، اوڭېڭېز برجای ادیونلار حاص هم بختلېدېر!“ دییپ جواب بردی.

یۇنسېڭېز علامتی

^{۲۹} جمعییت حاص کۇپ اوۋشانده، عیسی شۆرقم دیدی: ”بۇ نسل یامان نسلدیر. اولار علامت طالب ادیور، اما اولار یۇنس پېغمبرېڭېز کیدان باشغا علامت بریلمز. ^{۳۰} یۇنس نیناوه مردمین نأهیلی علامت بولان بولسا، انسان اوڭلې بۇ نسله عینی شۇنېڭېز یانې علامت بولار. ^{۳۱} یوقارې طرفدان ملکاسي قیامت گۆنی بۇ نسله ضد چېقبېپ، اوڭېڭېز ملامت ادار، سببې اول سلیمانېڭېز دینلامک اوچین، یرین آتري اوچېننان گلدی. مانا، بۇ یرده سلیماننان کتته یری بار. ^{۳۲} نیناوه مردمی قیامت گۆنی بۇ نسله ضد چېقبېپ، اوڭېڭېز ملامت ادار، سببې اولار یۇنسېڭېز وعظې بیلان تۇبه گلدیلر. مانا، بۇ یرده یۇنسدان هم کتته یری بار.

انسانېڭېز بدنینېڭېز اېشېغې

^{۳۳} هیچ کیم چېرانې یاقېپ، گیزلین یرده یا غابېڭېز آشاغېندا غویون دالدير، ترسینه، ایچاری گرانلر اېشېغې گۆرار یانې، اوڭېڭېز چېرا پایانېڭېز اوستینده غویوندېر. ^{۳۴} بدنېڭېز چېراسې گۆزدیر. گۆزین ساغ بولسا، همه بدنېڭېز هم یاختېلېق بولار، گۆزین عییلې بولسا، همه بدنېڭېز هم غارنقى بولار. ^{۳۵} شۇنېڭېز اوچین هم حاضر بول، سنداکې اېشېق غارنقى بولماسېن. ^{۳۶} سنین همه بدنېڭېز یاختېلېق بولېپ، هیچ بیر غارنقى یری یوق بولسا، چېرا سني اوۋ اېشېغې بیلان یاختېلدیون یانې، بدنېڭېز بۆتین یاختېلېق بولار.

واى حالېڭېز!

^{۳۷} عیسی بۇ زاتلارې آیدېپ دۇرقا، بیر فریسی اوڭېڭېز اوۋینده داماغې چاغېردې. عیسی بارېپ، ساچاق باشېندا اۇتۇردې. ^{۳۸} فریسی اوڭېڭېز داماقدان اوڭ الینی یۇومانلېغېڭېز گۆریپ، گنگ غالدې. ^{۳۹} اما ارباب عیسی اوڭا شۆرقم دیدی: ”مانا، سیز فریسېلر کاسادیر چاناغېڭېز داشېڭېز پاكلیورسېڭېز، اما ایچینېڭېز آچگۆزلیکدن هم چتلبېقدان دۇلۇدېر. ^{۴۰} ای

نادانلار! داشېنې يارادان خۇداي ايجيني ياراتماڭمې؟^{۴۱} محتاجلار يوراكدن سdqه برىن، شۇندا هماسي سىزىن اۆچىن پاكىزه بۇلار.^{۴۲} وای حالېنېزا، اى، فرىسي انسانلار! سىز نعناعدان و پۇدىنادان، هر هيلي اېسلې اۇتدان اۇننان بىر بۇلاگي برىورسېنېز، اما عدالت بىلان خۇدايىن محبتېنې فكر اتمىورسېنېز. بۇلاربىن بىرىني برجاي اديپ، بىلاكليرىني تاشلامالى دالسىنېز.^{۴۳} وای حالېنېزا، اى، فرىسىلر! سىز كنىسالارداياغشى يرىنده اۇتۇرمانېنې، بازارلاردا اۇزىنېزه سلام برىلمىگىني हालىورسېنېز.^{۴۴} وای حالېنېزا! سىز هىچ بللىگي بۇلماڭىق قبرا مئزايورسېنېز: انسانلار بىلمىزدن شۇرقم قىرلاربىن اوستىنده گزىۋىندىرلار.

^{۴۵} تۇرات كتاب استادلاربىن بىري اۇنا: ”اى، استاد! سن بۇ زاتلارې آيتماق بىلان، بىزىن هم گۇۋىمىزه دگىورسېن“ دىيىدى. ^{۴۶} عىسى هم شۇرقم دىيىدى: ”سىزىن هم وای حالېنېزا، اى، تۇرات استادلارې! آغېر يۇكلري انسانلار يۇكلايورسېنېز، اۇزىنېز بۇلسا اۇل يۇكلره بارماغېنېزې هم دگىرمىورسېنېز. وای حالېنېزا! سىز پىغمبرلرىن قىرلاربىن غۇرشايورسېنېز، اما اۇلارې اۇلدىرانلر اۇز اتالاربىنېزېر. ^{۴۸} شۇتمك بىلان، سىز اتالاربىنېزېن ادانلرىني تصدىقلايورسېنېز. هاوا، پىغمبرلري اتالاربىنېز اۇلدىردى، سىز هم اۇلاربىن قىرلاربىن غۇرشايورسېنېز. ^{۴۹} شۇ سىبدن هم، خۇدايىن عقلدارلېغى شۇرقم دىيىپىدىر: ”من اۇلارا پىغمبرلر، رسۇللار اىبارارىن، اۇلاربىن كآبىرىني اۇلدىرارلر، كآبىرىني هم غېنارلار.“ ^{۵۰} شۇنېن اۆچىن هم دنيا يارادېلالې بارى همە پىغمبرلرىن دۇكىلان غانى اۆچىن بۇ نسل جوابكاردير. ^{۵۱} هايبىلېن غانېننان باشلاپ، عبادت خانه بىلان قربانلېقىرىنىن آراسىندا اۇلدىرىلان زكارىانېن غانېنا چىلي بۇ نسل جوابكاردير. هاوا، من سىزه شۇنې آيدىورېن: همە ادان ايشلري اۆچىن شىپىلاگى نسل جواب برار. ^{۵۲} وای حالېنېزا، اى، تۇرات استادلارې! سىز بىلىم-دانىشېن آچارېنې آلېپ گىتدىنېز. اۇزىنېز بۇ ايشىكدن گىرماينېز، گىرمك ايسلايۇنلاربىن آلېنې هم آلدىنېز.“

^{۵۳} عىسى اۇل ىردن غايدان وقتې فرىسىلر بىلان تۇرات استادلارې اۇنېن ضدىنه چېقېپ، عىسادان كان سۇراغلارې سۇرامانا باشلاڭىلار. ^{۵۴} شۇدىپ، عىسانې سۇزىنده تۇتجاق بۇلېپ، ياغشى فرىصدې پىلايۇرتېلار.

عىسى اىككىۋۇزلى انسانلارې ملامت اديور

۱۲ شۇل وقت مۇنلرچە انسان اۇشىپ، بىري-بىرلىنه غېسېلېشېپ دۇرتېلار. عىسى اۇزال بىلان اۇز شاگردلرىنه گۇرۇنۇن برمانه باشلاڭى: ”اۇزىنېزى فرىسي انسانلاربىن خىمرماياسېننان، يعنى اىككىۋۇزلىلىكدن غۇرىن. ^۱ ياپىلان زادېن، اۇستى آچېلماجاق، گىزلى بۇلېپ، بىلىنماجك زات يۇقدېر. ^۲ غارائىقېلېقدا نامە آيتسانېز، ياخىلېقدا اشىدىلار، اطاكلاردا آهسته سس بىلان آيدانلاربىنېز تامېن دپاسىنده اعلان ادىلار. ^۳ اى، دۇستلاربىم، من سىزه شۇنې آيدايىن: بدىي اۇلدىريۇن، اما اۇننان سۇن هىچ زات اديپ بىلمىۇنلاردان قۇرقمان. ^۴ من سىزه كىمنن قۇرقمالېلېغېنېزې آيدايىن: اۇلدىراننن سۇن دۇزخا تاشلامانا گۇيجي يتيۇن خۇدايدان قۇرقېن. هاوا، سىزه آيدىورېن، اۇننان قۇرقېن. ^۵ باش سرچە اىكي تىننە ساتېلمىۇرمې؟ مۇنا غارامازدان، خۇداي اۇلاربىن هىچ بىرىني ياددان چېقارمىۇر. ^۶ سىزىن كلاًنېزدآكي ساجېنېز هم سانېلېدېر. قۇرقمان، سىز سرچالردن حاص قىمتلېسېنېز. ^۷ سىزه شۇنې دىيىورېن: كىم منى انسانلاربىن اۇنېنده قىۇل اتسە، انسان اۇغلې هم اۇنې خۇدايىن فرشتالرىنىن اۇنېنده قىۇل ادار. ^۸ كىم منى انسانلاربىن اۇنېنده رد اتسە، اۇنېن اۇزى خۇدايىن فرشتالرىنىن اۇنېنده رد ادىلار. ^۹ كىم انسان اۇغلېنا ضد سۇز آيتسا، باغېشلانار، اما مقدس رۇحا دىل يتىران باغېشلانماز.

^{۱۰} سىزى كنىسالارا، صاحب منصبلرىنىن، حكمدارلاربىن يانېنا گتىرانلرىنده، اۇزىنېزى ناھىلي غۇرىجاقلېغېنېزې و نامە دىيىجكلىگىنېزى غايغې اتمان. ^{۱۱} مقدس رۇح سىزه نامە دىيىمالىگىنېزى شۇل وقتېن اۇزىنده اۇورادار.“

باى بىر نادانېن مثالې

^{۱۲} جمعىتىن آراسېننان بىري عىسا: ”استاد! دۇغانېما آيت، غۇي، اۇل مىراثى منىن بىلان پايلاشسېن“ دىيىدى. ^{۱۳} عىسى اۇنا: ”اى، انسان، كىم منى سىزىن اۇستىنېزدن قاضى يا حاكم اديپ بللاڭى؟“ دىيىدى. ^{۱۴} اۇننان سۇن اۇلارا: ”حاضر

بۇلېن! اۆزىڭىزى ھەر ھىلى نەفسىدىن غۇرىن، سىبىي انسانىن ياشايشىي اۆنېن مال-مىلىكىنى بۇللېغىنا باغلى دالدىر“ دىيىدى. ^{۱۶} سۇن عىسى اۇلار بىر مىثال آيدىپ بردى: ”بىر باي آدمىن يري بۇل حاصل بىرور. ^{۱۷} اۇل آدم: ’نأمة اتسامكأ؟ حاصلېمې غۇيمانايىم يۇق‘ دىيىپ، اۆزى بىلان گىلادىور. ^{۱۸} اۇننان سۇن اۇل: ’هأ، من، مانا، شۇرقم ادارىن: انبرلارېمې سۇكىپ، اۇلۇراق انبرلار غۇرشارېن، ھەمە غاللامې، بار زادېمې شۇل يره جمعلارېن. ^{۱۹} اۆزىمە بۇلسا، ’اى، جانېم، كۆپ يىل اۆچىن جمعلالان كان زادېن بار، دېنچېنې آل، اىي، اىچ، كيف ات‘ دىيارىن دىيىور. ^{۲۰} اما خۇداي اۇن: ’اى، نادان! عىني شۇ گىجانىن اۆزىندە جانېن آلېنار. اۇننان سۇن اۆزىن اۆچىن تيارلان زاتلارېن كىمە غالار؟‘ دىيىور. ^{۲۱} اۆزى اۆچىن خزىنە تۇپلايۇن، اما خۇدايېن نظرېندا باي بۇلماىق ھەر بىر آدمىن سۇنې شۇرقم بۇلار.“

غاىغى اتمان

^{۲۲} اۇننان سۇن عىسى شاگردلرىنە شۇرقم دىيىدى: ”شۇنأ ورە سىزە دىيىورېن: نأمة اىيىپ-اىچارىن دىيىپ تىنېنېزە، نأمة گىيارىن دىيىپ غاىغى اتمان. ^{۲۳} جان ناننان، بدن اگىن-كۇيناكدن حاص قىمتلېدېر. ^{۲۴} غۇش قارغالار گۇزلان، اۇلار نە اكيۇرلار، نە اوريۇرلار. اۇلارېن نە انبرلارې، نە اۇرېلارې بار. مۇنأ غارامازدان، خۇداي اۇلارېن رېسقلارېنې بىرور. سىز غۇش قارغالاردان نأچە برابر قىمتلېسېنېز! ^{۲۵} سىزىن ھايىسې بىرىنېز غاىغى ادىپ، عمرىنېزى بىر ساعت اۇزالدىپ بىليۇرسېنېز؟ ^{۲۶} بۇ كىشىچىك زادې ادىپ بىلىمىۇن بۇلسانېز، اۇندا نأمة اۆچىن غالان زاتلارېن غاىغىسېنې اديۇرسېنېز؟ ^{۲۷} بىر اۇوادان اق گۇلېن اۇسىشىنە سېن ادىن: اۇلار نە زحمت چكىۇرلار، نە يۇپ اگىريۇرلار. اما من سىزە دىيىورېن، حتى سلېمان ھەم اۆزىنېن ھەمە شان-شەرتىندە بۇلارېن ھىچ بىري يانې گىنمأنتى. ^{۲۸} اما بۇ گۇن بار بۇلېپ، ارتىر اۇغاغا تاشلانېۇن مىدان اۇتېنې خۇداي شۇرقم گىيىندىريۇن بۇلسا، سىزى اۇننان حاص سۇشىك گىيىندىرمىي، اى، اېمانې آلار؟! ^{۲۹} شۇنېن اۆچىن ھەم نأمة اىيىپ-اىچكىلىگىنېزى، نأمة گىچكىلىگىنېزى گۇزلامان، بۇلار اۆچىن آلادا اتمان. ^{۳۰} بۇ زاتلارېن بارېنې بۇ دنياىنې مردملرى گۇزلايۇندېر. آتانېز بۇلارېن ھەمەسېنېن سىزە گراكىلىگىنې بىليۇر. ^{۳۱} سىز بۇلسا خۇدايېن شالېغىنېگۇزلان، شۇندا بۇ زاتلار ھەم سىزە اۇنېن اۆستىنە غۇشېلېپ بىرلار. ^{۳۲} قۇرقما، اى، كىشىچىك سۇرى! چۇنكى آتانېز شالېغى سىزە برمگى معقۇل بىلدى. ^{۳۳} نأمانېز بار بۇلسا ساتېن، غرىيلار سىدقە برىن. اۆزىنېزە كەنالمىۇن غاچېق، آسماندا تۇكانمىۇن خزىنە تيارلان. اۇل يره اۇغرى گىلېپ بىليۇن دالدىر، گۇيە اىيىۇن دالدىر. ^{۳۴} خزىناتېز نىردە بۇلسا، يۇراگىنېز ھەم شۇل ىردادىر.

اۇخۇلامان، تيار بۇلېن

^{۳۵} بىللىرىنېز غۇشاقلى، چېرالارېنېز ياقېقلى بۇلسېن. ^{۳۶} تۇيدان گىلېپ، خۇجاىنې اىشىگى قاقاندا، درراو اۇنأ اىشىگى آچمانا غاراشىۇن انسانلار يانې بۇلېن. ^{۳۷} خۇجاىنې دۇلانېپ گلاندە، اۇنېن اۇيا گۇرچىك خدمتكارلرى نأھىلي بختلې! سىزە دۇغۇسېنې آيدىورېن، خۇجاىن بىلىنى غۇشاپ، خدمتكارلرىنى ساچاق باشېندا اۇتۇردار. يانېنا گىلېپ، اۇلار اۆزى خدمت ادار. ^{۳۸} خۇجاىن گىچە ياربم گىلسە، داننان گىلسە، اۇل گلاندە، اۇيا گۇرچىك خدمتكارلرى نأھىلي بختلېدېر! ^{۳۹} اما شۇنې بىلېپ غۇيېن: اۇي اياسى اۇغرىنېن ھايىسې ساعتدا گىچىگىنې بىلساتى، اۆيىنى تالامازتې. ^{۴۰} سىز ھەم تيار بۇلېن، سىبىي انسان اۇغلى سىزىن فكر اتمىۇن وقتېنېزدا گلار.“

^{۴۱} شۇندا پطۇس: ”ارباب، بۇ مىثالې فقط بىزە آيدىورسېنېمى يا ھەمالرە؟“ دىيىپ سۇرادى.

^{۴۲} اربابىسى شۇرقم جواب بردى: ”خۇجاىنېن صادق ھەم عقلې كىچىسى كىم؟ بىلاكى خدمتكارلرىنە وقتلې-وقتېندا داماق برمىك اۆچىن، اۇلارېن اۆستىننن غۇيۇن آدمى دالمى؟ ^{۴۳} خۇجاىنېن پىس گلاندە، اىشىنېن باشېندا گۇران خدمتكارى نأھىلي بختلې! ^{۴۴} سىزە دۇغۇسېنې آيدىورېن، خۇجاىنې ھەمە مال-مىلىكىنى شۇنأ اېنانار. ^{۴۵} اما شۇل خدمتكار اۆز اىچىنن: ’خۇجاىنېم گىچ گلار‘ دىيىپ، غۇللارې و كىزىلرى اۇرمانا، اىيىپ-اىچىپ، سرخۇش بۇلمانا باشلاسا، ^{۴۶} خۇجاىنې ھەم اۇنېن فكر اتمىۇن گۇيىندە، فكر اتمىۇن ساعتېندا گىلسە، اۇنې بۇلاک-بۇلاک ادىپ، خدمتكارىنېن باشېنا خىانت اديۇنلارېن گۇوۋىنىنى سالار.

اۋنۇشمازلىق و آيرىلىق

علامتلارا دۆشینمک

تۆبە اتمک یا هلاک بۇماق

عيسى بىلى بۆكىلان آيالى شفا بىرئور

«بیر سبت گۆن ئىيسى كىنىسالار بىر يىندە مردەمە تېلىغ بىر يىپ دۆرتى. ^{۱۱} «اۇل يىردە اۇن سكىز يىل بارى اىچىندە كىسلىك رۇحى بۇلان بىلى بۆكىك بىر عىال بارتى. اۇل اىكى اپلانىپ، هىچ تىكالىپ بىلىمۇرتى. ^{۱۲} «ئىسى اۇنى گۇراندە، يانېنا چاغىرپ: «اى عىال! سىن چىكۇن دىرلېرىنن خلاص بۇلدىن» دىدى. ^{۱۳} «اۇننان سۇن ئىسى اللېرنى عىالېن اۇستىندە

غۇيىدې، اول شۇبادا تىكالىپ، خۇدايې شەرتلاندېرمانە باشلادې. ^۴ اما عيسانېن كسل عيالا سبت گۇني شفا برانىنە قەرې گلان كنىسە كىتاسى مردمە يۆزلانىپ: ”ايشلامك اۆچىن آلتې گۇن باردېر، شفا تاپمانا سبت گۇني دال، باشغا گۇنلردە گلىن“ دىيدى. ^۵ ارباب عيسى هم اونا: ”اي، ايكىيۆزلىلر! سىزىن ھايىسې يىرىنېز سبت گۇني اۆكۆزىنېزى يا اشاگىنېزى آخېرېن باشېنن چۆزىپ، سۇوا ياقمانا اكىتمىۋرسېنېز؟“ ^۶ بۇ عيال اۇن سكىز يىللاپ شىطان طرفېننن دانېلان ابراھىمېن غېزېدېر. بۇماسا سبت گۇني بۇلانى اۆچىن اول بۇ زنجىردن ازاد ادېلمالى دالمى؟“ دىيدى. ^۷ عيسى بۇ سۆزلىرى آيدان وقتې، اونا ضد چېقانلارېن ھماسى اۋيالىدې. مردم بۇلسا اۇنېن ادىۋن عجايب ايشلىرىنە بگاندى.

اۋرى دانە مثالى و خميرمايه مثالى

^۸ اۇننان سۇن عيسى: ”خۇدايېن شالېغې نامە مۇزايۇر؟ اۇنې نامە مۇزادايىن؟“ ^۹ اول بىر آدمېن اۋز مىلاگىنە اكان اۋرى تىخىنا مۇزاشدىر. اول اۋسىپ، درختا اۋورىليۇر، غۇشلار-ھم اۇنېن شاخالارېندا كىتاك غۇرشانىۋرلار“ دىيدى. ^{۱۰} عيسى يەنە سۇز آچىپ: ”خۇدايېن شالېغېنې نامە مۇزادايىن؟“ ^{۱۱} اول خميرمايه مۇزايۇر: عيال اۋچ كىرسان اونا بىرجە بۇلاك خميرمايه غۇشسا، ھمە خمىر چىشىۋر“ دىيدى.

دأر ايشىك مثالى

^{۱۲} عيسىۋرلىمە طرف گىدىپ بارىۇرقا، شەرلىرىن، اۇبالارېن اچىننن اۋتىپ، انسانلار تىلىغ ادىۋرتې. ^{۱۳} بىر آدم اۇننان: ”اي، ارباب! خلاص ادىلجىكلىرىن سانې آز بۇلارمېقا؟“ دىيىپ سۇرادى. عيسى اۇلار شۇرقم دىيدى: ^{۱۴} ”من سىزە دىيىۋرېن: دأر ايشىكىدن گىرمانە كۇشش ادىن، سىبى كۇپلر بۇ ايشىكىدن گىرچك بۇلىۋرلار، اما باشارمازلار. ^{۱۵} اۋى اياسى تۇرېپ، ايشىگى قىللاندا، سىز داشاردا غالېپ، ايشىگى قاقارسېنېز و: ’آغا، بىزە ايشىگى آچا!‘ دىيىپ يالبارارسېنېز. اول ھم سىزە: ’من سىزى تانىم يۇق، نىردن گلانىنېزى بىلام يۇق‘ دىيىپ جواب برار. ^{۱۶} شۇندا سىز: ’بىز سىنېن بىلان اىيىپ-اچىدىك. سن كۇچالرىمىزدە بىزە ساپاق برىدىن‘ دىيارسىنېز. ^{۱۷} اما اول يەنە: ’من سىزى تانىم يۇق! نىردىلىگىنېزى بىلام يۇق! يۇق بۇلېن يانېمنان، اي، يامانلار!‘ دىيىپ جواب برار. ^{۱۸} ابراھىمې، اسحاغې، يعقۇبې و ھمە پىغمبرلىرىخۇدايېن شالېغېندا، اۋزىنېن بۇلسا داشارې قۇۋىلانېنېزې گۇران وقتېنېز، اول ىردە آغلاما ھم دىش غىجاما بۇلار. ^{۱۹} الارىدن، گۇناتاردان، غىرادان، يۇقاربىدان انسانلار گلىپ، خۇدايېن شالېغېندا ساچاق باشېندا اۋتۇرارلار. ^{۲۰} راست آيدىۋرېن، بىرىنجىلر بۇلجاق آخىر بۇلار و آخىر بۇلجاقلار بىرىنجى بۇلارلار.“

عيسى اۋرلىم شەرە ياز تۇتىۋر

^{۲۱} شۇل وقت كايىر فرىسىلر گلىپ، عيسى: ”بۇ ىردن چېقېپ، باشغا ىرە گىت. ھىرۋدىس سنى اۋلدىرچك بۇلىۋر“ دىيدىلر. ^{۲۲} عيسى اۇلار شۇرقم دىيدى: ”گىدىن، اول تىلكا آيدېن، مانا، من بۇ گۇن و ارتىر ارواح-جىنلارې قۇۋېپ، شفا برارېن، اۋچۆلنجى گۇني ايشىمى بىتيرارېن. ^{۲۳} اما شۇندا من بۇ گۇن، ارتىر و بىرىگۇن يۇل يۇرېمالي، سىبى پىغمبرىناۋرلىمىنن داشاردا اۋلگى بۇلېپ بىلچك زات دالدىر! ^{۲۴} اي، اۋرلىم! پىغمبرلىرى اۋلدىريۇن، اۋزىنە يۇللانلارې داشلايۇن اۋرلىم! تۇۋۇغېن اۋز جۇيجالرىنى غاناتلارېنېن آشاغېنا جىمىلايىشى يانې، من ھم كان ساپار سىنېن چاغالارېنې جىمىلاچك بۇلدىم، اما سىز مۇنې اىسلامادىنېز! ^{۲۵} مانا، اۋيىنېز خرابە اۋورىلار. سىزە شۇنې آيدايىن: ’اربابېن آدېننن گلىۋنا آلقيش بۇلسېن!‘ دىيىۋنچانېز، منى غايتادان گۇرماسىنېز.“

عيسى بىر فرىسىنېن اۋيىندە

بىر سبت گۈنەيسىفريسيلىرى كىتالىرىنى بىرىنىڭ ئاۋىيىنە داماق ايىمانە گلدې. ھىمالر اۇنا دقت بىلان گۈزلايۇرتىلار. ^{۱۴} عىسانىڭ ئالېندا آياغى-الى چىشان بىر آدم اۇتېرتې. ^{۱۵} عىسى فرىسيلىردىن و تۇرات كىتاب استادلارېننان: ”سبت گۈنى بىر كىسل شفا بىرەملىك قانۇنا دۇغرى گلىۋىرمې يا يۇق؟“ دىيىپ سۇرادې. ^{۱۶} اۇلار سىنىيى چىقارمادىلار. عىسى ھىم يانقى آدما الينى دگرىپ، اۇنا شفا بردى و اۋىيىنە ايباردى. ^{۱۷} اۇننان سۇن اۇلاردان: ”يىرىتىيىن اۇغلىتىز يا اۋكۆزىتىز غۇيا غاچسا، سبت گۈنلىكىگىنە غارامازدان اۇنى درراو چىقارمارسېتىز؟“ دىيىپ سۇرادې. اۇلار بۇ سۇراغلارغا جواب بىرىپ بىلمادىلار.

^{۱۸} عىسى چاغىرىلغانلارنى تۇرى سايلايۇنلېقلارنى گۈزىپ، اۇلار شۇ مئالىيىتىدې: ^{۱۹} ”بىرى سىنى طۇيا چاغىرىندا، بارىپ تۇرە اۋقە. اۇل سىننىن حاصىرەتلى بىرىنى چاغىرىن بۇلماسېن. ^{۲۰} طۇي اياسى گلىپ، ساننا: ”يىرىتى بۇ آدم بىر دىيىماسىن. اۇننان سۇن سن اۋيالېپ، ايشىگىن يانېندا اۋتۇرمالى بۇلارسېن. ^{۲۱} شۇنىڭ اۋچىن بىر يىرە چاغىرىلانىندا، ايشىك اغىزدا اۋتۇر. سىنى چاغىرىن يانېنا گلىپ: ”اي، دۇست! تۇرە اۋت“ دىيىسىن. شۇندا ساقاق باشېندا اۋتۇرانلارنى يانېندا حىرەتلى بۇلار. ^{۲۲} ”اۋزىنى يۇقارى تۇتۇن انسان پىسالىدىلار، پىس تۇتۇن بۇلسا بىگالىدىلار.“

^{۲۳} اۇننان سۇن عىسى اۋزىنى چاغىرىنا: ”گۈنۇرتان يا اغشام داماغىنى برانىندە، دۇست-يارلارنى، دۇغانلارنى، باي ھىمسايالارنى چاغىرىما. اگر چاغىرىسان، اۇلار ھىم سىنى چاغىرىپ، مۇنېن اجرىنى آلارسېن. ^{۲۴} مەھماندارلىق برانىندە غرىيلارنى، مەيۋىلارنى، اغساقلارنى، كۆزلىرى چاغىرى. ^{۲۵} شۇندا سن يالقانارسېن. چۈنكى اۇلار ساننا يىرىنى دۇلېپ بىلمىز، مۇنېن اجرى ساننا دۇغرى انسانلارنى دىرلان وقتى برىلار“ دىيىدى.

كىتە جىشنى مئالىيىتى

^{۲۶} عىسى بىلان ساقاق باشېندا اۋتۇرانلارنى بىرى مۇنى اشىداندە، اۇنا: ”خۇدايىن شالېغېندا نان ايىچك انسان ناھىيلى بختلى!“ دىيىدى. ^{۲۷} عىسى ھىم اۇنا شۇرقىم دىيىدى: ”بىر آدم كىتە مەھماندارلىق بىرىپ، بىر كان مەھمان چاغىرىپىدېر. داماق وقتى بۇلاندە، اۇل: ”گلىن، ھىمە زات تيار“ دىيىپ، مەھمانلارغا خىر بىرەملىك اۋچىن، اۋز خىدمەتكارىنى اۋرادىيۇر. ^{۲۸} اما اۇلارنى ھىمەسى اۋتۇنچ سۇرامانا باشلايۇرلار. بىرىنجىسى اۇنا: ”مىن بىر بۇلاك يىر ساتېن آلدىم، شۇنى گۇرمانە گىتمالى. خواھىش ادىيۇرېن، مىنى باغىشلا“ دىيىيۇر. ^{۲۹} بىلاكىسى: ”مىن باش جۇپ اۋكۆز ساتېن آلدىم، شۇلارنى سېنامانا بارىيۇرېن. خواھىش ادىيۇرېن، غاتى گۇرمە“ دىيىيۇر. ^{۳۰} يىنە بىرى: ”مىن تازە اۋىلاندىم، شۇنىڭ اۋچىن بارىپ بىلمىيۇرېن“ دىيىيۇر. ^{۳۱} خىدمەتكار گلىپ، بۇلارنى اۋز جىناپىغا خىر بىريۇر. اۇننان سۇن اۋى اياسى قەھرىلەپ، خىدمەتكارىنى: ”درراو شىرىن كۇچالرىنە، يۇللارنى گىت، غرىيلارنى، مەيۋىلارنى، كۆزلىرى، اغساقلارنى شۇ يىرە گىت“ دىيىيۇر. ^{۳۲} خىدمەتكار: ”جىناپ! سىنىڭ ايدانىڭ يىرىنە يىتىرىلدى، اما شىپىلا ھىم يىر بار“ دىيىيۇر. ^{۳۳} اۇننان سۇن جىناپ خىدمەتكارىنى: ”اۋيىم دۇلار يانى، اۋبالار، اۋنېن داش-تۇۋاراگىندەكى مىدانلار اۋىلان، انسانلارنى گىلار يانى ات“ دىيىيۇر. ^{۳۴} مىن سىزە شۇنى ايدايىن: شۇل بىرىنجى چاغىرىلغانلارنى يىكاجاسى ھىم مىنىڭ ساچاغىمىنان دىتماز.“

مىسىھىن شاگرىدى بۇلماغېن قىمىتى

^{۳۵} كىتە جىمەيت عىسى بىلان بىلە بارىيۇرتې. عىسى اېزىنا اۋورىلېپ، اۇلار شۇرقىم دىيىدى: ^{۳۶} ”كىم مىنىڭ يانېما گلىمك ايسلاسه، آتاسېنى، اناسىنى، عىالېنى، چاغاسېنى، دۇغانېنى، اۋياسېنى، حىتى اۋز جىناپىنان ھىم گچماسە، مىنىڭ شاگرىدىم بۇلېپ بىلمىز. ^{۳۷} كىم اۋز صىلىيىنى گۇتارىپ، مىنىڭ اېزىما دۇشماسە، مىنىڭ شاگرىدىم بۇلېپ بىلمىز. ^{۳۸} ايدالى، آرتىزدان بىرى جاي غۇرشاقاق بۇلسا. اۇل بىرىنجى اۋتۇرېپ، جايى غۇرشامانا پۇلېنېن يىتىپ-يىتماجىلىگىنى حسابلامىز؟ ^{۳۹} سىبى جايىنېن پاياسېنى غۇرشاننان سۇن ايشى تۇكادىپ بىلماسە، مۇنى گۇرانلرىن ھىمەسى اۇنا گۇلار. ^{۴۰} اۇلار: ”بۇ آدم مۇنى غۇرشامانا باشلادى، اما تۇكادىپ بىلمەدى“ دىيىارلار. ^{۴۱} يا بۇلماسا بىر پادشاھ باشقا بىر پادشاھ بىلان اۋرۇشمانا بارىيۇر دىيالى. ”اۋستىمە گلىۋن يىگىرىمى مۇن عىسكەر اۋن مۇن عىسكەر بىلان اۋرۇشېپ بىلارمىكام“ دىيىپ، بىرىنجى اۋتۇرېپ مصلحتلاشمىزمى؟ ^{۴۲} ”مۇنى اۋرۇشدا ادىپ بىلمەجك بۇلسا، دىشمن اۋزاقداقا، ئمانىدە ايبارىپ، صلح شىرطلىرىنى سۇرار. ^{۴۳} شۇنىڭ اۋچىن، سىزىن ھىر يىرىتىز ھىمە زادىنېزدان امىدېنېزى اۋزاسا ئىز، مىنىڭ شاگرىدىم بۇلېپ

دۆز ياغشى زاتىدېر، اما اۇل اۆز اصل طعمىنى الدن برىسە، اۇندا اۇنا نادىپ طعم برىلار؟^{۳۵} اۇل نه يره يارار، نه نۆرى ادىپ دىھقانلىق يىرتىزە تۆتەنپ بىلمارسىنىڭ. اۇندا اۇنى دۆكمالى بۇلارسىنىڭ. اشىتمانە غۇلاغى بار انسان اشىتسىن!

يىتان غۇيۇن مىثالى

۱۵ ھەمە مالىياتچىلار بىلان گناھكارلار عىسانىڭ آيدىيۇن زاتلارنىڭ دىنلامىك اۆچىن، اۇنىڭ داشىنا اۆيشيۇرتىلار. فرىسىلەر بىلان تۇرات كىتاب استادلارنى بۇلسا: ”بۇ آدم گناھكارلارنى قىبۇل ادىيۇر، اۇلار بىلان داماق اىيىيۇر“ دىيىپ ھۆنۆرداشيۇرتىلار. اۇننان سۇن عىسى اۇلار شۇ مىثالى آيتىدې: ”سىزدىن بىرىنىڭ يۆز غۇيىنى بار دىيالى. اۇل بۇلارنىڭ بىرىنى يىتيرىيۇر. شۇندا اۇل تۇغسان تۇقۇزىنى غۇيىپ، يىتان غۇيىنىڭ تاپيۇنچا، اۇنى گۇزلامانە گىتمىزى؟ تاپاندا بۇلسا، اۇنى بىگىنىپ گۇتارىپ غايدار. اۆيىنە گىلىپ، دۇستلارنىڭ ھەمسايالارنىڭ چاغىرىپ: ’مىنىڭ بىلان بىلە خۇش بولۇن، يىتان غۇيىنىڭ تاپىدېم!‘ دىيار. سىزە شۇنى آيدىيۇرېن: شۇنىڭ يانې تۆبە ادان يىكە گىنالى اۆچىن آسماندا بۇلجاق شادلىق تۆبە محتاج دال تۇغسان تۇقۇز دۇغرى انسان اۆچىن بۇلجاق شادلىقدان حاص كىتە بۇلار.“

يىتان پۇل كۆمۈش تىننە مىثالى

۸ ”آيدالى، بىر عىالېن اۇن سانې كۆمۈش تىنناسى بار اكان. اۇل بۇلارنىڭ بىرىنى يىتيرىيۇر. شۇندا اۇل چىرانې ياقىپ، اۆيى سىرىپ، اۇنى تاپيۇنچا، فكر ادىپ گۇزلامىزى؟ تاپاندا بۇلسا اۇز دۇستلارنىڭ ھەمسايالارنىڭ چاغىرىپ: ’مىنىڭ بىلان بىلە خۇش بولۇن، يىتان تىننامى تاپىدېم‘ دىيار. ’من سىزە شۇنى آيدىيۇرېن: تۆبە ادان يىكاجە گىنالى اۆچىن، خۇدايىڭ فرشتالرىنىڭ آراسىندا عىنى شۇنىڭ يانې كىتە شادلىق بۇلار.“

يىتان اۇغۇل مىثالى

۱۱ ”عيسى سۇزىنى دوام اتىدى: ”بىر آدمىڭ اىكى اۇغلى بار اكان. ۱۲ كىژىك اۇغلى آتاسىنا: ’آتا، مال-ملىكدن مانا يىتۇن پايىمې بر‘ دىيىيۇر. آتاسى ھەم بايلىغىنىڭ اۇغۇللارنىڭ آراسىندا بۇلىپ برىيۇر. ۱۳ بىرنأچە گۇنن سۇن كىژىك اۇغلى يىتان مىرائىنى ساتىپ، بىر اۇزاق يۇردە گىدىيۇر. اۇل يىردە شادى-خىرملېقدا ياشاپ، مال-ملىكىنى شىمالا سۇۋىيۇر. ۱۴ بار زادىنى سۇۋاننان سۇن، يانقى يۇردە غاتى آچلىق گىلىپ، اۇل خۇلېق چىكمانە باشلايۇر. ۱۵ شۇنىڭ اۆچىن، اۇل گىدىپ، شۇل يۇردىڭ بىر ياشايۇن بىر آدمىڭ گۇنلىكىچى دۇريۇر. اۇل ھەم اۇنى اۇز دۇنۇزلارنى باقمىنا اىيارىيۇر. ۱۶ اۇغلانېن دۇنۇزلارنىڭ اىيىيۇن اىيىملىرى بىلان غارنىڭ دۇيراسى گىلورتې، اما اۇنا ھىچ كىم ھىچ زات برىمىورتې. ۱۷ اۇل آخىر سۇن عىلى يىرنە گىلىپ، اۆزىنە شۇرقىم دىيىيۇر: ’آتامېن كان گۇنلىكىچىلرى بار، اۇلارنىڭ ھەمسىنىڭ ھەم دۇيىونچا اىيىمانە نانىلارې بار. من بۇلسا بۇ يىردە آچلىقدان اۇلجىك بۇلىپ يۇرىن! ۱۸ ياغىشېسى، آتامېن يانېنا بارىپ، اۇنا: ’آتا، من خۇدايا ھەم سانا گناھ اتىدىم. ۱۹ من ايندى سىنىڭ اۇغلىڭ دىيىلمانە مىناسىب دال. مىنى اۇز گۇنلىكىچىلرىنىڭ بىرى يانې قىبۇل ات دىيىيىن.‘ ۲۰ يىگىت آتاسىنىڭ يانېنا پس گىدىيۇر.

اۇغلى كۆپ اۇزاقدا پىلان، آتاسى اۇنى گۇريۇر. اۇنا يۇرگا اۋايۇر، چاپالاپ بارىپ اۇغلىنىڭ بۇيىنىنان غۇجاقلاپ، اۇنى اۇغشاىيۇر. ۲۱ اۇغلى اۇنا: ’آتا، من خۇدايا ھەم سانا گناھ اتىدىم. من ايندى سىنىڭ اۇغلىڭ دىيىلمانە مىناسىب دال‘ دىيىيۇر. ۲۲ اما آتاسى خىدمىتكارلىرىنە بۇيرىق برىپ: ’دراو اين ياغشى دۇنى گىتيرىن، اۇنا گىدىرىن. اللرىنە يۆزۈك داڭىن، آياقلارنى كۆش گىدىرىن. ۲۳ باغا باقىلان ھۇجاگى گىتيرىپ، داماغىنى چالېن، اىيىپ خۇش بۇلالېن! ۲۴ سىبى بۇ اۇغلىم اۇلۇقى، ايندى دىرالدى؛ اۇل يىتپىتى، ايندى تاپىلدى‘ دىيىيۇر. شۇدىپ، اۇلار طۇى تۇمانا باشلايۇرلار. ۲۵ شۇل وقت اۇنىڭ كىتە اۇغلى اكين مىدانېندا اكان. اۇل اۆيە غۇلايلاندا، آيدېم-ساز بىلان اۋپىن-گۇلكى سىلرىنى اشىدىيۇر. ۲۶ اۇل خىدمىتكارلىرىڭ بىرىنى يانېنا چاغىرىپ، مۇنېن سىبىنى سۇرايۇر. ۲۷ اۇل ھەم اۇنا: ’اينىڭ غايدىپ گىلدى.

آتان اۇنىڭ ساغ-امان اېزىنا دۇلانېپ گلانى اۆچىن، باغا باقىلان ھۇجاگىن داماغىنى چالدى دىيىۋور. ^{۲۸}كتتە اۇغلى قهرلانېپ، اىچارى گىرمك ايسلامىۋور. شۇندا آتاسى داشارى چېقېپ، اۇئا يالبارىۋور. ^{۲۹}اما اۇل آتاسىنا شۇرقم جواب برىۋور: 'سن ياغشى بىليۋرسېن، من ناچە يىلدېر، سىن اۆچىن غۇل يانى ايشلادىم، ھىچ حاجان سىن بۇيرىقلارېنا يۇق دىيىمادىم. مۇئا غارامازدان، اۋز دۇستلارېم بىلان مېلە تۇتار يانى، سن مانا ھىچ حاجان بىر گچى برمادىن. ^{۳۰}اما ھەمە بايلىغىنى لۇلى ھلايلەرە مصرف اداڭ بۇ اۇغلىڭ گلانده، سن اۇنىڭ اۆچىن باغا باقىلان ھۇجاگىن داماغىنى چالدىڭ. ^{۳۱}آتاسى اۇئا: 'اۇغلىم، سن ھەمىشە مېنىڭ يانېمدا، مېنىڭ بار زادېم سىنىڭكىدېر. ^{۳۲}بۇ گۆن بۇلسا طۇى ادىپ، خۇش بۇلماق گراڭ، سىبى سىن اىنىڭ اۋلىيتى، اىندى دىرالدى؛ اۇل يىتپىتى، اىندى تاپىلدى دىيىپ جواب برىۋور.

ايشچىلرېن كىتاسىنىڭ ھۇشيارلىق مىثالى

۱۶ عىسى شاگردلىرىنە شۇلارې گۆرۈۋ بردى: "بىر باي آدمېن مىدىرى بار اكان. بۇ آدمېن خۇجاينېن مال-ملىكىنى خىج اديۋىلېغې اۆچىن اۇئا شكايت اديپدىرلر. ^۱خۇجاينېن اۇنى يانېنا چاغېرېپ: 'سن حقدا اشيدىۋن زاتلارېم نامە؟ اىندى مانا حساب بر، سىبى سن مۇننان سۇن مېنىڭ مىدىرىم بۇلېپ بىلمارسىن' دىيىۋور. ^۲اۇل اۋز-اۋزىنە: 'اىندى نامە اتسامكۇم؟ خۇجاينېم ايشىمى اىمنىڭ الىۋور. من غازې غازمانا گۆيجىم يىتمىۋور، گدايلىق اتمانە اۋىاليۋرېن. ^۳خۇجاينېمىنان قۇۋىلان وقتېم مردم مېنى اۋىينە قۇل ادار يانى، نامە اتجگىمى بىليۋرېن' دىيىپ اۋىلانىۋور.

^۴شۇنېن اۆچىن، اۇل خۇجاينېن بىرگىلى آدملارېن بارېنې بىر-بىردىن يانېنا چاغېرېۋور. بىرىنچى چاغېرانېننان: 'مېنىڭ خۇجاينېنما ناچە بىرگىن بار؟' دىيىپ سۇرايۋور. اۇل: 'اۋچ مۇن كىلۇ زىتۇن ياغى' دىيىپ جواب برىۋور. مىدىر اۇئا: 'دىل خىطېنې آل، اۋتۇرېپ، درراو شۇنې بىر ياربېم مۇن كىلۇ دىيىپ ياز' دىيىۋور. ^۵اۇننان سۇن باشغا بىرىننن: 'سىن ناچە بىرگىن بار؟' دىيىپ سۇرايۋور. اۇل ھەم: 'اۋتۇز مۇن كىلۇ بۇغداي' دىيىپ جواب برىۋور. اۇئا: 'دىل خىطېنې آل، شۇنې بىگىرىمى تۇرت مۇن كىلۇ دىيىپ ياز' دىيىۋور. ^۶خۇجاينېن بۇ خىلاڭار مىدىر اۆچىن و ھۇشيارلېغې اۆچىن براكاللە ايتدى. بۇ دىيانېن انسانلارې اۋز نىلىنىڭ آراسېندا حىركت اتمىكده ايمانلې انسانلاردان چالأكىدېر. ^۷سىزە شۇنې ايدىۋرېن: اۋزىنېزە دۇست غازاماق اۆچىن دىيانېن بايلىغىنى مصرف ادىن، بۇ مال-ملىكىن تۆكانانده، سىز ھەمىشالىك غالىجاق اۋىلەرە مەھمان آلېنارسېنېز.

^۸آز زاتدا دۇغرى بۇلان انسان كۇپ زاتدا ھەم دۇغرىدېر، آز زاتدا دۇغرى بۇلماڭىق انسان كان زاتدا دۇغرى بۇلماز. ^۹شۇنېن اۆچىن، دىيانېن بايلىغىنىدا درىستكار بۇلماسانېز، سىزە چىن بايلىغى كىم اېنانار؟ ^{۱۰}باشغا بىرىنېن بايلىغى اۆچىن درىستكار بۇلماسانېز، اۋز بايلىغىنېزى سىزە كىم برار؟ ^{۱۱}ھىچ بىر خىدمىتكار ايكى خۇجاينېن خىدمىت ادىپ بىلمىز. اۇل يا بىرىنى يىك گۆرىپ، بىلاكىسىنى ياغشى گۆرار، يا بىرىنە وفالى بۇلېپ، بىلاكىسىنى حساب اتمىز. سىز ھەم خۇدايا، ھەم بايلىغا خىدمىت ادىپ بىلمارسىنېز.

^{۱۲}پۇلى ياغشى گۆرىۋن فرىسىلر بۇ سۇزلىرى اشيدىپ، عىسانى مىسخرە اتمانە باشلادېلار. ^{۱۳}عىسى اولارا شۇرقم دىيىدى: "سىز اۋزىنېزى انسانلارېن يانېندا آقلايۋرسېنېز، اما خۇداي يۇراگىنېزى بىليۋىدېر. انسانلارېن آراسېندا كىتتە سايبلىۋن زات خۇدايېن يانېندا يىك گۆرىجىدېر.

^{۱۴}يىحى گلىۋىنچا، انسانلار تۇرادا و پىغىمىرلرېن يازغىلارېنا ورە ياشامالى بۇلېپتې. اىندى بۇلسا خۇدايېن شالېغىنېنخۇش خىرې تېلىغ اديلىۋور، اۇئا ھەمالرېن گىراسى گلىۋور. ^{۱۵}تۇرادېن يىكاجە نوڭادېنېن يىتانىنن، آسمان بىلان يىرىن يىتتاي آتسادېر.

^{۱۶}عياىلېنى آبرېپ، باشغا عىالا اۋىلانان آدم زنا اديۋىدېر. ارىننن آيرېلان عىالا اۋىلانان كىشى زنا اديۋىدېر.

باي آدم و ايلعازار گداي

^{۱۹} "بىر باي آدم بار اكان. اول غېزىل دۇن و نفىس كۆيناكلر گىيىپ، ھەر گۆنىنى شادى-خرمىلىقىدا اۆتدريۇرتى. اۆنېن ايشىگىنىن آغزىندا ھەمە بدننى يارالى ايلعازار آتلى بىر گداي ياتىرتى. ^{۲۱} اول بايىن ساچاغىنان دۇكىلان اوۋۇنتىقلارنى ايمىنىنى ارزۇ اديۇرتى. ايتلر ھەم گىيىپ، اۆنېن يارالارنى يالارتى. ^{۲۲} بىر گۆن وقتى دۆلپ، گداي اۋليۇر. فرشتالر اۆنې ابراھىمىن يانېنا اكيديۇرلار. سۇن باي ھەم اۋليۇر و جايلايۇر. ^{۲۳} دۇزخدا عذاب چكىۇن باي غاباغىنى غالدېرېپ، اۇزاقدان ابراھىمى و اۆنېن يانېندا قې ايلعازارنى گۆريۇر. ^{۲۴} شۇندا اول غېغېرېپ: 'اى، ابراھىم آتا، مانا رحم ات! ايلعازارنى ايار، بارماغېنېن اۋجېنى سۇوا باتېرېپ، مېن دىلىمى ھۇلاسىن، سېنى بۇ اۋدېن ايجىندە من عذاب چكىۇرېن' دىيىۇر. ^{۲۵} اما ابراھىم اۇنا: 'اى، اۋغۇل! سن اۋز ياشايىشېندا ياغشى زاتلارنى آلانېنې، ايلعازارنى بۇلسا عذاب چكانىنى يادېنا سال. ايندى بۇلسا اول بۇ يردە راحتلىق گۆريۇر، اما سن عذاب چكىۇرسېن. ^{۲۶} بۇلاردان باشغا، بىزىن بىلان سىزىن آرتېزدا آيت بىر چۇقۇر بار، شۇنېن اۋچىن بۇ يردن سىز طرفا، اول يردن ھەم بىز طرفا ھىچ كىم اۋتېپ بىلمىز' دىيىپ جواب بريۇر. ^{۲۷} شۇندا باي آدم: 'بۇ رقم بۇلسا، آتام، سانا يالباريۇرېن، ايلعازارنى آتامېن اۆيىنە ايار. ^{۲۸} سېنى مېن باش دۇغانىم بار. بۇ غېناليۇن يره گىلمىزلى يانې، ايلعازار بارېپ شۇرقم يريىن بارلېغېنى اۇلارلا آيتسېن' دىيىۇر. ^{۲۹} اما ابراھىم: 'اۇلاردا مۇسانېن و پىغمىرلىن يازغېلارنى بار، غۇي، شۇلارلا غۇلاق آسېنلار' دىيىۇر. ^{۳۰} اول ھەم: 'يۇق، اى، ابراھىم آتا! اۇلار فقط اۋلۇلردن بىرى يانلارنى باراندا تۇبە ادارلر' دىيىۇر. ^{۳۱} ابراھىم اۇنا: 'اۇلار مۇسى و پىغمىرلەر غۇلاق آسميۇن بۇلسالار، اۇندا اۋلۇلردن بىرى دىرالىسە، اېنامازلار' دىيىپ جواب بريۇر."

باغېشلاماق و ايمان باراداقى تېلىغ

۱۷ عىسى شاگردلىرىنە شۇرقم دىيىدى: "انسانلارنى گناھ دۇچار اديۇن زاتلارنى گىلمىگى تۆكەنمىسىزدير، اما بۇ زاتلارنى گىلمىسىنە سبب بۇليۇن انسانېن دات گۆنىنە! ^۱ مانا اېنانىۇن پس گۆۋنلىرىن بىرىنېن گناھ اتماسىنە سبب بۇلسا، بۇيىننان بىر دگىرمان داشى آسېپ، دريا تاشلانې اۆنېن اۋچىن حاص ياغشى بۇلار. ^۲ خېردار بۇلېن! اگر دۇغانېن گناھ اتسە، اۇنا ملامت ات. اگر اول تۇبە اتسە، اۆنې باغېشلا. ^۳ اول سانا گۆندە يىتدى ساپار گناھ اديپ، يىتدى ساپار ھەم يانېنا گىيىپ: 'تۇبە اديۇرېن!' دىيىسە، اۆنې باغېشلا. ^۴ رىسۇللار بابىسى: "بىزىن ايمانېمىزنى كۇپالت!" دىيىدىلر. ^۵ عىسى شۇرقم دىيىدى: "اگر سىزىن بىر اۋرى دۇناسى يانې ايمانېمىز بۇلېپ، شۇ تۇت درختېنا: 'بۇ يردن غۇپارېل، دريادا گۇگار!' دىيىسائىز، اول سىزە غۇلاق آسار. ^۶ ايدالې، سىزىن ير سۆريۇن يا چۇپانچىلىق اديۇن خىدمىتكارىنېز بار. اول ميداننان گلاندە، سىزىن ھايىسېنېز اۇنا: 'دراو گل، ساقاق باشېندا اۋتۇر' دىيارسىنېز؟ ^۷ بۇلسا، اۇنا: 'مېن آغشاملىغېمى تيارلا، بىلىنې غۇشا، ايبىپ-ايجيۇنچام، مانا خىدمت ات، اۋزىن سۇن ايبىپ-ايجارسىن' دىيىمىز؟ ^۸ بۇيرىقلارنى برجاى ادانى اۋچىن، اول خىدمىتكارە 'ساغ بۇل!' دىيىرمى؟ ^۹ سىز ھەم اۋزىنېزە بۇيرىقلان ھەمە زادې برجاى ادانىنېزدن سۇن: 'بىز ھەم بىر خىدمىتكاردىرىس، فقط اۋزىمىزە تابشېرېلان وظيفانى يرينە يىترىدىك' دىيىن."

عيسى اۋن سانې پۇست كىسلىنى شفا بريۇر

^{۱۱} عىسىسامرە بىلان جىلاننىن اۋستىننن اۋتېپ، اۋرلىمە طرف گىتدى. ^{۱۲-۱۳} اول اۋبالارنى بىرىنە گىراندە، اۇنا اندامى پۇست كىسلە دۇچار بۇلان اۋن آدم ساتاشدى. اۇلار اۋزاقدا دۇرېپ، غاتې سىس بىلان: "اى، عىسى! استاد، بىزە رحم ات!" دىيىدىلر. ^{۱۴} عىسى اۇلارنى گۆريپ: "بارېن، كاھنلارلا گۆرىنېن" دىيىدى. اۇلار يۇلداقلار كىسلىنن شفا تاپدى. ^{۱۵} اۇلارنى بىرى شفا تاپانېنى گۆريپ، غاتې سىس بىلان خۇدايې شھرتلاندريپ، اېزېنا اۋورىلدى. ^{۱۶} اول عىسانېن آياقلارنى يېقىلېپ، اۇنا 'ساغ بۇل!' دىيىدى. بۇ آدم سامراېتې. ^{۱۷} عىسى: "كىسلىن شفا تاپان اۋن كىشى دالمىتى؟ غالان تۇقۇز آدم نىردە؟" خۇدايې شھرتلاندريمك اۋچىن بۇ بىكانان باشغا ھىچ كىم اېزېنا اۋورىلمايمى؟" دىيىپ سۇرادى. ^{۱۸} اۇنان سۇن اۇنا: "تۇر، گىدىبار، ايمانېن سىنى خلاص اتدى" دىيىدى.

چاغلار بىلان عىسى

^{۱۵} اۇننان سۇن كلالرىنە الینی غۇیسېن دىیىپ، انسانلار چاغلارې عىسانېن يانېنا گتیردیلر. مۇنې گۇران شاگردلر چاغلارې گتیرانلرې ملامت اتدیلر. ^{۱۶} اما عىسى چاغلارې يانېنا چاغېرېپ: ”چاغلارې منین يانېما غۇیرین، اولارې ساقلامان، سېبې خۇدايېن شالېغې شۇلار يانېلارېنقېدېر. ^{۱۷} سىزە دۇغۇسېنې آیديۇرېن: کیم خۇدايېن شالېغېنې چاغا يانې قېۇل اتماسە، اول یرە هیچ گریپ بىلمز“ دىیدی.

بايلىق و غالان ياشايش

^{۱۸} بىر يۇلباشچې عىسادان: ”ای، ياغشې استاد! من غالان ياشايشې ميراث آماق اوچین نامە اتمالي؟“ دىیىپ سۇرادې. ^{۱۹} عىسى اوئا: ”نامە اوچین مانا ياغشې دىیيۇرسېن؟ يکە-تاک خۇدايدان باشغا هیچ کیم ياغشې دألدير. ^{۲۰} سن تابشېرېقلارې بىليۇنسېن: انسان اولديرمه، زنا اتمه، اوغۇرلېق اتمه، يالان شاهدلىق برمه، آتا-انائە حرمت غۇي“ دىیىپ جواب بردي. ^{۲۱} ”اول آدم: ”من بۇلارېن هماسيني ياشلېغېمنان باري برجای اديپ گليۇرېن“ دىیدی. ^{۲۲} عىسى مۇنې اشيدانده، اوئا: ”سین ينه بىر کیم بار. نامان بار بولسا ساتېپ، غرييلار پايدا، شۇندا آسماندا خزینان بۇلار. اۇننان سۇن گل، منین اېزېما دۇش“ دىیدی. ^{۲۳} اول بۇ سۇزلرې اشيدېپ، کان جگرخۇن بۇلدې، سېبې اول بايتې. ^{۲۴} عىسى اۇنېن جگرخۇن بۇلانېنې گۇرېپ: ”بايلار خۇدايېن شالېغېنا گيرمک ناھيلي غېن! ^{۲۵} بىر دۇيانېن ايتنانېن گۇزیننن اوتمگي باي انسانېن خۇدايېن شالېغېنا گيرمگیننن آتساتدېر“ دىیدی. ^{۲۶} مۇنې اشيدانلر: ”اۇندا کیم خلاص بۇلېپ بيلار؟“ دىیىپ سۇرادېلار. ^{۲۷} عىسى: ”انسان اوچین ممکن دال زاتلار خۇداي اوچین ممکندير“ دىیدی. ^{۲۸} پطرس اوئا: ”مانا، بىز همه زادېمېزې تاشلاپ، سین اېزېنا دۇشديک!“ دىیدی. ^{۲۹-۳۰} عىسى اولارا: ”سىزە دۇغۇسېنې آیديۇرېن: خۇدايېن شالېغېنېن خاطرې اوچین اوينې، عيالېنې، دۇغانلارېنې، انه-آتاسېنې، فرزندلريني تاشلان هر کیم بۇ وقتدا نأچە برابر اېزېنا آلا، گلجک وقتدا بولسا غالان ياشايشا غۇوشار“ دىیدی.

عيسى اولېپ دىرالجگيني ينه آيدیور

^{۳۱} عىسى اۇن ايکي شاگرديني بىر چتە چکېپ، اولارا: ”ايندي اورشليمه باريۇرېس. پيغمبرلرينانسان اوغلې حقدا يازانلارېنېن هماسي برجای بۇلار! ^{۳۲} اول بى گانه ملترين يينه تابشېرېلار. اولار اوئي مسخرالاپ کمسیدارلر، اوستينه تويکۇرارلر، ^{۳۳} غامچېلارلار و اولديرارلر. اما اوچۇلنجي گۇن اول ديرالار“ دىیدی. ^{۳۴} شاگردلر بۇ زاتلارېن هیچ بيرينه دۇشېنمادیلر. بۇ سۇزلرين معناسې اولاردان گيزلینتي، و اۇنېن نامە حقدا گۇررۇن اديۇنېنې بيلمادیلر.

بىر کۇرين گۇزي آچيلور

^{۳۵} عىسى اريحا شهره غۇلايلاندا، يۇلېن غېراسېندا بىر کۇر آدم دىلاگچىلىک اديپ اۇتېرتې. ^{۳۶} اول يانېننان جمعيتمين اۇتېپ باريۇنلېغېنې اشيدېپ، مۇنېن نامالېگيني سۇرادې. ^{۳۷} اوئا: ”ناصرالې عىسى اۇتېپ باريۇر“ دىیىپ خبر برديلر. ^{۳۸} شۇندا اول: ”ای، داؤد اوغلې عىسى! مانا رحم ات!“ دىیىپ غېغېردې. ^{۳۹} ”سسين چېقماسېن“ دىیىپ، اۇننن باريۇن کۇپ انسانلار اوئي ملامت اتدیلر، اما اول: ”ای، داؤد اوغلې! مانا رحم ات!“ دىیىپ، اۇنکيدن هم غاتي غېغېردې. ^{۴۰} عىسى آياق چکېپ، اول آدمې گتيرمکلريني بۇيۇردې. يانېنا گلانده، عىسى اۇننان: ^{۴۱} ”سین اوچین نامە اتمگيمي ايسلايۇرسېن؟“ دىیىپ سۇرادې. اول: ”ارباب، گۇزليم آچېلسېن!“ دىیدی. ^{۴۲} عىسى اوئا: ”غۇي، گۇزلرين آچېلسېن! ايمانېن سانا شفا بردي“ دىیدی. ^{۴۳} شۇبادا بۇ آدمېن گۇزلري آچېلدې و اول هم خۇدايې شھرتلاندیریپ، عىسانېن اېزېنا دۇشېپ گيديباردي. مۇنې گۇران همه مردم خۇدايې آلقېشلادې.

اُون خدمتگار مثالی

«بۇ زاتلار دىنلاپ دۇرقلار، عىسى بىر مثال بىلان سۆزىنىڭ ئۆستىنى يىتىردى. سىبىي ئۇل ئورشلىمىن غولايىنداتې، مردم هم خۇدايىن شالغې درراو گۇرىنار دىيىپ فكر ادیورتې. ^{۱۳} عىسى شۇنېن ئوچىن شۇرقم دىیدی: «بىر بىگراده شالبىق سۇرمأنه اختىيارلىق آلماق ئوچىن، بىر اوزاق يۇرده يۇلا روانه بۇلىور. ^{۱۴} ئۇل خدمتكارلىرىنن ئۇنېسېنې يانېنا چاغېرېپ، اولارا: «من گلبۇنچام، شۇ پۇلې ایشلادىن» دىيىپ، هر هاپسېنا بىر آلتېن تىننە بریور.

^{۱۵} «بىگرادانېن مردمى ئۇنې يىك گۇریون اكان. اولار: «بۇ آدمېن بىزىن ئۆستىمىزدن شالبىق سۇرمىگىنى ايسلامیورېس» دىيىپ، ئۇنېن اېزېننان ئمايندالار اىباریورلار. ^{۱۶} اما مۇئا غارامازدان، ئۇل اختىيارلىق آلېپ، اېزېنا دۇلانىور. سۇن ئۇل پۇل بران خدمتكارلىرىنى يانېنا چاغېرېپ، كىمىن نامە غازانانېنې بىلمىك ايسلايور. ^{۱۷} بىرىنجىسى گلىپ: «خۇجايېن! سىنېن بىر آلتېن تىننە ئۇن آلتېن تىننە غازاندې» دىيیور. ^{۱۸} اۇئا: «براکالله، ياغشى خدمتكار! آز زاندا صادق بۇلانېن ئوچىن ئۇن شېره حاكم بۇل» دىيیور. ^{۱۹} «اىكىنجىسى گلىپ: «خۇجايېن! سىنېن بىر آلتېن تىننە باش آلتېن تىننە غازاندې» دىيیور. ^{۲۰} «خۇجايېنې اۇئا هم: «سن هم باش شېره حاكم بۇل» دىيیور. ^{۲۱} اۇننان سۇن ئوچۇنجى خدمتكارى گلىپ: «خۇجايېن! مانا، سىنېن بىر آلتېن تىننە، من ئۇنې بىر ياغلىغا دۆويپ ساقلادېم. ^{۲۲} من سىنن قۇرقدېم، سىبىي سن غاتې آدم. سن غۇيماذبىق یرىننن آلیورسېن، اکمادىک یرىنننن اوریورسېن» دىيیور. ^{۲۳} «خۇجايېنې اۇئا: «ای، یامان خدمتکار، سنى اوز اغزېننان چېقان سۇزلىرىلەن حکم اداړین! اصل سن منىن غاتې آدملىغېمې، غۇيماذبېمې آلیونېمې، اکمادىگىمى اوریونېمې بىلیورمېتېن؟» اۇندا نامە ئوچىن پۇلېمې ایشلامئانه برمادېن؟ من گلانىمدە، ئۇنې فايداسې بىلان آلارتېم» دىيیور. ^{۲۴} اۇننان سۇن خۇجايېن ئۇل یرده دۇرانلار: «ئۇنېن لىننن پۇلې آلېن، ئۇن خۇرجىنلار برىن» دىيیور. ^{۲۵} اۇلار اۇئا: «خۇجايېن، ئۇنېن اۇزىنده اۇن-هم ئۇن آلتېن تىننە بار!» دىيیورلار. ^{۲۶} اۇل: «من سىزه دىيیورېن، كىمدە بار بۇلسا، اۇئا برىلار، كىمدە يۇق بۇلسا، ئۇنېن لىنداکى هم آلېنار. ^{۲۷} اۆستلىرىنن پادشالبىق اتمگىمى ايسلامیون دشمنلارېمې بۇلسا، شۇ یره گتېرىن، گۇزېمېن آلېندا اۆلدىرىن» دىيىپ جواب بریور».

۱۹. اُول زیتون داغېښ
زېږد کي اوبا بارېښ. اوبا
نیم منان دالدير. اونې
سوراسا، اونا: 'بؤ کورره
ررانی چوزپ دورقالار،
ه اربابا گراک' دیدیذر.

۲۸ عيسى بۇلارې آيدېپ
 آشاغېنداقي بېت فاجې
 گېران يرينېزده دانېغلي
 چۇزين، بارې آلېپ گلي
 اربابا گراک، ديسيڻ ديا
 اونېڻ ايالري: "كۇرراني ن

^{۴۱} عيسياۋرشلیمه غۇلايلاندا، اونې گۇرىپ آغلادې. ^{۴۲} "اۋل شۇرقم دىیدی: "ۋای، كىشكه سن بۇ گۇن اۋزىنه ناماينىڭ پاراخاتلىق گىتېرجكلىگىنى بىلساتىن! اما بۇ شىپىلا سنىڭ گۇزلىرىنن گىزلىن. ^{۴۳} سنىڭ باشىڭا شۇرقم بىر گۇنلر گلار: دشمنلارېڭ داش-تۇۋاراگىنه جمعلانىشىپ، سنى غابارلار، هر ياننان غېسىپ-غۇرورلار. ^{۴۴} "اۋلار سنى وىران ادىپ، سنىڭ ايجىنداكى ياشايۇن چاغلارې اۋلدىرىپ تاشلارلار. سنده داش اۋستىنده داش غۇيمازلار، سببى سن خۇدايېڭ ساڭا گلان فرصدېنى بىلمايدىن".

^{۱۷} عيسى اولار باقىپ: ”اۇندا ’اۇستالارېن رد اداڭ داشې، بىنانېن اېن يۇقاربېسېندا دۇران داشې بۇلدى‘ دىيان يازغېنېن معناسې نامە؟ ^{۱۸} كىم بۇ داشېن اۆستىنە يېقىلسا، بۇلاک-بۇلاک بۇلار. اگر اول بىرىنېن اۆستىنە غاچسا، اۇنې ىنچار“ دىيدى. ^{۱۹} تۇرات استادلارې بىلان كىتە كاھىنلار اۇنې شۇل وقتېن اۆزىندە تۇتماغېن يۇلېنې گۇزلاڭلار، سىبىي اۇنېن بۇ مثالى اۆزلىرىنە قاقدېرېپ ايدانېنې بىلدىلر. اما اولار مردمنن قۇرقىۇرتېلار.

پادشاهنېن حقې پادشاه برىلمالىدېر

^{۲۰} عىسانې گۇز آستېنا آلماق اۆچېن، بىرناچە گىزلى جاسۇس عىسانېن اېزېنا اىباردىلر. اولار عىسانې گېدە تۇتېپ، اۇنې حاكىمېن اختيارېنا و اىنە تابشېرماق مقصدلارې بارتې. ^{۲۱} شۇنېن اۆچېن، اولار اۇنا: ”استاد! بىز سىنېن دۇغرى زادې تېلىغ اديۇنلېغېنې، انسانلارېن درجاسىنە باقمان، خۇدايېن يۇلېنې حقيقت بىلان تېلىغ اديۇنلېغېنې بىليۇرېس. ^{۲۲} حانى آيت، بىزىن قىصر پادشاه مالىات برىمكىلىگىمىز دۇغرىمې يا دۇغرى دال؟“ دىيىپ سۇرادېلار. ^{۲۳} عيسى اۇلارېن حىلاسىنە دۆشېنېپ: ^{۲۴} ”مانا مالىات پۇلېنې گۇركازىن. بۇ تىئاداكي عكس بىلان يازغې كىمىنكى؟“ دىيدى. اولار: ”قىصر پادشاهنېنقى“ دىيىپ جواب بردىلر. ^{۲۵} اول: ”اۇندا قىصر پادشاهنېنقى - قىصر پادشاه برىن، خۇدايېنقىنې خۇدايا برىن“ دىيدى. ^{۲۶} اولار مردمىن يانېندا اۇنې سۆزىندە تۇتېپ بىلمان، بران جوابنا حىران غالېپ، سىسلىرىنى چېقارماڭلار.

اۇلانلر پس دىرىلمك اۆچېن سوال

^{۲۷} اولۇمنن سۇن دىرالىشىن يۇقلىغېنې ايدىۇن صدۇقىلرىن كآبرىي عىسانېن يانېنا گلىپ، اۇنا شۇرقم سۇراغ بردى: ^{۲۸} ”استاد! مۇسى بىزە بىر آدمېن دۇغانې فرزندسىز اولېپ، اېزېندا عىالې غالسا، دۇغانې اۇنېن عىالېنې آلېپ، اۇلان دۇغانېنېن نىسلىنى دوام اتيديرمالىدېر دىيىپ يازىپدېر. ^{۲۹} يتدى دۇغان بارتې. بىرىنجىسى بىر عىال آلېپ، فرزند گۇرمان دىيادان اۇتدى. ^{۳۰} ايكىنجىسى بىلان ^{۳۱} اۆچىنجىسى هم شۇل عىالې آلدى. شۇدېپ، يتدىسى هم شۇل عىالا اۆيلىنېپ، اېزلارېندا فرزند غالېرمان اۆلدىلر. ^{۳۲} همه دۇغانلاردان سۇن عىال هم اۆلدى. ^{۳۳} ايندى دىرالىش گۇنى بۇ عىال اۇلارېن ھاسىبېسېنېن عىالې بۇلار؟ اۇلارېن يتدىسى هم اۇنا اۆيلىنېتى. ^{۳۴} عيسى اولارا شۇرقم جواب بردى: ”بۇ زمانېن انسانلارې اۆيلىنىۋىدېر. ^{۳۵} اما گلجك دۇورە و اولۇمنن دىرالىشە يتمانە مناسب گۇرىلانلر اۆيلىنمەز. ^{۳۶} ھىچ اۇلرلر، سىبىي اولار فرشتالر يانېدېر. اولار دىرالىشىن فرزندلرلىكلرى اۆچېن خۇدايېن فرزندلرلىدېر. ^{۳۷} مۇسى اۇلۇلرېن دىرالىۋىلېغېنې تصدىقلاپ، يانيۇن بۇتە باراداقې بۇلۇمدە اربابې ’ابراھىمېن، اسحاقېن و يعقۇبېن خۇدايې’ دىيىپ آت غۇيۇر. ^{۳۸} اول اۇلۇلرېن دال، دىرىلرېن خۇدايېدېر، سىبىي اۇنېن اۆچېن ھمالر دىرىدېر. ^{۳۹} تۇرات كىتاب استادلارېن كآبرىي: ”استاد، ياغشى جواب برىن!“ دىيدى. ^{۴۰} اۇنا مۇننان سۆشك سۇراغ برمانە ھىچ كىم يۇراك اتمادى.

مىسح كىمىن اۇغلى؟

^{۴۱} اۇننان سۇن عيسى اولارا: ”نامە اۆچېن مىسحداۋدېن اۇغلى دىيىۋىلار؟“ مانا، داۋدېن اۇزى زبۇر كىتابىندا شۇرقم دىيىۋىر:

’خۇداى اربابىما شۇرقم سۇزلادى:

^{۴۲} دشمنلارېنې آياق آستېنا ساليۇنچام،

منىن ساغېمدا اۇتۇر؛.

^{۴۴} اگر داۋدمسحە ارباب دىيىۋىن بۇلسا، اول ناھىلى داۋدېن اۇغلى بۇليۇر؟“ دىيدى. ^{۴۵} همه مردم اۇنا غۇلاق آسېپ اۇتېرقا، عيسى شاگردلرېنە: ^{۴۶} ”تۇرات كىتاب استادلارېننان حاضر بۇلېن! اولار اۇزېن دۇن گىيىپ گىزىمكى، بازارلاردا اۆزلىرىنە سلام برىلمىگىنى، كىنىسالارېن ياغشى ىرىندە، مھماندارلېقلار اۇتېرماقلارېنې حالايۇندېرلار. ^{۴۷} اولار

دۇل عياللارېنّ حقلارېنّ اييۇرلار، گۆز اۆچين اۆزېن-اۆزېن دعالار اۇقېن بۇليۇندېرلار. شۇرقم انسانلار اينّ آغېر جزا سزاوار بۇلارلار“ دىيىدى.

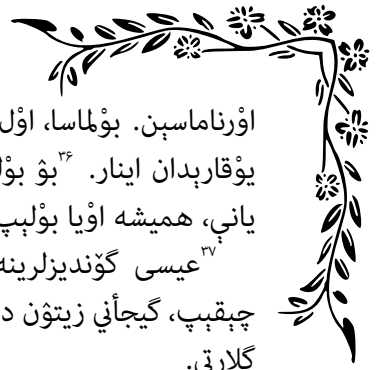
دۇل عيالېنّ سدقاسې

۲۱ عيسى كلاسېني غالدېرېپ گۆزلانده، بايلارېنّ عبادت خانانېنّ سدقه قۇطېسېنا اۆز سدقارلارېنّ تاشلاپ دۇرانېنې گۆردى. ^۱اۇل بىر غريب دۇل عيالېنّ ھىم قۇطا ايكي شاي تاشلانېنې گۆردى. عيسى: “سىزە دۇغرىسېنې آيدىۋرېن، بۇ غريب دۇل عيال ھىمالردن كۆپ بردى. ^۲بۇ انسانلارېنّ ھىماسى سدقه قۇطېسېنا اۆزلىرىنن سۆشىگېنې بردىلر، بۇ عيال بۇلسا يۇقسېزلىغېنا غارامازدان، بار-يۇغېنې، اينداكى ھىمە نان پۇلېنې بردى“ دىيىدى.

انسان اۇغلىنېنّ پىس گلماسىنېنّ علامتلارې

^۳شاگردلردن كآبىرى عبادت خانانېنّ عجايب داشلار و خۇدايا باغېش ادىلان تحفالار بىلان بزالانلىگې اۆچين سۆز آچدى. شۇندا عيسى: ^۴“شۇرقم بىر گۆنلر گلار، شۇندا بۇ يردە داش اۆستىندە داش غالماز، گۆريۇن زاتلارېنّېزدان ھىچ زات غالمان، ھىماسى ويران بۇلار“ دىيىدى. ^۵اۇلار عيسادان: “استاد! بۇ زاتلار حاچان بۇلار؟ بۇلارېنّ بۇلجاق مھلېندا ئاھىلي علامت پىدا بۇلار؟“ دىيىپ سۇرادېلار. عيسى: ^۶“حاضر بۇلېن، ھىچ كىم سىزى آلدایماسېن! كۆپلر مېنن آدېم بىلان گلىپ: ‘من - شۇلدېرېن’ و ‘وقت غۇلايلاڧ!’ دىيارلر. اۇلارېنّ اېزېنا دۇشمآن. ^۷اۇرېشلار ھىم امنىتسىزلىك اۆچين خبرلار اشيدانىيىزە قۇرقمان. بۇ زاتلار بۇملاېدېر، اما شىپىلا آخري دالدير“ دىيىپ جواب بردى. ^۸اۇننان سۇن عيسى اۇلار شۇرقم دىيىدى: “ملت ملت بىلان، پادشاه پادشاه بىلان ضد چېقار. ^۹على حەدە يرلردە گۆچلي يرتىترامالر، آچلىق و يۇقانچ كىسلر، قۇرقۇنچ واقىلار، آسماننان كىتتە علامتلار بۇلار. ^{۱۰}اما بۇ بۇلجاق زاتلارېنّ ھىماسىنن اۇن، سىزى تۇتېپ، آزار برارلر. سىزى كىنسالار بىنديخانالار تاشېرېپ. من سىبىلى سىزى پادشالارېنّ و ھىكمدارلارېنّ حىۋرېنا التارلر. ^{۱۱}بۇ بۇلسا شاھدلىق اتمك اۆچين سىزە بىر فرصت بۇلار. ^{۱۲}اما سىز ياغشى فكرييىزە تۇتېن، اۆزىيىز نامە آيتجاقلىغېنېز نامە اتجكلىگىيىزى اۇنننن غايغې-غم اتمآن. ^{۱۳}مۇنېنّ اۆچين من سىزە سۆز ھىم عىقلدارلىق برارېن. سىزە ضد چېقيۇنلارېنّ ھىچ بىرى مۇئا نە ضد دۇرېپ بىلار، نە بىر زات آيدېپ بىلار. ^{۱۴}سىزە انە-آتائېز، دۇغانلارېنّ، غاربىنداشلارېنّ، دۇستلارېنّ ھىم خائىلىق ادارلر، كآبىرىيىزى اۇلديرارلر. ^{۱۵}من سىبىلى ھىمالر سىزى يك گۇرار. ^{۱۶}اما ساچېنېز بىر تارې ھىم كمالر. ^{۱۷}صبرلې و گۆچلي بۇلېن، شۇندا جانېنېزى خلاص ادارسىيىز. ^{۱۸}عسكرلرېنّ اۇرشلىمى غابانلىغېنې گۇران چاغېنېز، اۇنېنّ ويران ادىلجك وقتېنېنّ غۇلايلانلىغېنې بىلېن. ^{۱۹}شۇندا يھۇدىياداقېلار داغلارغا چاچېن، شھرىنّ ايچىندا كىلر چېقسېن، تۇۋاراگىندا كىلر شھرە گىرماسېن. ^{۲۰}سبىلى شۇل گۆنلر ھىمە يازېلانلارېنّ برجاي بۇلمانې اۆچين جزا گۆنلرېدىر. ^{۲۱}اۇل گۆنلردە گۇۋرالى عياللارېنّ و چاغا امىريۇنلارېنّ دات گۆنېنە! سبىلى يۇردە آيت بلا-بىترلر اينار، بۇ مردم غضبا دۇچار بۇلار. ^{۲۲}اۇلار غېلېچىدان اۇتدېرىلېپ اۇلار، دېرى غالانلار ھىمە ملتلىرىنّ آراسېنا اسىر آلېنېپ، بىگانە ملتلر اۇزلىرىننّ مھلىتى دۇليۇنچا، اۇرشلىم شھرى آياق-آستې آلارلار. ^{۲۳}يىلدېزلاردا، آيدا، و گۆندە علامتلار پىدا بۇلار. ير يۆزىندە ملتلر دريا ھىم تۇلقۇنلارېنّ گۆرۋۆلدىسى اۇلارې تشويشە سالار. ^{۲۴}انسانلار قۇرقۇدان، دىنانېنّ باشېنا گلىۋن بىدېختېچىلېقلارغا غاراشماقدان يانّا ھۇشلارېنې يىتېرار، سبىلى آسمانېنّ گۆچلېرى تىترامانە دۇرار. ^{۲۵}شۇندا اۇلار انسان اۇغلىنېنّ كىتتە قىدرتا و شھرتە بىسلانېپ، بۇلۇتلاردا گلىۋنېنې گۇرارلر. ^{۲۶}بۇ زاتلار ھىمە آشېپ باشلاندا، كلاًئىزى غالدېرېپ، يۇقارې غاران، سبىلى غۇتېلېشېنېز غۇلايلاپ گلىۋنېر.

^{۲۷}عيسى اۇلار بىر مثال آيتدى: “انجىرە، ھىمە درختلار گۆزلان. ^{۲۸}اۇلارېنّ ياپراقلانلىغېنې گۆرىپ، ياز غۇلايلانلىغېنې اۆز-اۆزىيىزدن بىليۇرسېنېز. ^{۲۹}شۇنېنّ يانې ھىم، بۇ واقىلارېنّ بۇلانېنې گۇرانىيىزە، خۇدايېنّ شالېغېنېنّ غۇلايلانلىغېنې بىلېن. ^{۳۰}سىزە دۇغرىسېنې آيدىۋرېن: بۇ زاتلار بۇليۇنچا، بۇ نىسل دىنادان اۇتمز. ^{۳۱}آسمان بىلان ير يۇغالار، اما مېنن سۆزلىرىم ھىچ يىتمز. ^{۳۲}حاضر بۇلېن! عىشى-عشرت، سرخۇشلىق، ياشاشېن غايغېلارې يۇراگىيىزە

يهودا عيساني خيانت اديور

پسح داماغي

۳۶

عيسى پطرسىن دانجكلىگىنى آيدىۇر

^{۳۱} اۇننان سۇن عيسى سۆزىنى دوام اديپ: ”اي، شمعۇن، شمعۇن! شيطان سىزى بۇغداي يانې سۇوۇرماق اۆچىن دىلادي. ^{۳۲} اما من ايمانېن كمالماسىن دىيىپ، سىنېن اۆچىن دىلاگ اتدېم. سن هم بىر وقت اۇورىلىپ گلاينىدە، دۇغانلارېنې ايمانېندا قوتلاندىر“ دىيىدى. ^{۳۳} پطرس: ”ارباب! من سىنېن بىلان بىندىخانا، حتى اۆلۈمە گىتمانە تيار“ دىيىدى. ^{۳۴} عيسى: ”پطرس، سانا دىيىۋېن، سن بۇ گۆن خۇراز غېغېرمازدان اۆن، منى تانىمىۋىلغېنې اۆچ ساپار آيدارسېن“ دىيىدى. ^{۳۵} اۇننان سۇن عيسى اۇلاردان: ”من سىزى غاچېقېسېز، تۇرباسېز و گۆوشىسېز يۇللان چاگىم كم زادېنېز بارمېتې؟“ دىيىپ سۇرادى. اۇلار: ”يۇقتې“ دىيىپ جواب برديلر. ^{۳۶} عيسى اۇلار: ”ايندى غاچېغېنېز بار بۇلسا، يانېنېزا آلېن، بىر تۇربا هم آلېن. غېلېچېنېز يۇق بۇلسا، دۇنېنېزې ساتېن، بىر غېلېچ آلېن.“ ^{۳۷} اۆل گناھكارلار بىلان بىر حسابلادى دىيىپ مقدس كىتابدا يازىلغېدېر. من سىزە دىيىۋېن: بۇ من اۆچىن برجاى بۇلمالېدېر. من حقدا يازىلنارلار برجاى بۇلېپ بارىۇر“ دىيىدى. ^{۳۸} شاگردلر: ”اي، ارباب! مانا، بۇ يردە ايكي غېلېچ بار“ دىيىدىلر. عيسى هم اۇلار: ”شۇل يىتار“ دىيىدى.

عيسى زىتۇن داغېندا خۇدايا دىلاگ اديۇر

^{۳۹} عيسى داشارې چېقېپ، همىشاكىسى يانې زىتۇن داغېنا گىتدى. شاگردلرې هم اۇنېن اېزېنا دۆشدىلر. ^{۴۰} اۆل يره بارانلارېندا، عيسى اۇلار: ”سېناغا دۆشمز يانې دىلاگ ادىن!“ دىيىدى. ^{۴۱} اۆزې بۇلسا اۇلاردان بىر آز چتە گىتدى، دېزا چۆكىپ: ^{۴۲} ”اي، آتام! اگر ايسلاسان، بۇ حسرت كاساسىنى منن سۇوا اۆتدىر! اما منىن ايسلاگىم دال، سىنېن ايسلاگىن عملە آشسېن!“ دىيىپ، دىلاگ اتمانە باشلادى. ^{۴۳} آسماننان بىر فرشتە گۆرىنېپ، اۇنې گۆچلاندىردى. ^{۴۴} اۆل آغېر غما باتېپ، اخلاص بىلان خۇدايا دىلاگ اتدى. عيسادان آقپۇن در يره دامپۇن غان دامجالارې يانېتې. ^{۴۵} دىلاگ اديپ بۇلننان سۇن تۇرېپ، عيسى شاگردلرېن يانېنا گلدې. اۇلارېن اۇخۇلاپ ياتانلېقلارېنې گۆردى، اۇلار غايغې-حسرت چىكمىكن اۇخۇلاپ ياتىرتېلار. ^{۴۶} عيسى اۇلار: ”نأمة اۆچىن اۇخۇلاپ ياتىرسېنېز؟ سېناغا دۆشمز يانې، تۇرېن، خۇدايا دىلاگ ادىن!“ دىيىدى.

عيسى تۇتېلىۇر

^{۴۷} عيسى گېلېپ دۇرقا، بىر جمعيت پىدا بۇلدى. اۇن ايكي شاگردلرېن بىري يھۇدا جمعيتىن اۇنېنە دۆشىپ گلىۇرتې. يھۇدا عيسانې اۇغشاجاق بۇلېپ، اۇنېن غۇلايېنا گلدې. ^{۴۸} عيسى اۇنا: ”اي، يھۇدا! سن بىر اۇغشۇق بىلان انسان اۇغلېنا خائىنلېق اديۇرسېنې؟“ دىيىپ سۇرادى. ^{۴۹} عيسانېن يانېنداقلار نامە بۇلجاغېنې گۆرىپ: ”اي، ارباب! غېلېچلارېمېزې تۇتېنالمې؟“ دىيىدىلر. ^{۵۰} اۇلارېن بىري كىتتە كاھنېن خىدمىتكارىنې اۇرېپ، اۇنېن ساغ غۇلاغېنې كسدى. ^{۵۱} اما عيسى: ”ايندى، بس ادىن!“ دىيىدى. اۇننان سۇن خىدمىتكارىن غۇلاغېنا الېنې دگرېپ، اۇنې شفا بردى. ^{۵۲} اۇننان سۇن عيسانې تۇتمانا گلانلرېن كىتتە كاھنا، عبادت خانانېنېرادارلارېنا، ياشۇلۇلار يۆزلانېپ: ”نأمة اۆچىن بىر اۇغرىنېن تۇتجاق بۇليۇن يانې، منى تۇتماق اۆچىن غېلېچلې هم تاياقلې گلىپسىنېز؟“ ^{۵۳} من هر گۆن سىزىن بىلان بىرلىكدە عبادت خاناداقام، منى تۇتمانېنېز. اما ايندى بۇ فرصت سىزىنكىدىر، غارائىقېلېغېن حىكم سۆريۇن وقتېدېر“ دىيىدى. ^{۵۴} عيسانې تۇتېپ، كىتتە كاھنېن اويىنە آلېپ گىتدىلر. پطرس هم اۇزاقدان اۇلارېن اېزېنا دۆشىپ گىتدى.

پطرس عيسانې انكار اديۇر

^{۵۵} حوالېنېن اورتاسېندا اوت ياقېپ اوتېرقالار، پطرس اۇلارېن آراسېندا اوتېرتې. ^{۵۶} پطرسې اۇدېن بىر غېراسېندا گۇران بىر كىز اۇنا گۆزلېپ: ”بۇ آدم هم عيسى بىلاقي“ دىيىدى. ^{۵۷} اما پطرس: ”اي، عيال، من اۇنې تانىمىۋېن“ دىيىپ انكار اتدى. ^{۵۸} آزاراق وقتدان سۇن باشغا بىري اۇنې گۆرىپ: ”سن هم اۇلارېن بىرىسېن“ دىيىدى. اما پطرس: ”غارېنداش، من اۇلاردان دال“ دىيىدى. ^{۵۹} آرادان بىر ساعت غۇلاي اۇتانن سۇن، باشغا بىر آدم: ”دۇغۇدان، بۇ آدم عيسى بىلاقي، سببى

بۇ جىلالى دىيىدى. ^{۶۰}“ئامما پىطۇس: ”ئى، غارىبىداش، مەن سىنىڭ ئاممە ئايدىيۇنېنى بىلام يۇق“ دىيىدى. عىنى شۇل ۋەقت، پىطۇس گېلۇپ دۇرقا، خۇراز غېغېردى. ^{۶۱}“ئاربابىسى غاڭرېلېپ، پىطۇسا غارادى. پىطۇس ئاربابىنى: ”خۇراز غېغېرمەزدان ئۇن، سەن مەنى ئاچ ساپار ئانگۇر ئادارسىن“ دىيان سۆزىنى يادلايدى. ^{۶۲}پىطۇس داشارى چىقىپ، ھۇنۇر-ھۇنۇر ئاغلادى. ^{۶۳}“ئىسانى ساقلايۇن ئادىملار ئۇنى مىسخرالاپ، ئۇرماندا باشلايدۇ. ^{۶۴}“گۆزىنى دانىپ: ”خانى، ۋىلىك ئات! سەنى ئۇران كىم؟“ دىيىپ سۇرادىلار. ^{۶۵}ئىنە ئۇنا كان يامان سۆزلەر ئايتىدۇلار.

عيسى شۇرانىڭ ئۆيىدە

^{۶۶}“دان ئاتىدا، ياشۇلۇلار، كىتە كاھىنلار ۋە تۇرات كىتاب ئاستادلارنى جەمئىيلىشىپ، ئۇنى ئۆزلىرىنىڭ شۇراسىغا ئىگىدۇلار. ^{۶۷}“ئۇلار ئىسادان: ”بىزە ئايت، سەن مىسحى؟“ دىيىپ سۇرادىلار. عيسى ئۇلار: ”ئىتسەم، ئېناھارسىپىز؟“ سۇراسام-ھەم، جەۋاب بىرماسىيىز. ^{۶۸}“ئامما مۇننان سۇن ئىسان ئۇغلنى قىدرىتى خۇدايىنى ساغىندا ئۇتۇرار“ دىيىدى. ^{۶۹}“ئۇلار ئېنى ھەمەسى: ”ئۇندا سەن خۇدايىنى ئۇغلنى؟“ دىيىپ سۇرادى. عيسى ئۇلار: ”مەننىڭ كىملىگىمى ئۆزىنىڭ ئايدىپ دۇرسىپىز“ دىيىپ جەۋاب بىردى. ^{۷۰}“ئۇلار: ”بىزە مۇننان باشقا شاھىدلىق ئاممە گراڭ؟ بىز مۇنى ئۇنىڭ ئۆز دىلىنىڭ ئىشەندىك“ دىيىشىدۇلار.

عيسى پىلاطۇسنى ۋە ھىرۇدىسنى ئۆيىدە

۲۳ ئۇننان سۇن شۇرانىڭ ھەمە نەفرلىرى يىرلىرىنى تۇرۇپ، ئىسانى پىلاطۇسنى يانېغا ئىگىدۇلار. ^۱“ئۇلار ئىسانى تەھت ئاممە باشلايدۇلار: ”بىز بۇ ئادەمنى مىتەمىز ئۆزىمىزنىڭ ئۆزىدىكى. ئۇل قىصر بادشاھ مالىيات بىرمانە ئۇد چىقىور ۋە ئۆزىنى مىسح ھەم پادشاھ دىيىپ ئات غۇيۇر.“ ^۲پىلاطۇس ئۇننان: ”سەن يەھۇدىلارنى پادشاھسىمى؟“ دىيىپ سۇرادى. عيسى ئۇنا: ”ئىدېشېن يانېدېر“ دىيىپ جەۋاب بىردى. ^۳“ئۇننان سۇن پىلاطۇس كىتە كاھىنلار بىلان مەردمە: ”مەن بۇ ئادەمدا ھىچ ھىلى يارامازلىق گۇرمادىم“ دىيىدى. ^۴“ئامما ئۇلار ھۇتجەتلىك ئادىپ: ”بۇ ئادەم ئۆز تەلىماتى بىلان ھەمە يەھۇدىيانىڭ مەردمىنى ئۇچۇكىدۇرۇر. ئۇل جىلالدان باشلاپ، شۇ يەرنى چىلى گەلدى“ دىيىدۇلار. ^۵“مۇنى ئىشەيدىپ، پىلاطۇس: ”بۇ ئادەم جىلالىمى؟“ دىيىپ سۇرادى. ^۶“ئىسانىڭ ھىرۇدىسنىڭ ۋەلايىتىنى ئۆزى بىلان سۇن، پىلاطۇس ئۇنى ھىرۇدىسنىڭ يانېغا ئىباردى، سەببى شۇل ۋەقت ھىرۇدىسنىڭ ئۆزى ھەم ئۇرلىمىدا. ^۷“ھىرۇدىس ئىسانى گۇرۇپ غاتى بىگەندى، سەببى كۆپ ۋەقتان بارى ئۇنى گۇرمەك ئىسلايۇرتى. ئىسادان ئىشەيدان كان زاتلارنى، ئۇننان بىر قىدرىتى ئىلامەت گۇرۇرەن دىيان ئاممە بارتى. ^۸“ھىرۇدىس ئۇننان كۆپ سۇراغلار سۇرادى، ئامما عيسى ئۇنا ھىچ بىر جەۋاب بىرمەدى. ^۹كىتە كاھىنلار بىلان تۇرات كىتاب ئاستادلارنى بۇلسا ئۇل يەردە دۇرۇپ، ئۇنى بىر ئۆزىدىن ئىسلايۇرتۇلار. ^{۱۰}“سۇن ھىرۇدىس بىلان ئۇنىڭ ئىسكەنلىرى ئىسانى كەمسىدەپ مىسخرالايدۇلار. ئىككىنە بىر نەفىس دۇن گىدۇرۇپ، پىلاطۇسنى يانېغا ئېزىپ ئىباردىلار. ^{۱۱}“شۇل گۇن پىلاطۇس بىلان ھىرۇدىس دۇست بۇلدى؛ مۇننان ئۇن ئۇلارنىڭ ئاراسىدا دىشمەنچىلىق بارتى.

^{۱۲}پىلاطۇسكىتە كاھىنلارنى، مەردمىنى ياشۇلۇلارنى، ۋە مەردمىنى يانېغا ئۆشۈرۈپ، ^{۱۳}“ئۇلار: ”سىز بۇ ئادەمنى مەننىڭ يانېغا مەردمى ئۆزىدىن دىيىپ ئىگىدۇنۇز. مەن ئۇنى گۆزىنىڭ ئالدىدا سۇرالار سۇرادى، ئامما ئۇل بارداقنى ئىسلامالارنىڭ دۇغرى چىقىمىدا. ^{۱۴}“ئۇنى ھىرۇدىسنىڭ يانېغا ئىباردىم، ئۇل ھەم ھىچ گناھ تاپما، ئۇنى ئېزىپ ئىباردى. سىزنىڭ گۇرۇشىڭىزنى، ئۇل ئۆلۈمە لايىق ھىچ زات ئاممەندىر. ^{۱۵}“شۇنىڭ ئۈچۈن ھەم، مەن ئۇنىڭ تەبەسىنى بىرەپ، غۇيرەك“ دىيىدى. ^{۱۶}“ئامما ھەمە مەردم بىر ئۆزىدىن: ”بۇ ئادەمنى يۇق ئات! بىزە باراباسنى غۇيرە!“ دىيىپ غېغېرىشىدۇ. ^{۱۷}“باراباس بىر شەھرى غۇزغالان تۇرۇرۇپ ئۆچىن ۋە ئىسان ئۆلدىرەن ئۆچىن بىندىخانا گىرەپتى. ^{۱۸}“پىلاطۇس ئىسانىڭ ئۆچىن بىلان ھەمە مەردمە ئايتىدى. ^{۱۹}“ئامما ئۇلار: ”ئۇنى صەلىبە چۆيلا! صەلىبە چۆيلا!“ دىيىپ غېغېرىشىدۇلار. ^{۲۰}پىلاطۇس ئۆچىن ساپار ئۇلار: ”ئاممە ئۆچىن؟ بۇ ئادەم يامانلىق ئادى؟ مەن ئۇننان ئۆلۈم جەزاسىغا لايىق ھىچ زات تاپمادىم. شۇنىڭ ئۆچىن ھەم ئۇنى جەزىلەندۈرۈپ غۇيرەك“ دىيىدى. ^{۲۱}“ئامما مەردم ئادەت غېغېرىشىپ، ھۇتجەتلىك بىلان ئۇنىڭ صەلىبە چۆيلاڭىنى تالاب ئادىلەر ۋە ئۇلارنىڭ سەسلىرى ئىككى بىرەپ چىقىدۇ. ^{۲۲}“شۇنىڭ ئۆچىن، پىلاطۇس مەردمىنى تالەپنى بىرەپ

اتمك قاراپنا گلدې. ^{۲۵} اۇلارېن سۇران آدمېنې، غۇزغالان تۇرزېپ، آدم اۇلدىراني اۆچين بندىخانا گيران آدمې غۇيىردې، عيسانى بۇلسا اۇلارېن اختيارېنا بردي.

عيسى صليبه چۆيلانيۇر

^{۲۶} عسكرلر عيسانى آلېپ بارىۇرقالار، اكين ميدانبېنان گليۇن كيرينايلي شمعۇنې تۇتېپ، آرقاسېنا صليبي يۆكلاديلر و عيسانېن اېزېننان يۇرمانه مجبۇر اتديلر. ^{۲۷} كتته بير جمعيت عيسانېن اېزېنا دۇشېپ گيتدي، اۇلارېن آراسېندا اۇنېن اۆچين زار-زار آغلايۇن عياللار هم بارتې. ^{۲۸} عيسى اۇل عياللار طرف اۇوريلىپ غاراپ، شۇرقم دىيىدي: ”اى، اۇرشليم غېزلارې! منين اۆچين آغلامان. اۇزىنيز و چاغالارېنېز اۆچين آغلان. ^{۲۹} چۆنكي شۇرقم بير گۆنلر گلار، انسانلار: ’چاغا دنيا گتېرمادىك عياللار، چاغا امديرمادىك گۆووسلر ناھيلي بختلې! دىيارلر. ^{۳۰} شۇندا داغلار! ’بىزىن دپاميزه اينىن!، دپالره: ’بىزىن اۆستيمىزي بۇران! دىيارلر. ^{۳۱} اگر بۇ انسانلار هۇل چېبېق بىلان شۇرقم زاتلار ادبۇن بۇلسالار، اۇندا غۇرې چېبېق بىلان نامە ادارلر؟“ عيسى بىلان باشغا ايكي جنايتچېنېنې هم جزالاندېرماق اۆچين آلېپ بارىۇرتېلار. ^{۳۲} اۇلار ككلاچاناق دىيىليۇن يره گلانلرينن سۇن، عيسانې يانقې جنايتچېنېلار بىلان بىرلىكدە صليبه چۆيلاديلر. جنايتچېنېلارېن بىري اۇنېن ساغ طرفېندا، بىلاكيسي چې طرفېنداتې. ^{۳۳} عيسى: ”آتام! اۇلارې باغېشلا، سببي اۇلار نامە اديۇنلارېنې بىلان يۇقلار“ دىيىدي. عسكرلر قرعه آتېشېپ، اۇنېن كۆيناكلريني پايلاشيۇرتېلار. ^{۳۴} مردم اۇنا غاراپ دۇرتې. كتتالر هم اۇنېن اۆستيننن گۆليپ: ”اۇل باشغالارې خلاص اتدي. اگر اۇل خۇدايېن سايلاپ-سچان مسيحي بۇلسا، غۇي، ايندي اۇزىني هم خلاص اتسين!“ دىيشيۇرتېلار. ^{۳۵} عسكرلر هم يانېنا گليپ، اۇنې ريشخند اديۇرتېلار. اۇنا سىركه هۇدۇر اديپ: ^{۳۶} ”يھۇدىلارېن پادشاسې بۇلسان، اۇزىني خلاص ات!“ دىيشيۇرتېلار. ^{۳۷} اۇنېن دپاسيندە بۇلسا: ”بۇ يھۇدىلارېن پادشاسېدېر“ دىيان يازغې بارتې. ^{۳۸} چۆيلانان جنايتچېنېلارېن بىري عيسا گېني قاقدېرېپ: ”سن مسيح دالمې؟ اۇندا اۇزىني-هم، بىزي-هم خلاص ات!“ دىيىدي. ^{۳۹} ايكينجي جنايتچېنې بۇلسا مۇنې آيدانا ملامت اديپ: ”سن خۇدايدان قۇرقان يۇقمې؟ سن هم اۇنې بىلان بير جزاني چكيۇرسېن! ^{۴۰} بىز اۇز اتميشيمىزه لايق عدالتلې جزا آلدىق. اما بۇ آدم هيچ هيلي يامانلىق اتمادي“ دىيىدي. ^{۴۱} اۇننان سۇن اۇل: ”عيسى، شالېغېنا باران وقتې مني يادېنا سال!“ دىيىدي. ^{۴۲} عيسى هم اۇنا: ”سانا دۇغرۇسېنې آيدىۇرېن، سن شۇ گۆن منين بىلان بيله جنتدە بۇلارسېن“ دىيىدي.

عيسانېن اۆلۇمي

^{۴۳-۴۴} گۆنۇرتانا غۇلاي گۆننن يۆزي تۇتېلدې، پشيننن سۇن ساعت اۆچە غۇلاي همه يۇردى غاراقېلىق بۇرادى. عبادت خانانېن پرداسى اۇرتاراسېننان يېرتېلېپ، ايكأ بۇلىندي. ^{۴۵} عيسى غاتې سس بىلان غېغېرېپ: ”آتام! رۇحېمې سنىن الئە تابشېريۇرېن“ دىيىدي، و جان بردي. ^{۴۶} صاحب منصب بۇلان واقعېنې گۆريپ، خۇدايې شھرتلاندىردى. اۇل: ”حقيقتدان، دۇغرې آدم اكان!“ دىيىدي. ^{۴۷} بۇ زاتلار تماشاشا اتمك اۆچين اويشان همه مردم بۇلان واقعلارې گۆريپ، دۇشلىريني مشتلاپ-مشتلاپ اېزلارېنا گيتدي. ^{۴۸} عيسانې تانيۇن انسانلارېن بارې، شۇرقم جليله ولايتدان اۇنېن اېزېنا دۇشېپ غايدان عياللار اۇزاقراقدا دۇرېپ، بۇ واقعلار سېن اديۇرتېلار.

عيسى جايلانيۇر

^{۴۹} شۇرانېن ايچيندە ايشلايۇن يۇسف آتلى بير آدم بارتې. اۇل ياغشى هم دۇغرې آدمتې. ^{۵۰} اۇزى شۇرانېن قاراپنا و ايشينه راضىلىق برمأنتى. يۇسف يھۇديانېن رامهلى شھرينن بۇلېپ، خۇدايېن شالېغېنا غاراشيۇرتې. ^{۵۱} اۇل پىلاطسېن يانېنا بارېپ، عيسانېن جسدېني دىلادى. ^{۵۲} اۇننان سۇن عيسانې اشاق ايندىريپ، كۆپانه دۇلاپ، داشدان اويېلان هيچ كيميىن جايلامادېق بير كىژژىك اطاغا مۇزايۇن قېردا جايلادى. ^{۵۳} بۇ ايش تيارلىق گۆننننن آخېرېندا بۇلېپ، سبت گۆننننن باشلاماغېنا غۇلايتې. ^{۵۴} عيسى بىلان جليلان گلان عياللار هم يۇسفېن اېزېنا دۇشېپ گيتدىلر، قېرې و اۇنېن

جسدینیڭ ناهیلی جایلانانې گۆردیلر. ^{۵۶} اۇننان سۇن اۇلار اۆیلرینه پس گیدیپ، یاقېملې اېسلې تۆتاتگیلر و عطرلار تیارلادېلار.

اما خۇدایېن بۇیرېغې بۇیۇنچا سبت گۆنی اۇلار دېنچ آلدېلار.

عیسی دیرالیور

۲۴ هفتانیڭ بیرینجی گۆنیارتیر ایر بیلان عیاللار تیارلان یاقېملې اېسلې تۆتاتگیلرینی اېلېپ، قبرا باردېلار. ^۱ اۇلار قېرېن آغزېندا قې داشېن بیر چتە تۇغالانانلېغېنې گۆردیلر. ^۲ قېرېن ایچینە گیرانلریندە بۇلسا، اربابعیسانېن جسدینی تاپمادېلار. ^۳ مۇنئا حیران بۇلېپ دۇرقالار، آلارېندا یالدرپا دۇران کۇیناکدە ایکی سانې آدم بیردن پیدا بۇلدې. ^۴ عیاللار قۇرقېپ، کلارینی یرە اندیلر. یانقې آدملار اۇلار: “سیز نأمه اۆچین دیرینی اۇلۇلرین آراسېننان گۆزلیورسېنېز؟” اۇل بۇ یردە یوق، اۇل دیرالدي! اۇل سیزین بیلان بیلاکا جلیلادە اۇزیتیزە آیدان زاتلارېنې یادېنېز سالیڭ. ^۵ اۇل: “انسان اۇغلې گنالی انسانلارېن الینە تابشېرېلمالی، صلیبە چۆیلانمالی و اۆچۆلنجی گۆن دیرالمالیدیڭ دیییتي” دیدیلر. ^۶ اۇننان سۇن عیسانېن بۇ سۆزلرې اۇلارېن یادېنا دۆشدې.

^۷ عیاللار قېردان پس گلیپ، بۇلارېن بارېنې عیسانېن اۇن بیر رسۇللارېنا و باشغالارېن ھماسینە خبر بردیلر. ^۸ رسۇللار بۇ خبرې یتیرانلر ماغدالالې مریم، یوواننا، یعقۇبېن اناسی مریم و اۇلارېن یانېندا قې بیلای عیاللار تې. ^۹ اما بۇ سۆزلر رسۇللار معناسېز گۆریندی، اۇلار عیاللار اېنئامدېلار. ^{۱۰} پطرس بۇلسا یریننن تۇرېپ، قبرا طرف گیتدی. اۇل ائیلیپ، کۇپانین بۇش یاتانېنې گۆردی. اۇل بۇلان واقع گنگ غالېپ، اېزېنا گیتدی.

عیسی عمائۇس اۇبا باریونلار گۆرینیور

^{۱۱} شۇل گۆن شاگردلردن ایکیسی عمائۇس دیان اۇبا باریورتې. بۇ اۇبا اۇرشلیمنن اۇن ایکی کیلۇمتر اۇزاقلېقدا یرلاشیورتې. ^{۱۲} اۇلار بۇلېپ اۇتان بۇ واقعلار حقد اۇز آراسېندا گۆررۆنلاشیورتېلار. ^{۱۳} شۇنېن اۆچین، گېلاشیپ باریورقالار، عیسانېن اۇزی غۇلایا گلیپ، اۇلار بیلان بیلە یۆریدرې. ^{۱۴} اما اۇنې تانیماز یانې، اۇلارېن گۆزلرې باغلانېتې. ^{۱۵} عیسی اۇلاردان: “یول بۇلسېن! نأمه حقد گۆررۆن ادیپ باریونېنېز؟” دییپ سۇرادې. اۇلار جگرخۇن یاغدایدا آیاق چکدیلر. ^{۱۶} ایکیسینین بیری کلیۇپاس آتلبسې: “اۇرشلیم شھردە بۇلېپ-ھم، شۇ گۆنلردە اۇل یردە بۇلان واقعلاردان بى خبر مھاجر فقط سنمیکان؟” دییپ سۇرادې. ^{۱۷} عیسی اۇلاردان: “ھایسې واقعلار؟” دییپ سۇرادې. اۇلار شۇرقم جواب بردیلر: “ناصرالې عیسی حقد قې واقعلار. اۇل خۇدایېن و ھمە مردمین نظرېندا سۆزدە ھم ایشدە گۆچلې پیغمبرتې. ^{۱۸} کتتە کاھنلار بیلان کتتالریمیز اۇنې اۇلۇم جراسېنا حکم اتدیریپ، صلیبە چۆیلانک اۆچین حاکمین الینە تابشېردېلار. ^{۱۹} بیز بۇلسا اسرائیل مردمې خلاص اتجک شۇلدېر دییپ امید ادیپتیک. اۇننان سۇن-ھم بۇ زاتلارېن بۇلانېنا اۆچ گۆن بۇلدې. ^{۲۰} اۆستسینە، عیاللارېمېزېن کأبیر-ھم بیزی حیرانا غۇیدې. اۇلار شۇ گۆن ایر بیلان فبرا بارېپ، ^{۲۱} اۇنېن جسدینی تاپمادېلار. اۇلار بیزین یانېمېز گلیپ، اۇلرینە فرشتالرین گۆرینانلیگینی آیتدېلار. فرشتالر اۇنا دیری دییورمېشلار. ^{۲۲} اۇننان سۇن بیزینکیلرین کأبیری قېرېن یانېنا گیدیپ گۆریدیلر، و عیاللارېن آیدېشې یانې اکان، اما عیسانې گۆرماندیلر.”

^{۲۳} عیسی اۇلار: “واى، سیز احمقلار! پیغمبرلرین آیدانلارېنا گېچ اېنانیونلار! ^{۲۴} مسیح بۇ گۆرگۆلرې گۆرېپ، اۇز شھرتینە گیرمالی دألمیتی؟” دیددی. ^{۲۵} اۇننان سۇن اۇل مۇسى بیلان ھمە پیغمبرلردن باشلاپ، ھمە مقدس یازغېلاردا اۇزی حقد آیدېلانلارې اۇلار دۆشیندیردی. ^{۲۶} اۇلار باریون اۇبالارېنا غۇلایلانلارېندا، عیسی یۇلېنا دوام براسی گلدی. ^{۲۷} اما اۇلار اۇنا: “بیزین یانېمېزدا غال، غاراققې دۆشیپ گلیور، گۆن باتېپ باریور” دیدیلر. شۇنېن اۆچین، عیسی اۇلارېن یانېندا غالدې. ^{۲۸} عیسی اۇلار بیلان ساجاق باشېندا اۇتېرقا، نان آلېپ، شکر ادیپ، بۇلېپ اۇلار بیلان پایلاشدې. ^{۲۹} شۇندا اۇلارېن گۆزلرې آچېلېپ، عیسانې تانیدېلار، اما عیسی اۇلارېن گۆزلرینن غیب بۇلدې. ^{۳۰} اۇلار بیری-بیرلرینە: “یولدا بیزین بیلان گېلاشیپ گلیورقا، بیزە مقدس یازغېلارې دۆشیندیر یورقا، ایچیمیزدە

يۆراگىمىز يامغۇرمېتى دىيىن؟“ دىيىدىلار. ^{۳۳}“اۇلار تۇرۇپ، شۇل وقتىن ئۆزىدە ئورۇنلىمە گىتدىلار. اۇل يردە اۇن بىر شاگردي و اۇلارن يانېدا بىلە اۆشۈپ اۆتۈرلارن تاپدىلار. ^{۳۴}“بۇلار: ”دۇغۇدان، ارباب عيسى دىرالىپىدېر و شمعۇنا گۆرىنىپىدېر!“ دىيىدىلار. ^{۳۵}اۇننان سۇن اۇل ايكىسى يۇلدا بۇلان واقىلارن، عيسى نانې بۇلاندە، اۇنې تانىلىپىلارنې گۆرۈن بىرديلار.

عيسى شاگردىلرېنە گۆرىنىۋر

^{۳۶}اۇلار حالا بۇ اۆچىن گۆرۈن بىرې دۇرقالار، عىسانن اۆزى اۇلارن آراسېندا دۇرېپ: ”سىزە سلام بۇلسېن!“ دىيىدى. ^{۳۷}اۇلار رۇح گۆرىۋىندېرېس فكر ادىپ، تىسگىنىپ قۇرقىلار. ^{۳۸}عيسى اۇلار: ”نأمة اۆچىن تشويشدا سىنېز؟ نأمة سېدن گۆرىنىزە بۇ رقم فكرلر گلىۋر؟“ ^{۳۹}”منن اللرېمە، آياقلارېما گۆزلان. بۇ منن اۆزىم! مانا اللرېنېزى دگرىپ گۆرىن. رۇحن گۆش بىلان سۆنكى بۇلماز، اما گۆرىشىنېز يانې، مننكى بار“ دىيىدى. ^{۴۰}”مۇنې آيدېپ، اللرېنې، آياقلارېنې اۇلار گۆركازدى. ^{۴۱}اۇلار شادلىقدان ياننا حالا اېنانېپ بىلمان، حىران غالىپ دۇرقالار، عيسى اۇلار: ”بۇ يردە اىيمانە بىر زادېنېز بارمې؟“ دىيىپ سۇرادې. ^{۴۲}اۇنا بىشىرىلان بالېغېن بىر بۇلاگىنى بىرديلار. ^{۴۳}عيسى آلېپ، اۇلارن گۆزلىرىنن آلېندا اۇنې اىيىدى. ^{۴۴}عيسى اۇلار: ”من حالا يانېنېزدا قام سىزە آيدان سۆزلىرىم شۇلاردېر: من حقد تۇراتدا، پىغمېرلرن يازغېلارېندا، زبۇردا يازىلانلارن ھماسى برجاى بۇمالېدېر“ دىيىدى. ^{۴۵}اۇننان سۇن مقدس يازغېلار دۆشىنىمكلرى اۆچىن، اۇلارن فكرلرېنې آچدې. ^{۴۶}عيسى اۇلار: ”مسيح گۆرگى گۇرار و اۆچۆلنجى گۆن اۆلۆمن دىرالار دىيىپ يازىلانلار. ^{۴۷}شۇرقم ھم تۇبە ادىپ، گنالارېنن باغېشلانمانې باراداقې خۇش خبر باۋرلىمىن باشلاپ، ھمە مردمە اۇننن آدېننان تېلىغ ادىلمالىدىر. ^{۴۸}سىز بۇ زاتلار شاد بۇلارسېنېز. ^{۴۹}من ھم آتامېن وعدە ادان مقدس رۇحنې سىزە يۇللارېن. اما سىز آسماننان اينجك قدرت بىلان دۇلدېرېلىۋنچانېز، اۋر شلىم شەردە غالىپ“ دىيىدى.

عيسى آسمانا گۆتارىلىۋر

^{۵۰}عيسى اۇلار شەرىن داشېنا چېقارېپ، بىت عنيا گىترىدى. اۇننان سۇن اللرېنې غالىدېرېپ، اۇلار پاتا بىردي. ^{۵۱}پاتا بىرې دۇرقا، اۇلاردان آيرېلېپ، آسمانا گۆتارىلىدى. ^{۵۲}اۇلار ھم اۇنا سجدە ادىپ، كىتە شادلىق بىلان اۋر شلىمھېس گىتدىلار. ^{۵۳}اۇلار ھمىشە عبادت خانادا بۇلېپ، خۇدايا آلېش اۋقىيۇرتېلار.